

**ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ
ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ
2022-2027**

**Προεδρία της Κυβέρνησης
Γενική Γραμματεία Συντονισμού
Αύγουστος 2022**

Περιεχόμενα

ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄: Η αναγκαιότητα του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

1. Το ζήτημα της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης των παιδιών
2. Η σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών στην εποχή της πανδημίας
3. Η εξέλιξη των καταγγελιών στην Ελλάδα
4. Εθνικό θεσμικό πλαίσιο
5. Νέες Ευρωπαϊκές Στρατηγικές και τους Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης
6. Οι συστημικές δυσλειτουργίες και οι συνέπειες στα παιδιά

ΕΝΟΤΗΤΑ Β΄: Βασικές Αρχές, Στόχοι και Πολιτικές του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

1. Μηδενική ανοχή στη σεξουαλική βία κατά των παιδιών
2. Οι Βασικές Αρχές του ΕΣΔ
 - 2.1 Επικέντρωση στην πρόληψη
 - 2.2 Φιλική προς το παιδί δικαιοσύνη
 - 2.3 Συμμετοχή των ίδιων των παιδιών
 - 2.4 Παιδοκεντρική προσέγγιση
 - 2.5 Ενίσχυση των συνεργειών
3. Στρατηγικοί Στόχοι του ΕΣΔ
4. Πολιτικές του ΕΣΔ και βασικές επιδιώξεις
5. Διυπουργικές οριζόντιες πολιτικές
 - Πολιτική 1: Ενιαίο Εθνικό Πρωτόκολλο Διαχείρισης Κρουσμάτων
 - Πολιτική 2: Εθνικό Αρχείο Καταγραφής και Επιτήρησης Κρουσμάτων
 - Πολιτική 3: Πλαίσιο ελέγχου εργαζομένων και εθελοντών -Ειδικό Ποινικό Μητρώο για αδικήματα σεξουαλικής βίας κατά ανηλίκων
 - Πολιτική 4: Εκπαίδευση Επαγγελματιών
 - Πολιτική 5: Πολιτικές Προστασίας του Παιδιού και ορισμός Υπευθύνων Παιδικής Προστασίας
6. Τομεακές πολιτικές
 - Πολιτική 6: Εθνική εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών
 - Πολιτική 7: Ενημέρωση και ενδυνάμωση των παιδιών για την πρόληψη της διαζώσης και της διαδικτυακής σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσής τους
 - Πολιτική 8: Ενίσχυση των εμπλεκόμενων υπηρεσιών συνδρομής των παιδιών και δίωξης των δραστών
 - Πολιτική 9: Θεσμικές παρεμβάσεις επικαιροποίησης - αναβάθμισης του υφιστάμενου πλαισίου

Πολιτική 10: Ενίσχυση της έρευνας για την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών

Πολιτική 11: Συστράτευση ιδιωτικού και δημόσιου, κυβερνητικού και μη κυβερνητικού τομέα

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ΄: Διακυβέρνηση, Παρακολούθηση και Χρονοδιάγραμμα του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

1. Διακυβέρνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης
2. Παρακολούθηση της εφαρμογής και Αξιολόγηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης
3. Χρονοδιάγραμμα ενεργειών πριν την έναρξη
4. ΜΑΖΙ σπάμε τη σιωπή: πολιτεία και κοινωνία, ασπίδα προστασίας των παιδιών

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ΄: Συνοπτικός Πίνακας Μέτρων με κατηγοριοποίηση ανά Πολιτική

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄: Αναλυτικός Πίνακας Μέτρων με κατηγοριοποίηση ανά Πολιτική

Πολιτική 1: Μέτρα 1.1 - 1.4

Πολιτική 2: Μέτρα 2.1 - 2.2

Πολιτική 3: Μέτρα 3.1 - 3.9

Πολιτική 4: Μέτρα 4.1 - 4.12

Πολιτική 5: Μέτρα 5.1 - 5.9

Πολιτική 6: Μέτρα 6.1 - 6.5

Πολιτική 7: Μέτρα 7.1 - 7.3

Πολιτική 8: Μέτρα 8.1 - 8.16

Πολιτική 9: Μέτρα 9.1 - 9.5

Πολιτική 10: Μέτρα 10.1 - 10.6

Πολιτική 11: Μέτρα 11.1 - 11.4

ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄

Η αναγκαιότητα του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

1. Το ζήτημα της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης των παιδιών

Το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών αποτελεί μια σύγχρονη μάστιγα και ταυτόχρονα μια πρόκληση ως προς την καταπολέμησή του από τις κοινωνίες.

Στην έκθεση της Διαβούλευσης του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (Π.Ο.Υ.) για την Πρόληψη της Κακοποίησης των Παιδιών¹, ως σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών ορίζεται «η συμμετοχή του παιδιού σε οποιαδήποτε σεξουαλική δραστηριότητα την οποία δεν μπορεί πλήρως να κατανοήσει και για την οποία εξ' ορισμού δεν είναι σε θέση να παρέχει συναίνεση, ή για τη συμμετοχή στην οποία είναι αναπτυξιακά ανώριμο, ή που παραβιάζει τους νόμους και τους κανόνες της συγκεκριμένης και διεθνούς κουλτούρας» ενώ επισημαίνεται επίσης ότι «δράστης της σεξουαλικής κακοποίησης του παιδιού μπορεί να είναι κάποιος ενήλικας ή άλλο παιδί, το οποίο, εξαιτίας της ηλικίας ή του αναπτυξιακού του σταδίου επέχει θέση ευθύνης, εμπιστοσύνης ή εξουσίας σε σχέση με το παιδί-θύμα» (σ.15).

Παγκόσμια έρευνα του 2021 έδειξε ότι 1 στους 3 συμμετέχοντες (34%) έχει υποστεί κάποιας μορφής ανεπιθύμητη σεξουαλική παραβίαση κατά την παιδική του ηλικία και περισσότεροι από τους μισούς (54%) είχαν βιώσει κάποιας μορφής διαδικτυακή σεξουαλική κακοποίηση². Εκατόν είκοσι εκατομμύρια κορίτσια και νεαρές γυναίκες κάτω των 20 ετών έχουν υποστεί κάποιας μορφής αναγκαστική σεξουαλική επαφή³. Επιπρόσθετα, σε επίπεδο Ε.Ε., τα παιδιά αντιπροσωπεύουν σχεδόν το ένα τέταρτο των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων εκ των οποίων τα περισσότερα είναι κορίτσια που αποτελούν αντικείμενο εμπορίας με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση⁴.

Σύμφωνα με το Συμβούλιο της Ευρώπης (2011) **1 στα 5 παιδιά** πέφτει θύμα κάποιας μορφής σεξουαλικής κακοποίησης ή εκμετάλλευσης⁵. Στην Ελλάδα σύμφωνα με τα διαθέσιμα ερευνητικά δεδομένα (2011) του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού (Ι.Υ.Π.) **το ποσοστό ανέρχεται στο 16%**, ενώ στο 7,6% των παιδιών αυτές οι

¹World Health Organization (1999). Report of the Consultation on Child Abuse Prevention, Geneva, (document WHO/HSC/PVI/99.1). Retrieved from: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/65900> [Last accessed: July 2022].

²<https://www.weprotect.org/wp-content/uploads/Global-Threat-Assessment-2021.pdf>

³Global status report on preventing violence against children. Geneva: World Health Organization; 2020.

<https://www.who.int/publications/i/item/9789240004191>

⁴Τρίτη έκθεση σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται στις ενέργειες για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων (2020), όπως απαιτείται βάσει του άρθρου 20 της οδηγίας 2011/36/ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της [COM(2020) 661 final][SWD(2020) 226 final].

⁵ Council of Europe One in Five Campaign,

https://www.coe.int/t/dg3/children/News/Sexual%20violence/Campaignlaunching_en.asp

τραυματικές εμπειρίες στην παιδική ηλικία αφορούν σεξουαλική βία με σωματική επαφή και στο 3% εξ αυτών βιασμό ή απόπειρα βιασμού. Η συγκεκριμένη έρευνα αποτέλεσε μέρος μιας ευρύτερης έρευνας που το Ι.Υ.Π. συντόνισε σε 9 Βαλκανικές χώρες⁶. Στην Ελλάδα διεξήχθη σε τυχαία επιλεγμένο δείγμα 15.320 μαθητών, με ανώνυμα ερωτηματολόγια και στο σύνολο των φορέων αναφοράς (των τομέων της υγείας, της πρόνοιας, της προστασίας του πολίτη, της δικαιοσύνης και της εκπαίδευσης) και είναι η πληρέστερη που έχει διεξαχθεί μέχρι στιγμής στη χώρα, δεδομένης και της δυσκολίας καταγραφής του φαινομένου.

Σύμφωνα με το Συμβούλιο της Ευρώπης και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας **9 στους 10 δράστες είναι από το στενό οικογενειακό, συγγενικό ή φιλικό περιβάλλον του παιδιού.** Αυτό καθιστά πιο δύσκολη την αντιμετώπιση του φαινομένου καθώς συχνά τα παιδιά-θύματα εκβιάζονται συναισθηματικά, φοβούνται, παραπλανώνται και αποτρέπονται από το να μιλήσουν για αυτό που τους συμβαίνει. Αυτό δημιουργεί πρόσθετες προκλήσεις στην αποτελεσματική ανίχνευση, διερεύνηση και αντιμετώπιση του φαινομένου. Ελάχιστα περιστατικά φτάνουν στις αρχές: στην ίδια έρευνα του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού, τα περιστατικά που καταγράφηκε ότι έφταναν σε γνώση όχι μόνο των εισαγγελικών και αστυνομικών αρχών αλλά και κάθε άλλου φορέα υγείας, πρόνοιας ή εκπαίδευσης του κυβερνητικού και μη κυβερνητικού τομέα άγγιζαν μόλις το **0,07% των εκτιμώμενων κρουσμάτων**, ποσοστό που αντιστοιχεί σε λιγότερο από 2 στα 100 παιδιά-θύματα σεξουαλικής κακοποίησης. Τα υπόλοιπα περιστατικά καλύπτονται από **σιωπή** και, ιδιαίτερα, στις πιο ευάλωτες κατηγορίες παιδιών τα ποσοστά αναφοράς είναι ακόμα μικρότερα.

Παράγοντας επιδείνωσης του προβλήματος είναι ότι, τις περισσότερες φορές, σε περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών δεν υπάρχουν μάρτυρες με αποτέλεσμα τα καταγγέλλοντα θύματα να οδηγούνται σε ιατροδικαστική εξέταση, ενώ σύμφωνα με ανασκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας, **ιατροδικαστικά σωματικά ευρήματα υφίστανται σε λιγότερο του 5% των περιπτώσεων.**

Τα πιο ευάλωτα παιδιά, είναι ακόμα πιο εκτεθειμένα στον κίνδυνο σεξουαλικής θυματοποίησής τους κατά την διάρκεια της παιδικής τους ηλικίας. Τα παιδιά με αναπηρία υπολογίζεται από ερευνητές ότι διατρέχουν **10 φορές μεγαλύτερο** κίνδυνο να υποστούν σεξουαλική κακοποίηση στην παιδική τους ηλικία σε σχέση με τα παιδιά τυπικής ανάπτυξης⁷. Επιπλέον, σύμφωνα με την UNICEF **πάνω από 1 στα 4 παιδιά** που διαβιούν σε ιδρύματα παιδικής προστασίας υφίστανται σεξουαλική κακοποίηση ενόσω βρίσκονται σε καθεστώς κοινωνικής φροντίδας⁸.

⁶<https://psycnet.apa.org/record/2018-00125-001>

⁷India Bryce, Karen Glasby, (2020), Child sexual abuse in the context of disability, Child Sexual Abuse:Forensic Issues in Evidence, Impact, and Management, Academic Press, Elsevier, 2020, Pages 137-158

⁸UNICEF Innocenti 2004. Innocenti Social Monitor. The Monee Project. Florence: United Nations Children's Emergency Fund (UNICEF Innocenti Centre).

Αυξημένη συχνότητα σεξουαλικής θυματοποίησης βρίσκεται σε όλες τις ομάδες των πιο ευάλωτων παιδιών, όπως παιδιά μετανάστες και πρόσφυγες, όσα ζουν σε ακραία φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό και εκείνα που ζουν στο δρόμο.

Οι επιπτώσεις της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών είναι σοβαρές, μερικές φορές διατηρούνται δια βίου και εκδηλώνονται είτε άμεσα, με σειρά **ψυχολογικών, σωματικών, κοινωνικών και μαθησιακών προβλημάτων των παιδιών** είτε μεταγενέστερα, στην ενήλικη ζωή τους. Έχει εκτιμηθεί ότι αυτού του είδους οι αντίξοες εμπειρίες της παιδικής ηλικίας συνδέονται τόσο με αυξημένη συχνότητα **προβλημάτων ψυχικής υγείας, μειωμένες κοινωνικές δεξιότητες και επαγγελματικές προοπτικές**, όσο και με αυξημένη συχνότητα σωματικών προβλημάτων υγείας λόγω του χρόνιου στρες που προκαλείται στα θύματα. Σε οικονομικό επίπεδο, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας υπολογίζει ότι για κάθε δολάριο που οι κοινωνίες δαπανούν για την πρόληψη του φαινομένου εξοικονομούν πάνω από 20 δολάρια αποτρέποντας τις ποικίλες και δυσμενείς επιπτώσεις του.

Καθίσταται επιτακτικότερη από ποτέ η άμεση ανάληψη πρωτοβουλιών από τις σύγχρονες κοινωνίες για να ενθαρρύνεται η αποκάλυψη από τα ίδια τα παιδιά-θύματα, να εντοπίζονται όσο το δυνατόν πιο πρώιμα τα κρούσματα και να διερευνώνται ενδελεχώς όλες οι καταγγελίες ή οι υπόνοιες ότι ένα παιδί κακοποιείται σεξουαλικά. Είναι μη αποδεκτό μια τέτοια υπόνοια ή καταγγελία να αφήνεται αδιερεύνητη και σε κάθε περίπτωση να μην οδηγεί στις κατάλληλες ενέργειες για την προστασία του παιδιού και την δίωξη του δράστη. Ειδικές προκλήσεις προκύπτουν κατά τον εντοπισμό των θυμάτων ορισμένων εγκλημάτων, όπως η εμπορία ανθρώπων ή η σεξουαλική κακοποίηση, όπως τονίζεται στη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων (2020-2025)⁹.

2. Η σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών στην εποχή της πανδημίας

Η πανδημία COVID-19 και τα μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση της ραγδαίας διάδοσης του ιού επιδείνωσε το φαινόμενο σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης των παιδιών τόσο δια ζώσης όσο και μέσω του διαδικτύου¹⁰. Στο σύνολο των ανεπτυγμένων χωρών σημειώθηκε σημαντική αύξηση των κρουσμάτων λόγω εγκλεισμού των παιδιών μαζί με τους κακοποιητές τους. Σε αντιδιαστολή με τα περιστατικά βίας κατά των γυναικών, τα διαθέσιμα στοιχεία των πρώτων χρόνων δείχνουν ότι σε όλο τον κόσμο μειώθηκαν οι καταγγελίες κρουσμάτων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, καθώς σε συνθήκη εγκλεισμού και κοινωνικής απομόνωσης τα παιδιά-θύματα βρίσκονταν

⁹Στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων (2020-2025) [COM(2020) 258 final].

¹⁰Βλ. σχετικά [Unicef \(2020\) Covid-19 and its implications for protecting children online](#)

διαρκώς υπό τον έλεγχο των κακοποιητών τους στερούμενα κάθε ευκαιρίας να καταγγείλουν.

Σε ένα επιπλέον πεδίο οι προκλήσεις για την αντιμετώπιση της θυματοποίησης παιδιών και εφήβων¹¹ αυξήθηκαν εν μέσω πανδημίας καθώς μεγάλο μέρος της δραστηριότητάς τους στη διάρκεια των περιορισμών λάμβανε χώρα μέσω διαδικτύου. Συνεκτίμηση στοιχείων των κρατών-μελών από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2020) αναφέρουν **τετραπλασιασμό των κρουσμάτων** μεταξύ Απριλίου 2019 και Απριλίου 2020, που αποδίδεται στις ιδιαίτερες συνθήκες των μέτρων εγκλεισμού. Παράλληλα η EUROPOL ήδη από τους πρώτους μήνες της πανδημίας και των περιοριστικών μέτρων εντόπισε στον χώρο της Ευρώπης **πάνω από 30% περισσότερα κρούσματα** διαδικτυακής σεξουαλικής θυματοποίησης ανηλίκων¹².

Η EUROPOL¹³ και η INTERPOL¹⁴ σε σχετικές τους εκθέσεις αναφέρουν στην περίοδο αυτή σημαντική αύξηση των προσπαθειών **πρόσβασης σε παράνομους ιστότοπους διακίνησης υλικού παιδικής πορνογραφίας, της διακίνησης υλικού σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και των προσπαθειών ενήλικων παραβατών να ξεκινήσουν επαφή με παιδιά μέσω κοινωνικών δικτύων**. Υπολογίζεται ότι περίπου **70 εκατομμύρια φωτογραφίες και βίντεο παιδιών που κακοποιούνται σεξουαλικά** αναφέρθηκαν από εταιρείες τεχνολογίας μέσα σε ένα χρόνο, ενώ σοβαρή ανησυχία προκαλεί και το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών που πραγματοποιείται συνήθως σε κάποια χώρα του αναπτυσσόμενου κόσμου και την παρακολουθούν σε πραγματικό χρόνο, μέσω του «σκοτεινού» διαδικτύου, παιδόφιλοι χωρών του ανεπτυγμένου κόσμου¹⁵.

Ο Ο.Η.Ε., το Συμβούλιο της Ευρώπης, η UNICEF και σειρά διεθνών ανθρωπιστικών οργανώσεων παιδικής προστασίας έχουν από νωρίς κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου στις κοινωνίες, μέσα στην μάχη για την αντιμετώπιση της τρέχουσας πανδημίας, να μην λησμονήσουν ότι η σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών είναι μια ακόμα πανδημία, που νέμεται τα παιδιά διαχρονικά και ότι, παράλληλα με τις όποιες άλλες ρυθμίσεις, θα πρέπει να ενισχυθούν με κάθε δυνατό τρόπο οι όροι προστασίας των παιδιών από την σεξουαλική βία και εκμετάλλευση.

¹¹<https://www.europol.europa.eu/publications-events/publications/exploiting-isolation-offenders-and-victims-of-online-child-sexual-abuse-during-covid-19-pandemic>

¹²EUROPOL, Beyond the pandemic- what will the criminal landscape look like after Covid- 19?, April 2020.

¹³<https://www.europol.europa.eu/covid-19/covid-19-child-sexual-exploitation>

¹⁴<https://www.interpol.int/News-and-Events/News/2020/INTERPOL-report-highlights-impact-of-COVID-19-on-child-sexual-abuse>

¹⁵ Interpol, COVID19 - Child Sexual Exploitation and Abuse threats , and trends, September 2020, p. 6. Download from www.interpol.int/News-and-Events/News/2020/INTERPOL-report-highlights-impact-of-COVID-19-on-child-sexual-abuse

3. Η εξέλιξη των καταγγελιών στην Ελλάδα

Η σεξουαλική κακοποίηση παιδιών είναι ένα έγκλημα με τεράστιο αδήλωτο αριθμό κρουσμάτων, καθώς σε ολόκληρο τον κόσμο τα καταγγελλόμενα κρούσματα είναι ένα μικρό κλάσμα όσων συμβαίνουν αλλά δεν αναφέρονται σε καμία υπηρεσία. Το γεγονός αυτό, η έλλειψη συστήματος πλήρους διακλαδικής διατομεακής καταγραφής με διακριτούς δείκτες των κρουσμάτων που αναφέρονται σε όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, αλλά και ο περιορισμένος αριθμός συστηματικών και εξειδικευμένων ερευνών του φαινομένου καθιστούν την εκτίμηση της εξέλιξης της διαχρονικής εικόνας του φαινομένου στην Ελλάδα δυσχερή και την όποια σύγκριση των στοιχείων στο χώρο και το χρόνο περιορισμένη.

Παρά τις δυσχέρειες στην αποτύπωση, τα επίσημα στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας τα οποία αφορούν τις περιπτώσεις που καταλήγουν σε καταγγελία δείχνουν αύξηση τα τελευταία χρόνια και κυρίως την περίοδο 2017-2022, καθώς συνολικά διερευνήθηκαν 1.119 υποθέσεις.

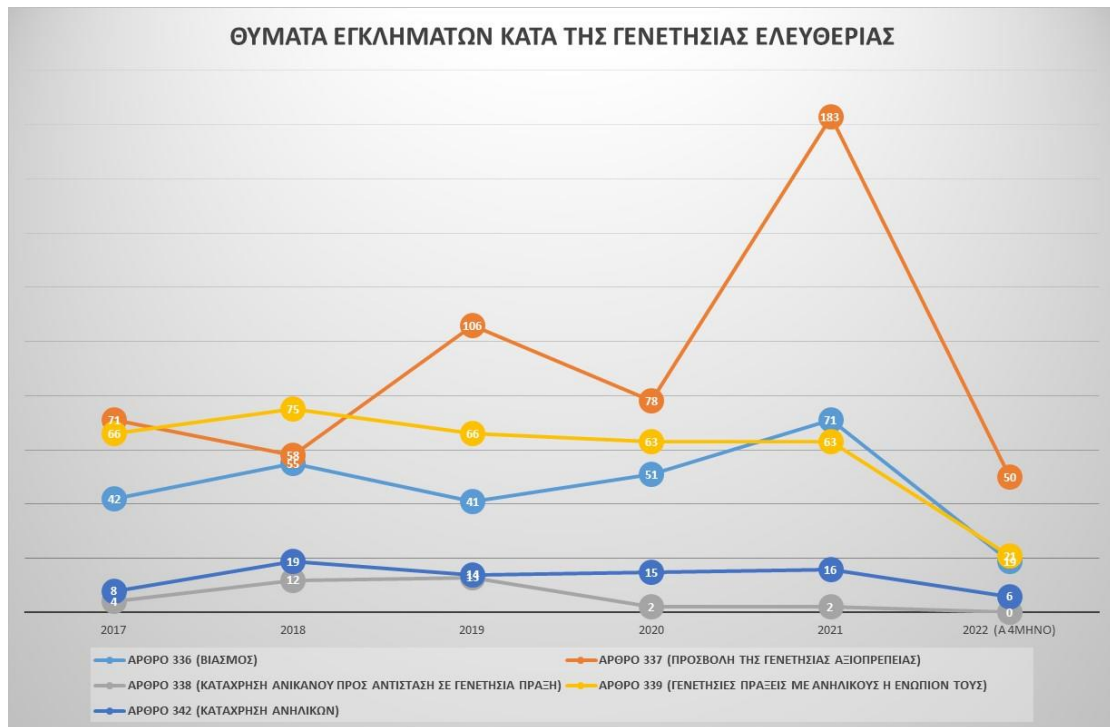
Γράφημα 1: Υποθέσεις Εγκλημάτων κατά της Γενετήσιας Ελευθερίας (2017- 2022). Στοιχεία Ελληνικής Αστυνομίας.

Ειδικότερα παρατηρείται ότι το αδίκημα με την μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης είναι αυτό της **Προσβολής της Γενετήσιας Αξιοπρέπειας** (άρθρο 337 Π.Κ.) με ποσοστό 39%, ακολουθούμενο από την **Αποπλάνηση Παιδιών** (άρθρο 337 Π.Κ.) με ποσοστό 29% και το **Βιασμό** (άρθρο 336 Π.Κ.) με ποσοστό 23%. Τα τρία (3) προαναφερόμενα εγκλήματα **αντιπροσωπεύουν το 91% των συνολικά καταγεγραμμένων παραβατικών συμπεριφορών** στρεφόμενων κατά της γενετήσιας ελευθερίας ανηλίκων.

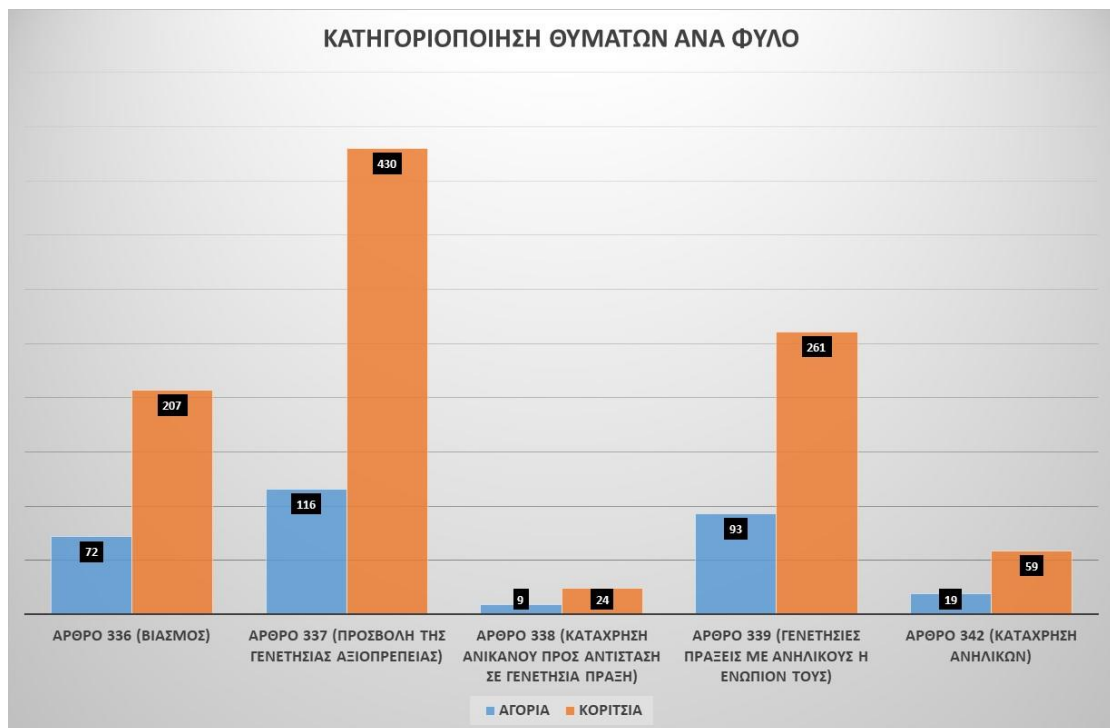
Γράφημα 2: Ποσοστιαία Κατηγοριοποίηση Εγκλημάτων κατά της Γενετήσιας Ελευθερίας περιόδου 2017- 2022 (πρώτο τετράμηνο). Στοιχεία Ελληνικής Αστυνομίας.

Οι υποθέσεις αυτές αφορούν στην θυματοποίηση 1.290 ανηλίκων.

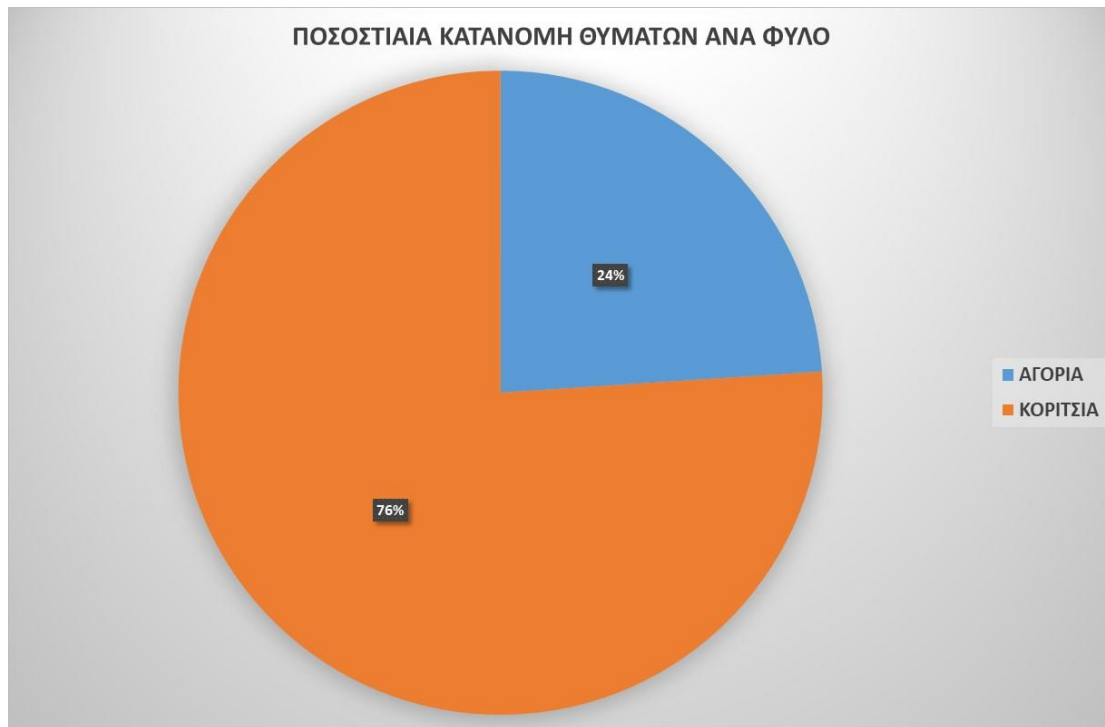

Γράφημα 3: Θύματα Εγκλημάτων κατά της Γενετήσιας Ελευθερίας περιόδου 2017- 2022 (πρώτο τετράμηνο). Στοιχεία Ελληνικής Αστυνομίας.

Σύμφωνα με τα τηρούμενα στοιχεία, το ποσοστό των ανήλικων κοριτσιών που θυματοποιούνται είναι σχεδόν το τριπλάσιο από το αντίστοιχο των αγοριών (76% έναντι 24%), γεγονός που αναδεικνύει και την έντονη διάσταση φύλου του φαινομένου.

Γράφημα 4: Κατηγοριοποίηση θυμάτων ανά φύλο. Στοιχεία Ελληνικής Αστυνομίας.

Γράφημα 5: Ποσοστιαία κατανομή θυμάτων ανά φύλο. Στοιχεία Ελληνικής Αστυνομίας.

Ως προς τη διαδικτυακή διάσταση του φαινομένου, η Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος την περίοδο 2017-2021 διερεύνησε 1.044 υποθέσεις πορνογραφίας ανηλίκων (άρθρο 348^Α Π.Κ) και 319 υποθέσεις σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανηλίκων (άρθρα 337, 348^Β, 348^Γ Π.Κ).

4. Εθνικό θεσμικό πλαίσιο

Η Ελλάδα έχει ήδη ενσωματώσει στο εθνικό της δίκαιο σημαντικά νομικά κείμενα - εργαλεία προστασίας των παιδιών από την σεξουαλική βία και εκμετάλλευση.

Σύμβαση Lanzarote του Συμβουλίου της Ευρώπης (2007)

Η διεθνής Σύμβαση Lanzarote του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών ενάντια στη σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση (25.10.2007)¹⁶, που αποτέλεσε το πιο σημαντικό και συνεκτικό μέχρι σήμερα εργαλείο για την προάσπιση της προστασίας των παιδιών από την σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση, εμπεριέχει σειρά προνοιών συναρθρωμένων στους άξονες της πρόληψης, της παροχής στήριξης στα θύματα, της δίωξης των δραστών

¹⁶ <https://www.coe.int/en/web/children/lanzarote-convention>

και της προαγωγής της συνεργασίας σε εθνικό και διακρατικό επίπεδο. Η Σύμβαση Lanzarote έχει κυρωθεί από το Ελληνικό κοινοβούλιο από το 2008 (Ν. 3727/2008), καθιστώντας την Ελλάδα μία από τις πρώτες χώρες στον κόσμο που την ενέταξε στο εθνικό της νομοθετικό πλαίσιο. Σήμερα, η Σύμβαση αποτελεί νόμο του κράτους σε 48 χώρες δημιουργώντας ένα διευρυμένο πλαίσιο διακρατικών συνεργασιών στο πεδίο αυτό. Η εφαρμογή της σε όλα τα κράτη παρακολουθείται σε μόνιμη βάση από την ομώνυμη Επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης. Όπως, όμως, στο διεθνές επίπεδο, έτσι και στο εθνικό, πρέπει το σύνολο των προνοιών της να εφαρμοστούν και στην πράξη, καθώς η νομοθέτησή τους είναι μόνο η αρχή στην προσπάθεια δημιουργίας ενός λειτουργικού ολιστικού δικτύου διασφάλισης των παιδιών από τη σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση.

Οδηγία 2011/93/ΕΕ για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας

Αντιστοίχως, έχει ενσωματωθεί η **Οδηγία 2011/93/ΕΕ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 2011¹⁷ (Ν. 4267/2014) σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας, η εφαρμογή της οποίας, επίσης, για την χώρα μας είναι ακόμα ζητούμενο. Καθώς η διαδικτυακή σεξουαλική θυματοποίηση είναι ένα φαινόμενο κατ' εξοχήν υπερεθνικό, απαιτεί τις ανάλογες δράσεις διακρατικής συνεργασίας για να καταπολεμηθεί αποτελεσματικά. Με αυτή την έννοια, η εισαγωγή των προνοιών της Οδηγίας έδωσε τη δυνατότητα στις διωκτικές αρχές να μπορούν να έχουν διευρυμένες δυνατότητες δίωξης δραστών, των οποίων η εγκληματική δράση δεν αφορά μια και μόνο χώρα.

Οδηγία 2012/29/ΕΕ για την προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων

Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο Ν. 4478/2017 με τον οποίο εναρμονίζεται η εθνική νομοθεσία με την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2012/29/ΕΕ για την προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων¹⁸. Εκτός από τον ευρύ ορισμό του θύματος, καθιερώνονται συγκεκριμένα μέτρα για την προστασία και την υποστήριξη του θύματος σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας ακόμα και μετά τη λήξη αυτής. Με έμφαση στα δικαιώματα των θυμάτων για τη δέουσα πληροφόρηση, υποστήριξη και προστασία σε κάθε επαφή με τους φορείς της πρώτης επαφής τους, τα παιδιά θύματα αντιμετωπίζονται με σεβασμό και ευαισθησία, ως ιδιαίτερα ευάλωτα θύματα.

¹⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32011L0093&from=NL>

¹⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX%3A32012L0029>

Ποινικός Κώδικας

Με τις πρόσφατες **τροποποιήσεις** του **Ποινικού Κώδικα** και του **Κώδικα Ποινικής Δικονομίας** (Ν. 4855/2021) εισήχθησαν νέες ρυθμίσεις προστασίας των ανήλικων θυμάτων εγκλημάτων κατά της προσωπικής και γενετήσιας ελευθερίας:

- Αυτεπάγγελτη δίωξη των αδικημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας σε βάρος ανηλίκων κάτω των 15 ετών
- Προτεραιότητα στην ανάκριση και εκδίκαση υποθέσεων κατά της γενετήσιας ελευθερίας σε βάρος ανηλίκων (δυνατότητα του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου)
- Ισόβια κάθειρξη για βιασμό ανηλίκου (αποκλειστική πρόβλεψη ποινής)
- Επαναφορά της αιμομιξίας ως κακούργημα
(Αυστηροποίηση των ποινών σε όλες τις περιπτώσεις στο αδίκημα της γενετήσιας πράξης μεταξύ συγγενών (άρθρο 345 ΠΚ). Επανέρχεται η κακουργηματική μορφή της αιμομιξίας, η οποία τον Ιούνιο του 2019 είχε γίνει πλημμέλημα)
- Τιμώρηση των γενετήσιων πράξεων με ανηλίκους (αποπλάνηση) ως κακούργημα σε όλες τις μορφές του (άρθρο 339 ΠΚ)
- Αύξηση του χρόνου έναρξης παραγραφής του εγκλήματος από την ενηλικίωση του ανηλίκου (ενός έτους για πλημμέλημα και τριών ετών για κακούργημα)
- Αύξηση του ορίου της υφ' όρων απόλυσης για την ποινή της ισόβιας κάθειρξης (έκτιση 4/5 της ποινής από 3/5 που ίσχυε πριν)
- Παραμονή σε σωφρονιστικό κατάστημα ίση με τα 3/5 της ποινής (πραγματική έκτιση της ποινής 3/5 από 2/5 που ίσχυε πριν)
- Σε περίπτωση καταδίκης σε ισόβια κάθειρξη από 16 έτη σε 18 έτη (πραγματική έκτιση)
- Αυστηροποίηση των ποινών για την κατάχρηση ανίκανων προς αντίσταση προσώπων σε γενετήσιες πράξει λόγω διανοητικής ή σωματικής αναπηρίας (άρθρο 338 ΠΚ)

5. Νέες Ευρωπαϊκές Στρατηγικές και Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

Οι εξελίξεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο επιφυλάσσουν και για την Ελλάδα την υποχρέωση υλοποίησης ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών θωράκισης της κοινωνίας απέναντι στο φαινόμενο της σεξουαλικής θυματοποίησης των παιδιών.

Ευρωπαϊκή Στρατηγική για καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών

Η δεσμευτική **Ευρωπαϊκή Στρατηγική για καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών 2020-2025**¹⁹ επιχειρεί να αυξήσει την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, ορίζοντας τους άξονες προτεραιότητας που καλούνται τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. να υλοποιήσουν. Η στρατηγική καθορίζει οκτώ πρωτοβουλίες για την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κατάλληλου νομικού πλαισίου, την ενίσχυση της απόκρισης των αρχών επιβολής του νόμου και την προώθηση μιας συντονισμένης πολυμερούς δράσης σε σχέση με την πρόληψη και την εξιχνίαση αδικημάτων, καθώς και την παροχή βοήθειας στα θύματα. Μεταξύ άλλων προβλέπεται i) η δημιουργία Ευρωπαϊκού Δικτύου και μηχανισμού παρακολούθησης με παγκόσμια εμβέλεια προκειμένου να διευκολύνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και να στηρίξει τα κράτη-μέλη στη θέσπιση αξιοποιήσιμων, αυστηρά αξιολογημένων και αποτελεσματικών μέτρων πρόληψης για τη μείωση της συχνότητας του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στην ΕΕ και ii) Η δημιουργία Ευρωπαϊκού Κέντρου με στόχο την παροχή συνολικής στήριξης προς τα κράτη μέλη για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, τη θέσπιση αξιοποιήσιμων, αυστηρά αξιολογημένων και αποτελεσματικών πολυτομεακών μέτρων πρόληψης για τη μείωση της συχνότητας του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στην ΕΕ, λαμβάνοντας υπόψη τα διαφορετικά τρωτά σημεία των παιδιών ανάλογα με την ηλικία, το φύλο, την ανάπτυξη και τις ειδικές περιστάσεις τους.

Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Θυμάτων

Η **Στρατηγική της ΕΕ για τα Δικαιώματα των Θυμάτων 2020-2025**²⁰, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές ανάγκες των παιδιών-θυμάτων βίας, βασίζεται σε διττή προσέγγιση: την ενδυνάμωση των θυμάτων της εγκληματικότητας και τη συνεργασία για τα δικαιώματα των θυμάτων. Προτεραιότητες αποτελούν: i) η αποτελεσματική επικοινωνία με τα θύματα και παροχή ασφαλούς περιβάλλοντος για την καταγγελία εγκλημάτων από αυτά ii) η βελτίωση της παροχής υποστήριξης και

¹⁹<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0607>

²⁰<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/El/TXT/?uri=CELEX:52020DC0258>

προστασίας στα πλέον ευάλωτα θύματα iii) η διευκόλυνση της πρόσβασης των θυμάτων σε αποζημίωση iv) η ενίσχυση της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ όλων των σχετικών φορέων και v) η ενίσχυση της διεθνούς διάστασης των δικαιωμάτων των θυμάτων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να καταρτίσουν εθνικές στρατηγικές για τα δικαιώματα των θυμάτων που να διασφαλίζουν συντονισμένη και οριζόντια προσέγγιση όσον αφορά τα σχετικά δικαιώματα. Ο Ευρωπαίος συντονιστής θα συγχρονίζει τις δράσεις των κρατών μελών σε ενωσιακό επίπεδο οι οποίες σχετίζονται με τα δικαιώματα των θυμάτων, ιδίως αν αφορούν την εφαρμογή της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων.

Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Η **Στρατηγική της ΕΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού 2021-2025**²¹ και η πρόταση σύστασης του Συμβουλίου για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά, έχει ως σκοπό την προώθηση των ίσων ευκαιριών για τα παιδιά που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Βασίζεται σε προηγούμενες ανακοινώσεις της Επιτροπής σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού²² και στο υφιστάμενο νομικό και πολιτικό πλαίσιο²³. Στις έξι προτεραιότητες προβλέπονται το δικαίωμα των παιδιών για μια ζωή χωρίς βία, το δικαίωμα των παιδιών σε φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη, το δικαίωμα των παιδιών να πλοηγούνται με ασφάλεια στο ψηφιακό περιβάλλον και να αξιοποιούν τις ευκαιρίες του.

Ευρωπαϊκή Στρατηγική για ένα καλύτερο διαδίκτυο

Η νέα **Ευρωπαϊκή Στρατηγική για ένα καλύτερο διαδίκτυο για τα παιδιά (BIK+)**²⁴ στοχεύει στο να βελτιωθούν οι ψηφιακές υπηρεσίες που είναι κατάλληλες για την ηλικία τους και να διασφαλιστεί η προστασία, η ενδυνάμωση και ο σεβασμός όλων των παιδιών στο διαδίκτυο. Η σχετική **πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για νέα ευρωπαϊκή νομοθεσία**²⁵ για την αποτελεσματική καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο, ανάμεσα στα άλλα θα αποσαφηνίζει το πλαίσιο εντοπισμού υλικού διαδικτυακής σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών από τους σχετικούς παρόχους διαδικτυακών υπηρεσιών και της συνακόλουθης καταγγελίας τέτοιων φαινομένων στις δημόσιες αρχές. Η

²¹https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/rights-child/eu-strategy-rights-child-and-european-child-guarantee_el

²²Σχετικά με μια στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα δικαιώματα του παιδιού [COM(2006) 367] και Το θεματολόγιο της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού [COM(2011) 60].

²³ Βλ. παράρτημα 2 — Δικαιώματα του παιδιού — Κεκτημένο και πολιτικές της ΕΕ.

²⁴ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/digital-decade-children-and-youth-new-european-strategy-better-internet-kids-bik>

²⁵<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2022%3A209%3AFIN&gid=1652451192472>

Επιτροπή έχει ήδη συστήσει ένα δίκτυο πρόληψης²⁶ για επαγγελματίες και ερευνητές, με σκοπό να βοηθήσει τα κράτη μέλη της ΕΕ να θέσουν σε εφαρμογή αποτελεσματικά μέτρα πρόληψης που θα συμβάλουν στον περιορισμό της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών στην Ε.Ε.²⁷

Στρατηγική του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Η νέα **Στρατηγική του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Δικαιώματα του Παιδιού 2022-2027** (Council of Europe Strategy for the Rights of the Child 2022-2027 - Children's Rights in Action: from continuous implementation to joint innovation)²⁸ δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση της καταπολέμησης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών, ιδίως μέσω της εφαρμογής των Συμβάσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και τη σεξουαλική κακοποίηση (Σύμβαση Lanzarote) και για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και την Οικογενειακή Βία (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης).

Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

Σχετικές είναι και κάποιες από τις Κατευθύνσεις των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ²⁹ και ειδικότερα του Στόχου 5 – Ισότητα των φύλων/Επιμέρους στόχος 5.2: Εξάλειψη όλων των μορφών βίας κατά όλων των γυναικών και κοριτσιών, τόσο στην ιδιωτική όσο και στη δημόσια ζωή, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων καθώς και της σεξουαλικής και κάθε άλλου είδους εκμετάλλευσης και του Στόχου 16 - Ειρήνη, Δικαιοσύνη και Ισχυροί Θεσμοί/Επιμέρους στόχος 16.2: Τερματισμός της κακοποίησης, της εκμετάλλευσης, της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και όλων των μορφών βίας και βασανιστηρίων που υφίστανται τα παιδιά³⁰.

²⁶https://ec.europa.eu/home-affairs/networks/child-sexual-abuse-prevention-network-csapn_en

²⁷https://ec.europa.eu/home-affairs/networks/child-sexual-abuse-prevention-network-csapn_en

²⁸https://search.coe.int/cm/pages/result_details.aspx?objectid=0900001680a5a064

²⁹<https://unric.org/el/17-%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%87%CE%BF%CE%B9-%CE%B2%CE%B9%CF%89%CF%83%CE%B9%CE%BC%CE%B7%CF%83-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%80%CF%84%CF%85%CE%BE%CE%B7%CF%83/>

³⁰<https://unric.org/el/17-%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%87%CE%BF%CE%B9-%CE%B2%CE%B9%CF%89%CF%83%CE%B9%CE%BC%CE%B7%CF%83-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%80%CF%84%CF%85%CE%BE%CE%B7%CF%83/>

Καθιέρωση Ευρωπαϊκής Ημέρας από το Συμβούλιο της Ευρώπης

Η 18η Νοεμβρίου έχει καθιερωθεί ως η Ευρωπαϊκή Ημέρα για την προστασία των παιδιών από την σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση³¹. Αυτή η Ημέρα έχει αποδειχθεί μια εξαιρετική ευκαιρία για όλους να συνεχίσουν να σπάζουν τα εμπόδια της σιωπής που εξακολουθούν να περιβάλλουν τη σεξουαλική εκμετάλλευση και τη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών στις χώρες της Ευρώπης.

6. Οι συστημικές δυσλειτουργίες και οι συνέπειες στα παιδιά

Συχνά στην Ελλάδα, όπως και σε άλλα κράτη, η παραδοσιακή δομή των υπηρεσιών, παρωχημένες μέθοδοι εργασίας, γραφειοκρατικές αγκυλώσεις, κατακερματισμός ή αλληλοεπικάλυψη αρμοδιοτήτων και έλλειψη οριζόντιου συντονισμού των ενεργειών κάθε άλλο παρά διευκολύνουν την συνδρομή των παιδιών-θυμάτων. Τα σοβαρότερα ελλείμματα του συστήματος μπορούν να συνοψιστούν στα εξής:

1. Διασπασμένο νομικό πλαίσιο, με ασάφειες, ενίοτε αντιφατικές προβλέψεις που καθιστούν την εφαρμογή του αλυσιτελή και θεσμικές προβλέψεις ψηφισμένες οι οποίες διαχρονικά δεν εφαρμόζονται.
2. Υστερήσεις στον πρώιμο εντοπισμό περιστατικών και κατ' επέκταση στην πρόληψη του φαινομένου, επικέντρωση στην αντιμετώπιση των περιστατικών και λιγότερο στην πρόληψη.
3. Καθυστερήσεις στην προδικασία και στην εκδίκαση σχετικών υποθέσεων, με αποτέλεσμα τη δευτερογενή θυματοποίηση και τη μακρόχρονη ταλαιπωρία των θυμάτων.
4. Θεσμικό έλλειμμα υπηρεσιών παιδικής προστασίας, ασάφειες στις αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και έλλειψη διατομεακής συνεργασίας.
5. Δράση των υπηρεσιών με βάση τις παραδοσιακές τους πρακτικές και όχι προτεραιοποιώντας τις ανάγκες των παιδιών-θυμάτων και τις αρχές των «φιλικών προς το παιδί υπηρεσιών».
6. Έλλειμμα ενοποίησης των διαδικασιών διερεύνησης και υποστασιοποίησης των καταγγελιών ή αναφορών, έλλειψη προτυποποιημένων, σύγχρονων πρωτοκόλλων και ενιαίου τρόπου αντιμετώπισης των περιστατικών ανά την επικράτεια, με αποτέλεσμα να εφαρμόζονται διαφορετικές διαδικασίες από

³¹<https://www.coe.int/en/web/children/end-child-sex-abuse-day>

διαφορετικούς φορείς και να καλείται το παιδί-θύμα σε επανειλημμένες καταθέσεις/εκτιμήσεις που το επαναθυματοποιούν.

7. Απουσία στατιστικών στοιχείων και ερευνητικών δεδομένων προκειμένου να διαπιστωθεί η έκταση, η συχνότητα, οι ποιοτικές όψεις του φαινομένου, καθώς και η εξέλιξή του στο χώρο και το χρόνο, πολλές αλλά όχι συστηματικές και συνδεδεμένες μεταξύ τους καταγραφές και ανυπαρξία ενός εθνικού αρχείου αναφοράς κρουσμάτων.
8. Ελλιπής πληροφόρηση και εκπαίδευση (αρχική και σε βάθος εκπαίδευση) τόσο των επαγγελματιών του πεδίου της πρόληψης και αντιμετώπισης της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών όσο και του προσωπικού των υπηρεσιών που έρχονται σε καθημερινή επαφή με τα παιδιά.
9. Καθυστερήση στην εισαγωγή παγίων διαδικασιών παιδικής προστασίας σε κρίσιμους τομείς.

Η Ελλάδα εμφανίζεται επίσης να καθυστερεί στην εισαγωγή νέων κοινωνικών τεχνολογιών που αποδεδειγμένα αποδίδουν στην ανίχνευση και στη διερεύνηση των κρουσμάτων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών. Ανάλογη, όμως, είναι και η επιτακτικότητα στην εφαρμογή τους προκειμένου η Ελλάδα να εναρμονιστεί και σε αυτό το πεδίο με το ευρωπαϊκό κεκτημένο.

Ποιο είναι το αποτέλεσμα όλων των δυσλειτουργιών στις ζωές των παιδιών-θυμάτων;

Η εγκατάλειψή τους από ένα σύστημα που όχι μόνο δεν τα προστατεύει αλλά συχνά τα εκθέτει σε περαιτέρω κινδύνους και ταλαιπωρία. Πολλά παιδιά-θύματα δεν εισέρχονται ποτέ στην εποπτεία του κράτους λόγω άγνοιας των επαγγελματιών και γραφειοκρατικής αστοχίας. Επίσης, δράστες με γνωστό παρελθόν βρίσκουν πάντα δουλειά κοντά σε παιδιά, ολιγωρίες της διαχείρισης δρουν σε όφελος του θύτη και συνεπείς επαγγελματίες μηνύονται μέχρις εξάντλησης από τους θύτες για να αποσύρουν τις αναφορές τους.

Ακόμα όμως και όταν ένα κρούσμα μπει στο δρόμο της διαχείρισης τα παιδιά δεν προστατεύονται, αλλά επαναθυματοποιούνται. Δίκες που διαρκούν και πάνω από 10 χρόνια με αμέτρητες καταθέσεις των θυμάτων σε πολλά διοικητικά πλαίσια (κατά μέσο όρο 14 φορές σε κάθε υπόθεση) με παράταση της ψυχικής οδύνης του παιδιού, παραγνώριση της παιδικής καταγγελίας όταν η ιατροδικαστική εξέταση δεν μπορεί να βρει «ίχνη», επανάληψη του εφιάλτη της σεξουαλικής κακοποίησής τους μέσα σε ιδρύματα, γονείς που καταρρέουν υπό το βάρος των διαδικασιών, τιμωρητικές οικογένειες που αντί να στηρίζουν τα παιδιά-θύματα, τα καταδικάζουν οριστικά και δράστες που καταλήγουν με δυσανάλογα ελαφριές ποινές επειδή έχουν την οικονομική δυνατότητα καλύτερης εκπροσώπησης.

Ανταποκρινόμαστε στην ανάγκη να εξετάσουμε ξανά κάθε πτυχή των λειτουργιών του συστήματος προκειμένου να λήξουν οριστικά αντιφατικές

ρυθμίσεις, πρακτικές που υπαγορεύονται μόνο από τη διοικητική «λειτουργικότητα» και φαινόμενα αμηχανίας των επαγγελματιών μπροστά στα περιστατικά. Είναι χρέος μας προς τα παιδιά να τους εγγυηθούμε ένα μοντέλο δράσης μέσα στο οποίο θα είναι ασφαλή, όπου όλες οι διαδικασίες και οι μεθοδολογίες εργασίας ξαναγράφονται για το εξυπηρετούμενο παιδί και τις ιδιαίτερες ανάγκες του.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β΄

Βασικές Αρχές, Στόχοι και Πολιτικές του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

1. Μηδενική ανοχή στη σεξουαλική βία κατά των παιδιών

Σκοπός του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση είναι να ιεραρχηθεί η προστασία του παιδιού από την σεξουαλική βία και εκμετάλλευση, πάνω από τυπικά ή ουσιαστικά προβλήματα και δυσκολίες. Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης είναι η εκκίνηση μιας εθνικής προσπάθειας για να θεμελιώσουμε στην κοινωνία τη μηδενική ανοχή απέναντι στην σεξουαλική βία κατά των παιδιών, να αφήσουμε πίσω το στάδιο της άρνησης και να κινητοποιήσουμε τις θεσμικές και κοινωνικές δυνάμεις για την εξάλειψη του φαινομένου ώστε σε όλη τη χώρα παιδιά και γονείς να μπορούν να νιώθουν ασφαλείς ότι τα παιδιά δεν κινδυνεύουν.

Η ανάπτυξη και εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης είναι προσανατολισμένη στη δημιουργία **διαδικασιών** και **προϋποθέσεων** προστασίας των παιδιών **στην πράξη**, με **κατάλληλες υπηρεσίες**, **πρωτόκολλα λειτουργίας** και **συντονισμού** των εμπλεκόμενων φορέων και εφαρμογή ενός **συνεκτικού νομικού πλαισίου**.

2. Οι Βασικές Αρχές του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης (ΕΣΔ) εμφορείται από πέντε βασικές αρχές πάνω στις οποίες θεμελιώνεται το σύνολο των μέτρων και πολιτικών του.

2.1 Η επικέντρωση στην πρόληψη

Η πρόληψη του φαινομένου απαιτεί πολυεπίπεδα, αξιοποιήσιμα, αποτελεσματικά και αυστηρά αξιοποιημένα μέτρα. Η πρωτογενής πρόληψη (περιλαμβανομένων των πολιτικών ευαισθητοποίησης) αφορά το γενικό πληθυσμό, το σύνολο της κοινωνίας και μακροπρόθεσμα αποδίδει τα μέγιστα αποτελέσματα. Η δευτερογενής πρόληψη εστιάζει στην έγκαιρη παρέμβαση στις ομάδες υψηλού κινδύνου και προλαμβάνει τη θυματοποίηση σε προγενέστερο στάδιο και πριν από τη σοβαρή κλιμάκωση. Η τριτογενής πρόληψη περιλαμβάνει την αποτελεσματική προστασία των παιδιών-θυμάτων και την πρόληψη της δευτερογενούς θυματοποίησης από τους φορείς του επίσημου κοινωνικού ελέγχου.

Υιοθετώντας την αξία της πρόληψης, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης επιδιώκει να αξιοποιήσει την πλέον πρόσφατη και αξιόπιστη έρευνα και γνώση, τη βελτίωση και την αξιοποίηση των δεδομένων και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών προκειμένου να ενδυναμώσει τα παιδιά, να αλλάξει νοοτροπίες, στάσεις και αντιλήψεις ανοχής στο φαινόμενο της κακοποίησης και της παραμέλησης, καθώς και να ευαισθητοποιήσει το σύνολο της κοινωνίας και τους επαγγελματίες στην πρόληψη και τη μηδενική ανοχή σε κάθε μορφή βίας κατά των παιδιών.

2.2 Η καθιέρωση φιλικής προς το παιδί δικαιοσύνης

Η φιλική προς το παιδί δικαιοσύνη (child-friendly justice) σύμφωνα με τη Σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης (2010)³² είναι μια δικαιοσύνη προσβάσιμη, κατάλληλη για τη συγκεκριμένη ηλικία, ταχεία, επιμελής, προσαρμοσμένη και επικεντρωμένη στις ανάγκες και τα δικαιώματα του παιδιού, με σεβασμό στα δικαιώματά του και κυρίως το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, το δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία και κατανόησής της, το δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, καθώς και το δικαίωμα στην ακεραιότητα και την αξιοπρέπεια. Οι θεμελιώδεις αρχές της φιλικής προς το παιδί δικαιοσύνης είναι η συμμετοχή του παιδιού (δικαίωμα των παιδιών να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους και να διατυπώνουν τις απόψεις τους, καθώς η υποχρέωση του δικαστικού συστήματος να λαμβάνει σοβαρά υπόψη τις απόψεις των παιδιών), η διασφάλιση του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού, η αξιοπρέπεια (μεταχείριση των παιδιών με φροντίδα, ευαισθησία, αμεροληψία και σεβασμό), η προστασία από κάθε είδους διάκριση και το κράτος δικαίου (όλα τα συστατικά της δίκαιης δίκης, όπως ισχύουν και στους ενήλικες).

2.3 Η συμμετοχή των ίδιων των παιδιών

Εναρμονιζόμενο με το πνεύμα των σύγχρονων αντιλήψεων για την αναγκαιότητα συμμετοχής των ίδιων των παιδιών σε όλα τα μέτρα και τις πολιτικές που τα αφορούν³³ στο παρόν Σχέδιο Δράσης τα παιδιά δεν αντιμετωπίζονται απλώς ως παθητικοί δέκτες των ενεργειών του κράτους, των υπηρεσιών, των ενηλίκων. Θέλουμε τα παιδιά ενεργά υποκείμενα της όλης προσπάθειας για την ενίσχυση της προστασίας τους.

Γι' αυτό, είναι σημαντικό να τονιστεί η **ανάγκη τόνωσης της συμμετοχής των ίδιων των παιδιών** αναλόγως με το στάδιο ανάπτυξής τους στην διαμόρφωση πολιτικών και μέτρων καταπολέμησης του φαινομένου της σεξουαλικής

³² https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016804b2cf3

³³ chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://rm.coe.int/publication-handbook-on-children-s-participation-eng/1680a14539

κακοποίησής τους. Αυτό ανάμεσα στα άλλα σημαίνει και την **καθιέρωση της οπτικής του παιδιού** ως κυρίαρχης στην αναδιαμόρφωση των διαδικασιών των υπηρεσιών που του παρέχουν υπηρεσίες, αλλά και συμμετοχή των παιδιών και στις διάφορες φάσεις παροχής σε αυτά υπηρεσιών και στην λήψη αποφάσεων που τα αφορούν σε κάθε επίπεδο.

2.4 Η παιδοκεντρική προσέγγιση

Η αντιμετώπιση των παιδιών με σεβασμό και ευαισθησία αποτελεί βασική αρχή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης προκειμένου να διασφαλίζονται τα δικαιώματά του σε όλα τα στάδια των θεσμικών διαδικασιών. Στην παιδοκεντρική προσέγγιση τα μέτρα και οι πολιτικές αφορούν το σύνολο του παιδικού πληθυσμού και δεν περιορίζονται στα δηλωμένα θύματα, υποβοηθώντας την πρόληψη και την αποκάλυψη. Η αλλαγή παραδείγματος που επιχειρείται βασίζεται και στη συσσώρευση εμπειρικών δεδομένων που καταδεικνύουν ότι τα δηλωμένα θύματα αποτελούν ένα πολύ μικρό, μη αντιπροσωπευτικό κλάσμα των περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών.

2.5 Η ενίσχυση της συνεργασίας (διατομεακής και με την Κοινωνία των Πολιτών)

Ενώ το επίπεδο ευαισθητοποίησης στο γενικό πληθυσμό, τους επαγγελματίες και τους δημόσιους λειτουργούς στο ζήτημα της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών παρατηρείται να έχει αυξηθεί σημαντικά, ωστόσο η διατομεακή συνεργασία συχνά παρεμποδίζεται από την έλλειψη ενημέρωσης, αλληλοεπικάλυψης ή ασαφών αρμοδιοτήτων, καθώς και περιορισμένης ευελιξίας.

Η ενίσχυση της διατομεακής συνεργασίας καλεί για ενίσχυση των δομών και υπηρεσιών που έχουν ως αντικείμενο την προστασία των παιδιών από την σεξουαλική θυματοποίηση με αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων τους και την εισαγωγή σύγχρονων συνεργατικών διαδικασιών και πρωτοκόλλων που θα αλλάζουν την καθημερινή διαχείριση των περιστατικών σεξουαλικής θυματοποίησης παιδιών αλλά και την αλλαγή στάσεων και αντιλήψεων καθώς και την συστηματική καλλιέργεια κουλτούρας ανάπτυξης συνεργειών.

Με γνώμονα την πρόληψη και την αποτελεσματική αντιμετώπιση της κακοποίησης των παιδιών, που απαιτεί πολυεπίπεδες παρεμβάσεις, η ενδυνάμωση της διατομεακής συνεργασίας αποτελεί βασική αρχή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Επιπροσθέτως, ενισχύεται και καλλιεργείται η συνεργασία των δημόσιων αρχών σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο με την Κοινωνία των Πολιτών για την εφαρμογή ολιστικών πολιτικών πρόληψης και αντιμετώπισης του φαινομένου.

3. Στρατηγικοί Στόχοι του ΕΣΔ

Το ΕΣΔ αποτελεί μια ολιστική παρέμβαση στο υφιστάμενο πλαίσιο δομών και λειτουργιών για την αντιμετώπιση του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης των παιδιών. Είναι ένα εγχείρημα συνεκτικής αναδιάρθρωσης των υφιστάμενων δυνατοτήτων του συστήματος για την πρόληψη του φαινομένου, την προαγωγή της αποκάλυψής του όταν συμβαίνει, την γρήγορη και αποτελεσματική δίωξη των δραστών και την παροχή προστασίας και στήριξης στα θύματα. Οι νέες λειτουργίες και δομές που δημιουργούνται στο πλαίσιο υλοποίησης του ΕΣΔ εγγυώνται το συνεχές του νέου πλαισίου πρόληψης και αντιμετώπισης της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών.

Οι στρατηγικοί στόχοι του ΕΣΔ σε βάθος πενταετίας είναι:

1. **Η αναπροσαρμογή των θεσμικών λειτουργιών** στην κατεύθυνση των **φιλικών προς το παιδί διαδικασιών** με την δημιουργία ενός σύγχρονου, συλλογικού, συνεκτικού και φιλικού προς το παιδί πλέγματος προστασίας και υποστήριξης στα θύματα και στις οικογένειές τους, αξιοποιώντας όλους τους φορείς του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα.
2. **Η μετρήσιμη ποσοτική μείωση των κρουσμάτων** που συμβαίνουν με την δημιουργία ενός ολιστικού πλαισίου που θα δίνει έμφαση στην πρόληψη, στην αποτροπή της δευτερογενούς θυματοποίησης και στην προστασία των μελών ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.
3. **Η αύξηση αναφοράς κρουσμάτων στις αρμόδιες αρχές** και υπηρεσίες για να διερευνηθούν, να διωχθούν οι δράστες και να προστατευτούν τα παιδιά. Ο στόχος συνδέεται ευθέως με τη διεύρυνση της κατανόησης και παρακολούθησης του φαινομένου και των νέων τάσεων στην εξέλιξή του, με ιδιαίτερη έμφαση στον τομέα του διαδικτύου.

Σε αυτή την εθνική προσπάθεια τα παιδιά δεν αντιμετωπίζονται απλώς ως παθητικοί δέκτες των ενεργειών του κράτους, των υπηρεσιών και των ενηλίκων αλλά ως ενεργά υποκείμενα της προσπάθειας για ενίσχυση της προστασίας τους. Η εθνική καμπάνια ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης στην οποία εντάσσονται και τα ίδια τα παιδιά έχει πολύ σημαντική θέση στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης γιατί **τα ενημερωμένα παιδιά είναι πιο ασφαλή**, τα παιδιά που εντάσσονται ως ενεργά υποκείμενα στην προσπάθεια προστασίας τους είναι ο καλύτερος σύμμαχος για την επίτευξή της.

4. Πολιτικές του ΕΣΔ και βασικές επιδιώξεις

Για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων του, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης εισάγει **11 νέες πολιτικές** και οργανώνει στην κατεύθυνση της προστασίας των παιδιών **δεκάδες μέτρα**. Περιλαμβάνει **πέντε οριζόντιες διυπουργικές** και **έξι επιμέρους πολιτικές** που αφορούν το σύνολο των φορέων και υπηρεσιών που έρχονται σε καθημερινή επαφή με παιδιά ή χειρίζονται αρμοδίως περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης. Προβλέπει, μεταξύ άλλων, μέτρα θεσμικής εναρμόνισης της χώρας με το ευρωπαϊκό κεκτημένο, δράσεις ανάπτυξης υπηρεσιών, θεσμοθέτηση διατομεακών μεθόδων εργασίας των εμπλεκόμενων φορέων με σαφή καθορισμό του ρόλου του καθενός και δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Επιγραμματικά, οι πολιτικές είναι:

1. Ενιαίο Εθνικό Πρωτόκολλο Διαχείρισης Κρουσμάτων
2. Εθνικό Αρχείο Καταγραφής και Επιτήρησης Κρουσμάτων
3. Πλαίσιο ελέγχου εργαζομένων και εθελοντών -Ειδικό Ποινικό Μητρώο για αδικήματα σεξουαλικής βίας κατά ανηλίκων
4. Εκπαίδευση Επαγγελματιών
5. Πολιτικές Προστασίας του Παιδιού και ορισμός Υπευθύνων Παιδικής Προστασίας
6. Εθνική εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών
7. Ενημέρωση και ενδυνάμωση των παιδιών για την πρόληψη της δια ζώσης και της διαδικτυακής σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσής τους
8. Ενίσχυση των εμπλεκόμενων υπηρεσιών συνδρομής των παιδιών και δίωξης των δραστών
9. Θεσμικές παρεμβάσεις επικαιροποίησης - αναβάθμισης του υφιστάμενου πλαισίου
10. Ενίσχυση της έρευνας για την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών
11. Συστράτευση ιδιωτικού και δημόσιου, κυβερνητικού και μη κυβερνητικού τομέα

Διαρθρωμένες ως σύνολο, οι πολιτικές δημιουργούν ένα **συνεκτικό πλαίσιο** προστασίας των παιδιών που αποσκοπεί σε:

- κατά το δυνατόν **αποτροπή των εγκλημάτων** αυτών κατά των παιδιών
- **αύξηση των καταγγελιών**
- **πλαισιωμένα στήριξη των θυμάτων** που καταγγέλλουν
- αποτελεσματική **δίωξη των δραστών**
- παροχή της **κατάλληλης φροντίδας και θεραπείας στα θύματα** και **αποτροπή της επαναθυματοποίησής τους**

- κατά περίπτωση παροχή **συνδρομής στους δράστες**, ιδιαίτερα τους ανήλικους, για την αποτροπή της υποτροπής τους στο μέλλον.

5. Διυπουργικές οριζόντιες πολιτικές

Η βαρύτητα που αποδίδεται στις διυπουργικές οριζόντιες πολιτικές αποτελεί σημαντική καινοτομία του ΕΣΔ, αφήνοντας πίσω την περίοδο που κάθε Υπουργείο, τομέας ή φορέας χάρασε τη δική του πολιτική για το ζήτημα. Η διεθνής εμπειρία έχει δείξει ότι από το επίπεδο της αντιμετώπισης ενός και μόνου περιστατικού ως εκείνο της χάραξης κυβερνητικής πολιτικής χρειάζεται συλλειτουργία για να επιτευχθεί η προστασία των παιδιών από την σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση.

Πολιτική 1: Ενιαίο Εθνικό Πρωτόκολλο Διαχείρισης Κρουσμάτων

Η αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά μόνο από την κάθε μία από τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, ακόμα και με τις καλύτερες προϋποθέσεις. Αντιθέτως, απαιτείται συντονισμένη διατομεακή συνεργασία. Το ποιος εμπλέκεται, με τι ρόλο, τι κάνει, με ποια σειρά και σε ποιο χρόνο σχεδιάζονται εκ νέου, παραμερίζοντας την «παράδοση» των διαδικασιών της κάθε υπηρεσίας και προσδιορίζονται με πρώτιστο μέλημα την προστασία και την μη επαναθυματοποίηση του παιδιού-θύματος.

Θεσπίζεται λοιπόν, ένα Ενιαίο Εθνικό Πρωτόκολλο Διαχείρισης Κρουσμάτων με διατομεακές προβλέψεις για τον τρόπο λειτουργίας των εμπλεκόμενων υπηρεσιών δικαιοσύνης, προστασίας του πολίτη, υγείας, πρόνοιας και εκπαίδευσης που θα καλύπτει όλες τις φάσεις παρέμβασης

Με τη συντονισμένη διατομεακή συνεργασία διασφαλίζεται η ισονομία των παιδιών, καθώς με τις νέες προβλέψεις για κάθε παιδί-θύμα, ανεξαρτήτως της γεωγραφικής περιοχής όπου διαμένει, των χαρακτηριστικών φύλου, φυλής, θρησκείας ή εθνικότητας και ανεξαρτήτως σε ποιόν φορέα πρωτοδιατυπώνεται καταγγελία ή υπόνοια σεξουαλικής κακοποίησης ή εκμετάλλευσής του, θα πραγματοποιούνται ίδιες ενέργειες από τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και όχι διαφορετικές όπως μέχρι σήμερα. Με την ενοποίηση των ενεργειών δεν αφήνονται περιθώρια απόκλισης που ζημιώνουν τα παιδιά, ιδίως αν αυτά ανήκουν σε ομάδες αυξημένης ευαλωτότητας.

Επιπλέον, ελαχιστοποιούνται οι φορές που το παιδί-θύμα καλείται να εξιστορήσει τις τραυματικές του εμπειρίες και επιταχύνονται οι διαδικασίες απονομής δικαιοσύνης προκειμένου του παιδί να λάβει τις κατάλληλες υπηρεσίες υποστήριξης, φροντίδας και θεραπείας.

Στόχος της πολιτικής αυτής είναι να σταματήσει η δευτερογενής επαναθυματοποίηση των παιδιών-θυμάτων από αχρείαστες διαδικαστικές «αγκυλώσεις» και να απολαμβάνουν όλα τα παιδιά ισότιμα το δικαίωμά τους στην προστασία από την σεξουαλική βία και εκμετάλλευση.

Στο Πρωτόκολλο περιγράφονται με σαφήνεια οι ρόλοι των εισαγγελικών λειτουργιών, της αστυνομίας, των κοινωνικών λειτουργιών, των επαγγελματιών υγείας, σωματικής και ψυχικής και των εκπαιδευτικών λειτουργιών στα περιστατικά σεξουαλικής θυματοποίησης παιδιών. Περιγράφονται σαφή βήματα για την αλληλουχία ενεργειών καθεμίας των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, με συντονιστικό ρόλο της εισαγγελικής αρχής.

Εκτός από την αλληλουχία βημάτων και ενεργειών των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, εμπεριέχονται επίσης curricula για το τι πρέπει να κάνει καθεμιά από τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, σε ποιες περιπτώσεις θα διατάσσονται συγκεκριμένες διαδικασίες (π.χ. ιατροδικαστική σωματική εξέταση), καθώς και τι πρέπει υποχρεωτικά πλέον από της εισαγωγής του Πρωτοκόλλου και μετά να κάνει, σε συνεργασία με τις άλλες συναρμόδιες υπηρεσίες (π.χ. δικανική κατάθεση παιδιού-θύματος στο Σπίτι του Παιδιού με παρουσία όλων των εμπλεκόμενων και καμία άλλη προανακριτική, ανακριτική, ψυχοϊατροδικαστική, κοινωνική ή άλλη συνέντευξη/κατάθεσή του).

Πολιτική 2: Εθνικό Αρχείο Καταγραφής και Επιτήρησης Κρουσμάτων

Η ανάπτυξη παράλληλων αρχείων από διαφορετικές εμπλεκόμενες υπηρεσίες παράγει ελλειμματικά στοιχεία για το φαινόμενο και δεν αυξάνει ουσιαστικά την επιχειρησιακή δυνατότητα των εμπλεκόμενων υπηρεσιών ούτε για την δίωξη των συγκεκριμένων εγκλημάτων ούτε για την παροχή συνδρομής στα θύματα και στις οικογένειές τους. Με αυτήν την έννοια, είναι απαραίτητη η θέσπιση και λειτουργία ενός ενιαίου συστήματος καταγραφής κρουσμάτων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, στο οποίο, όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς/υπηρεσίες στον εντοπισμό μιας υπόνοιας, στην διαβίβαση μιας καταγγελίας, στη διαχείριση και αντιμετώπιση ενός κρούσματος σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, θα καταχωρούν το περιστατικό που έφτασε σε αυτούς και από το οποίο όλοι οι εμπλεκόμενοι επαγγελματίες με διαβαθμισμένα δικαιώματα πρόσβασης θα μπορούν να ανασύρουν δεδομένα.

Αυτό θα παρέχει έγκυρα, συνολικά δεδομένα για την παρακολούθηση του φαινομένου σε βάθος χρόνου αλλά και την τεκμηριωμένη αξιολόγηση των εφαρμοζόμενων μέτρων και πολιτικών. Επιπλέον, θα δίνει και την δυνατότητα σε επαγγελματίες «πρώτης γραμμής» από τους Εισαγγελείς ως τις Κοινωνικές Υπηρεσίες να ανασύρουν δεδομένα από το ιστορικό των παιδιών αυτών και τις προηγούμενες

επαφές τους με σχετικές υπηρεσίες χωρίς να χάνεται πολύτιμος χρόνος που σε περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών μπορεί να αποβεί μοιραίος.

Με αυτό το σκεπτικό, θεσπίζεται η λειτουργία **Εθνικού Αρχείου Καταγραφής και Επιτήρησης Κρουσμάτων** σεξουαλικά κακοποιημένων παιδιών, κατ' εφαρμογή και των προνοιών της Συνθήκης Lanzarote, άρθρο 37.

Στόχος της πολιτικής αυτής είναι να υπάρχει μια ενιαία βάση καταγραφής για όλα τα περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στην χώρα καθώς και για τις ενέργειες αντιμετώπισής τους που να συμπεριλαμβάνει κάθε επαγγελματία και κάθε φορέα που εμπλέκεται σε αυτήν.

Στο Εθνικό αυτό Αρχείο ορίζονται με σαφήνεια οι αρμόδιες υπηρεσίες των Υπουργείων που θα είναι υποχρεωμένες να εγγράφουν όλα τα περιστατικά που έρχονται στην αντίληψή τους. Ορίζονται επίσης ποιοι επαγγελματίες από κάθε υπηρεσία και με ποιο τρόπο θα έχουν τη δυνατότητα καταγραφής και διαβαθμισμένης πρόσβασης στις πληροφορίες του ενιαίου Αρχείου Καταγραφής και Επιτήρησης, η εκπαίδευση των συγκεκριμένων επαγγελματιών σχετικά με τη συλλογή και καταγραφή των δεδομένων, η περιοδική τους επανεκπαίδευση καθώς και ο φορέας επιχειρησιακής λειτουργίας του. Έτσι, επιτυγχάνεται η ενοποίηση της εικόνας για το πόσα κρούσματα έρχονται σε γνώση των υπηρεσιών, διευκολύνεται η διατομεακή παρακολούθηση της εξέλιξης των ενεργειών αντιμετώπισης κάθε περιστατικού και υποστηρίζεται ουσιαστικά η εποπτεία της απρόσκοπτης λειτουργίας του συστήματος παιδικής προστασίας.³⁴

Πολιτική 3: Πλαίσιο ελέγχου εργαζομένων και εθελοντών -Ειδικό Ποινικό Μητρώο για αδικήματα σεξουαλικής βίας κατά ανηλίκων

Συχνότατα παρατηρείται, όταν αποκαλύπτονται περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης ή εκμετάλλευσης παιδιών από εργαζόμενους ή εθελοντές χώρων όπου συγκεντρώνονται παιδιά, ότι οι δράστες έχουν ήδη ιστορικό ανάλογων καταγγελιών ή καταδικών σε προηγούμενο χρόνο από την πρόσληψή τους στις συγκεκριμένες θέσεις εργασίας.

Για αυτόν ακριβώς τον λόγο καθιερώνεται οριζόντια για όλες τις υπηρεσίες και δραστηριότητες στις οποίες εργαζόμενοι ή εθελοντές έρχονται καθημερινά σε επαφή με παιδιά, η υποχρέωση των φορέων που τους απασχολούν -έμμισθα ή εθελοντικά- ή τους αδειοδοτούν, να ελέγχουν προκαταβολικά το μητρώο τους,

³⁴ ΣΗΜ: Δεδομένου ότι ένας κρατικός φορέας, το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, έχει ήδη αναπτύξει με χρηματοδότηση της Γενικής Διεύθυνσης Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ένα τέτοιο σύστημα καταγραφής για το σύνολο των χωρών-μελών της Ε.Ε. και συγκεκριμένα το σύστημα CAN-MDS (<https://canmids-gr.eu/> και <http://www.can-via-mds.eu/>), το οποίο είναι ήδη σε κατάσταση επιχειρησιακής λειτουργίας ολοκληρώνοντας την πιλοτική του εφαρμογή, δημιουργείται η δυνατότητα το σύστημα αυτό να μετεξελιχθεί σε Εθνικό Μητρώο Καταγραφής.

αναφορικά με κατηγορίες σεξουαλικής θυματοποίησης ανηλίκων με πρόβλεψη επανάληψης του ελέγχου αυτού ανά τακτά χρονικά διαστήματα. **Προβλέπεται η θέσπιση Ειδικού Ποινικού Μητρώου** (Σύμβαση Lanzarote, άρθρο 5) στο οποίο θα καταχωρίζεται κάθε καταδικαστική απόφαση που αφορά αδικήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής με θύματα ανήλικα πρόσωπα (χωρίς, δηλαδή, την συνηθισμένη περίοδο παραγραφής αδικημάτων και συγκεκριμένα μόνο για αυτά τα αδικήματα). Δημιουργείται έτσι ένα επιπλέον πλαίσιο ελέγχου επαγγελματιών ή υποψήφιων εργαζομένων ή εθελοντών εργαζομένων που απασχολούνται ή σκοπεύουν να απασχοληθούν σε υπηρεσίες και δομές με παιδιά.

Πολιτική 4: Εκπαίδευση Επαγγελματιών

Σε όλες τις υπηρεσίες που έρχονται σε καθημερινή επαφή με παιδιά είναι απόλυτη ανάγκη όλοι οι επαγγελματίες να είναι ενήμεροι για το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, για τα σημεία αναγνώρισής του, καθώς και για τις προβλεπόμενες διαδικασίες για την αναφορά τέτοιων υπονοιών ή καταγγελιών στις αρμόδιες αρχές, προκειμένου να διερευνηθούν καταλλήλως σύμφωνα με τις προβλέψεις του Εθνικού Πρωτοκόλλου Διαχείρισης Κρουσμάτων. Έτσι, σημεία που είναι αναγκαίο να αξιολογηθούν δεν θα μένουν αδιερεύνητα, κρούσματα δεν θα «χάνονται» από την ορατότητα των υπηρεσιών και περιπτώσεις θα εντοπίζονται όσο το δυνατόν πιο πρώιμα, προκειμένου να σωθούν τα παιδιά-θύματα όσο το δυνατόν νωρίτερα.

Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στις υπηρεσίες εκείνες με τις οποίες έρχεται σε επαφή ο γενικός παιδικός πληθυσμός της χώρας, δηλαδή της εκπαίδευσης και της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας. Αλλά, ανάλογες δράσεις προβλέπονται και για επαγγελματίες που απασχολούνται σε υπηρεσίες και φορείς, δημόσιους και ιδιωτικούς, της δικαιοσύνης, της προστασίας του πολίτη, της τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης, της υγείας, της πρόνοιας, της μετανάστευσης, του πολιτισμού, του αθλητισμού και του τουρισμού.

Αναπτύσσονται καθολικά σχήματα εκπαίδευσης όλων των επαγγελματιών των υπηρεσιών που έρχονται σε επαφή με παιδιά για την πρόληψη, αναγνώριση και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης των παιδιών, καθώς και εγχειρίδια καθοδήγησης αναφορικά με τον εντοπισμό και την διαχείριση των περιστατικών(Σύμβαση Lanzarote, άρθρο 10). Στόχος είναι όλοι οι απασχολούμενοι σε υπηρεσίες που έρχονται σε επαφή με τα παιδιά (μόνιμοι ή συμβασιούχοι επαγγελματίες και εθελοντές) να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν σημεία που μπορεί να υποδηλώνουν πως ένα παιδί κακοποιείται, να υποδέχονται αναφορές από τα ίδια τα παιδιά και να γνωρίζουν τις προβλεπόμενες διαδικασίες για

την καταγγελία της όποιας υπόνοιας ή αναφοράς σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών.

Οι δράσεις κατάρτισης/εκπαίδευσης και το εκπαιδευτικό υλικό εντάσσονται στο γενικότερο πλαίσιο της δια βίου μάθησης, επαναλαμβάνονται περιοδικά και εξειδικεύονται αναλόγως του είδους των υπηρεσιών (εκπαίδευση, υγεία, πολιτισμός, αθλητισμός κ.ο.κ.) και διατίθεται σε όλους τους επαγγελματίες και εθελοντές που απασχολούνται σε θέσεις που τους φέρνουν σε καθημερινή επαφή με παιδιά.

Πολιτική 5: Πολιτικές Προστασίας του Παιδιού και ορισμός Υπευθύνων Παιδικής Προστασίας

Όπως έχει δείξει η ευρωπαϊκή εμπειρία, οι πολιτικές επιτήρησης, όντας δημόσιες και γνωστές στις διοικήσεις και στους εργαζομένους των δημοσίων και ιδιωτικών φορέων, στα ίδια τα παιδιά και στις οικογένειές τους, μπορούν να συμβάλλουν αποφασιστικά στην δημιουργία ενός κλίματος ασφάλειας για τα παιδιά και τις οικογένειες, δίνοντας ταυτόχρονα το μήνυμα στους επίδοξους θύτες πως καμία παρέκκλιση τέτοιου είδους δεν θα γίνεται πλέον ανεκτή, ούτε θα αντιμετωπίζεται «οίκοι» χωρίς την προβλεπόμενη αναφορά στις αρμόδιες αρχές για περαιτέρω διερεύνηση. **Θεσπίζεται η υποχρέωση όλων των φορέων ιδιωτικών και δημοσίων που έρχονται σε καθημερινή επαφή με παιδιά να αναπτύξουν και να δημοσιοποιήσουν σαφείς πολιτικές παιδικής προστασίας καθώς και να ορίσουν Υπεύθυνο Παιδικής Προστασίας** (κατ' εφαρμογή των προνοιών της Σύμβασης Λανζαρότε, άρθρο 26), όπου δεν προβλέπεται υποστηρικτικό όργανο με αντίστοιχα καθήκοντα. Στόχος είναι σε κάθε πλαίσιο της κοινωνικής ζωής να υπάρχουν ενεργές διαδικασίες που προστατεύουν τα παιδιά από κάθε επιβουλή.

Οι πολιτικές αυτές αναμένεται να αναπτυχθούν, εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, από όλους τους σχετικούς φορείς των χώρων της εκπαίδευσης, της υγείας, της πρόνοιας, της μετανάστευσης, του αθλητισμού, του πολιτισμού κ.ο.κ. με ευθύνη αφενός των αρμόδιων Υπουργείων για τις δομές και υπηρεσίες του δημοσίου τομέα και αφετέρου των διοικήσεων για τους φορείς ιδιωτικού δικαίου. Θα πρέπει να περιλαμβάνουν δεσμευτικές για τον φορέα προβλέψεις για τη διαβίβαση των καταγγελιών (στον εισαγγελέα ή την αστυνομία) σε κάθε περίπτωση διαπίστωσης ή υπόνοιας σεξουαλικής θυματοποίησης ανηλίκου, τις προληπτικές ενέργειες αποτροπής τέτοιων φαινομένων, καθώς και τον ορισμό, τα καθήκοντα και την εκπαίδευση του Υπευθύνου Παιδικής Προστασίας σε κάθε φορέα. Οι πολιτικές αυτές οφείλουν να είναι δημόσια διαθέσιμες σε κάθε ενδιαφερόμενο συμπεριλαμβανόμενων των παιδιών και των οικογενειών τους.

6. Τομεακές πολιτικές

Πέρα από τις προαναφερθείσες διυπουργικές οριζόντιες πολιτικές, το ΕΣΔ εμπεριέχει επιμέρους πολιτικές ανά αρμόδιο Υπουργείο από τα: Παιδείας και Θρησκευμάτων, Προστασίας του Πολίτη, Δικαιοσύνης, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας, Εσωτερικών, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Μετανάστευσης και Ασύλου, Ανάπτυξης και Τουρισμού.

Πολιτική 6: Εθνική εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών

Για μια κοινωνία με μηδενική ανοχή στην σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση των παιδιών ξεκινά μια **εθνική εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης** στο σύνολο των φορέων και υπηρεσιών των εμπλεκόμενων Υπουργείων, στον ιδιωτικό τομέα, στο γενικό κοινό κάθε ηλικίας. Στόχος είναι να καταστήσει την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης των παιδιών ευθύνη και μέλημα όλων μας: να μην μείνει κανένας πολίτης ανενημέρωτος για το ειδηχθές φαινόμενο, την έκταση και την σημασία της καταπολέμησής του, τα σημεία αναγνώρισής του και τις ισχύουσες διαδικασίες για την αναφορά του στις αρμόδιες αρχές και, ιδίως, να ενεργοποιηθούν οι ενήλικες ώστε να βρουν το θάρρος να σπάσουν το τείχος της σιωπής και να καταγγέλλουν εγκαίρως και σωστά τα περιστατικά.

Πολιτική 7: Ενημέρωση και ενδυνάμωση των παιδιών για την πρόληψη της διαζώσης και της διαδικτυακής σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσής τους

Η σεξουαλική κακοποίηση δεν γνωρίζει ηλικία, γι' αυτό είναι καθοριστικής σημασίας η ενημέρωση και η ενδυνάμωση των παιδιών, ώστε να μπορούν να προστατεύουν τον εαυτό τους από τη σεξουαλική θυματοποίηση και βία, να μιλούν εγκαίρως για αυτό που τους συμβαίνει και να ζητούν βοήθεια.

Η ολοκληρωμένη και ανάλογη με την ηλικία του παιδιού ενημέρωση μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο στην έγκαιρη και αποτελεσματική προστασία του από κάθε μορφή βίας, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής, παρέχοντας στο παιδί τις γνώσεις και καλλιεργώντας σχετικές στάσεις και δεξιότητες που θα του επιτρέπουν να αποφασίζει και να ενεργεί με υπευθυνότητα σε ό,τι αφορά τα θέματα της σεξουαλικής του υγείας και επιπλέον να είναι σε εγρήγορση σε σχέση με τις συμπεριφορές και στάσεις άλλων προσώπων απέναντί στο ίδιο και στο σώμα του.

Η ουσιαστική ενδυνάμωση των παιδιών μπορεί να επιτευχθεί μέσα από ένα προσαρμοσμένο κατά ηλικίες πρόγραμμα ενημέρωσης στην προσχολική, στην πρωτοβάθμια και την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, που να διασφαλίζει ότι τα παιδιά μαθαίνουν για τους κινδύνους της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και της κακοποίησης,

καθώς και για τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να προστατευθούν. Στόχος της πολιτικής είναι κανένα παιδί να μη στερείται της ενημέρωσης και των βασικών γνώσεων για τα δικαιώματά του, έτσι ώστε να μην γίνεται εύκολα βορά στους επίδοξους κακοποιητές του.

Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων μεριμνά για την ενσωμάτωση στη σχολική λειτουργία και ζωή εξειδικευμένων προγραμμάτων και υλικού που αφορούν σε εκπαιδευτικές δράσεις γνώσης και κριτικής σκέψης, καθώς και δράσεις καλλιέργειας δεξιοτήτων ζωής στα θέματα του φύλου, των δικαιωμάτων, της ψυχικής και σωματικής υγείας, της ασφάλειας, της προστασίας, του σεβασμού της γενετήσιας αξιοπρέπειας και της ισότητας. Η θεματολογία και το εκπαιδευτικό υλικό διαφοροποιείται κατά σχολική ηλικία.

Παράλληλα, εκπαιδευτικές δράσεις ενημέρωσης αναπτύσσονται και από άλλους φορείς, όπως στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Προαγωγής Υγείας με ευθύνη του Υπουργείου Υγείας, καθώς και στις δομές ανηλίκων μεταναστών-προσφύγων με ευθύνη του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

Πολιτική 8: Ενίσχυση των εμπλεκόμενων υπηρεσιών συνδρομής των παιδιών και δίωξης των δραστών

Ενισχύονται ουσιαστικά οι δυνατότητες του συστήματος να παρέχει αποτελεσματική προστασία στα παιδιά-θύματα και να διώκει τους δράστες. Η ανάπτυξη εξειδικευμένων δομών και υπηρεσιών για δικανική εξέταση των παιδιών-θυμάτων, χειρισμό και παροχή συνδρομής και υποστήριξης σε αυτά έχει αποδειχθεί πως συμβάλλουν αποφασιστικά και στην άμεση σύλληψη και δίωξη των δραστών και στην μακροπρόθεσμη ενίσχυση της ψυχικής ανθεκτικότητας των θυμάτων και συνακόλουθα στην βελτίωση της ψυχοκοινωνικής τους ευημερίας.

Στο πλαίσιο αυτό λειτουργούν τα «Σπίτια του Παιδιού» και ενισχύονται οι Εισαγγελίες ανηλίκων με αποκλειστική τέτοια αρμοδιότητα. Δημιουργούνται επίσης νέα γραφεία ανηλίκων της ΕΛΑΣ, εξειδικευμένες δομές θεραπείας για παιδιά-θύματα, ενώ ενισχύεται η αναδοχή ως τρόπος φιλοξενίας παιδιών-θυμάτων με ευθύνη των αρμοδίων κατά περίπτωση Υπουργείων.

Δημιουργούνται εξειδικευμένα κέντρα παροχής θεραπευτικών υπηρεσιών σε παιδιά-θύματα και στις οικογένειές τους. Επιπλέον, καταρτίζονται ειδικά προγράμματα πρόληψης των υποτροπών για δράστες θύτες (διαφοροποιημένα για ανήλικους και ενήλικους).

Στόχος της πολιτικής αυτής είναι το παιδί-θύμα αλλά και οι δράστες που θέλουν να μην υποπέσουν ξανά σε τέτοια παραπτώματα να έχουν όλη την αναγκαία συνδρομή από κατάλληλες, σύγχρονες και εξειδικευμένες υπηρεσίες.

Πολιτική 9: Θεσμικές παρεμβάσεις επικαιροποίησης - αναβάθμισης του υφιστάμενου πλαισίου

Το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο επικαιροποιείται και αναβαθμίζεται. Κωδικοποιούνται οι διατάξεις που περιέχονται σε επιμέρους νομοθετήματα. Ενοποιούνται και απλοποιούνται διαδικασίες, ενώ αποτρέπεται η πιθανότητα να ακολουθούνται διαφορετικές παράλληλες διαδικασίες για παρόμοια περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών. Έτσι, εναρμονίζεται πλήρως η χώρα με τις πρόνοιες του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε. αλλά και τις άλλες συναφείς Διεθνείς Συμβάσεις του Ο.Η.Ε. και του Συμβουλίου της Ευρώπης που σχετίζονται με την προστασία των παιδιών.

Στόχος της πολιτικής είναι να αναβαθμιστεί το σχετικό θεσμικό πλαίσιο, να ενοποιηθούν οι προβλεπόμενες διαδικασίες και πρωτίστως να γίνουν φιλικές και υποστηρικτικές στο παιδί-θύμα. Ένα πρώτο σχετικό βήμα είναι οι προβλέψεις του επικείμενου νέου σωφρονιστικού κώδικα, ο οποίος θα προβλέπει μεταξύ άλλων και την αυστηροποίηση των προϋποθέσεων μεταγωγής σε αγροτικές φυλακές και για λήψη άδειας για όσους έχουν καταδικαστεί για αδικήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας, ιδιαιτέρως με θύματα ανηλίκους. Αυτό το πρώτο βήμα θα ακολουθηθεί και από άλλα με στόχο την εισαγωγή των αρχών της φιλικής προς το παιδί δικαιοσύνης σε όλα τα στάδια της επαφής του παιδιού-θύματος με τις δικανικές διαδικασίες.

Πολιτική 10: Ενίσχυση της έρευνας για την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών

Ενισχύεται η έρευνα και η μελέτη του φαινομένου της σεξουαλικής βίας και εκμετάλλευσης παιδιών, σε συναφή πανεπιστημιακά τμήματα και ινστιτούτα επιμόρφωσης ή ερευνητικά κέντρα. Ενθαρρύνεται η εισαγωγή μαθημάτων σε πανεπιστήμια και θεματικών σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών και έρευνας, καθώς και η δημιουργία δικτύου τμημάτων ΑΕΙ ως δεξαμενής προτάσεων για την πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου. Στόχος της πολιτικής αυτής είναι να ανασυγκροτηθεί η βάση εμπειρικής - ερευνητικής τεκμηρίωσης για το φαινόμενο της σεξουαλικής βίας κατά των παιδιών, καθώς και για την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των μέτρων καταπολέμησής του.

Πολιτική 11: Συστράτευση ιδιωτικού και δημόσιου, κυβερνητικού και μη κυβερνητικού τομέα

Σε όλα τα αρμόδια Υπουργεία, αλλά πρωτίστως στα Υπουργεία Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υγείας, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Ανάπτυξης, Τουρισμού και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, αναπτύσσονται δράσεις που προσκαλούν και τον ιδιωτικό τομέα στον κοινό αγώνα για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης των παιδιών. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσονται κοινές δράσεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, έτσι ώστε οι ιδιωτικές επιχειρήσεις στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, οι πάροχοι υπηρεσιών πληροφορικής και επικοινωνίας, οι ξενοδοχειακές μονάδες, τα αθλητικά σωματεία, οι πολιτιστικοί σύλλογοι και οργανισμοί, οι θρησκευτικές οργανώσεις κ.ο.κ. να γίνουν συμμετοχοί και πρωταγωνιστές της εθνικής αυτής προσπάθειας.

Στόχος είναι η στάση της «μηδενικής ανοχής» στην σεξουαλική θυματοποίηση των παιδιών να επικρατήσει παντού, στο φυσικό και στο ψηφιακό περιβάλλον σε κάθε τομέα της κοινωνικής ζωής της χώρας.

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ΄

Διακυβέρνηση, Παρακολούθηση και Χρονοδιάγραμμα του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

1. Διακυβέρνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση, καθώς και η αρμοδιότητα της παρακολούθησης της πορείας υλοποίησής του υπάγεται στον Υπουργό Επικρατείας αρμόδιο για το συντονισμό του κυβερνητικού έργου.

Δεδομένου ότι το ΕΣΔ στοχεύει στην ολική αναβάθμιση της ικανότητας της κοινωνίας στο σύνολό της να προστατέψει τα παιδιά από τη σεξουαλική κακοποίηση και τη δευτερογενή τους θυματοποίηση, είναι ιδιαίτερα σημαντική η ύπαρξη κεντρικής εποπτείας, συντονισμού και παρέμβασης για την βελτίωση των όρων υλοποίησης. Για την επίβλεψή του στην πράξη, συγκροτείται Πολιτική Επιτροπή Παρακολούθησης Δημοσίων Πολιτικών (αρ.55 του ν.4622/2019) στην οποία μετέχουν θεσμικά όλα τα συναρμόδια Υπουργεία εκπροσωπούμενα από τους αρμόδιους Γενικούς και Ειδικούς Γραμματείς. Στην Επιτροπή συμμετέχουν δια των εκπροσώπων τους τα υπουργεία Παιδείας και Θρησκευμάτων, Προστασίας του Πολίτη, Δικαιοσύνης, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας, Εσωτερικών, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Μετανάστευσης και Ασύλου, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Τουρισμού, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Οικονομικών και προΐσταται ο Γενικός Γραμματέας Συντονισμού. Στην Επιτροπή δύνανται να μετέχουν κατόπιν πρόσκλησης και στελέχη της δημόσιας διοίκησης, εμπειρογνώμονες και όποιος φορέας ή πρόσωπο μπορεί να συμβάλει θετικά στο έργο της.

Επιπλέον, θεσπίζεται η θέση του Εθνικού Συντονιστή για την Πρόληψη και την Αντιμετώπιση της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Ανηλίκων με κύρια αρμοδιότητα την παρακολούθηση της υλοποίησης του Σχεδίου σε συνεργασία με εκπροσώπους όλων των εμπλεκόμενων φορέων, αλλά και από άλλους φορείς του δημοσίου. Ο Εθνικός Συντονιστής έχει και την ευθύνη για την ανάπτυξη της θεσμικής συνεργασίας με το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Πρόληψη της Κακοποίησης παιδιών και με τον Ευρωπαϊκό Συντονιστή για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων. Ο Εθνικός Συντονιστής προβλέπεται να συνεργάζεται με τη Γενική Γραμματεία Συντονισμού, η οποία έχει τη σχετική οριζόντια αρμοδιότητα παρακολούθησης της υλοποίησης των κυβερνητικών πολιτικών.

2. Παρακολούθηση της εφαρμογής και Αξιολόγηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης συνοδεύεται από ένα συνεκτικό σχήμα παρακολούθησης της υλοποίησής του και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων του που πραγματοποιούνται από την αρμόδια Γενική Γραμματεία Συντονισμού σε συνεργασία, όπου κρίνεται χρήσιμο, με τον Εθνικό Συντονιστή. Μέρος της διαδικασίας περιλαμβάνει την έγκαιρη ένταξη των πολιτικών στα Ετήσια Σχέδια Δράσης των υπουργείων, με τις προϋποθέσεις και διαδικασίες που προβλέπονται.

Η ένταξη των πολιτικών στη διαδικασία των Ετήσιων Σχεδίων Δράσης των Υπουργείων περιγράφει και οριοθετεί για κάθε επιμέρους πολιτική που απαρτίζει το Εθνικό Σχέδιο Δράσης **το αντικείμενο, το χρονοδιάγραμμα, παραδοτέα και ενδιάμεσα ορόσημα, αρμοδιότητες και συναρμοδιότητες και τη χρηματοδότηση.**

Η παρακολούθηση θα πρέπει να συνδεθεί με την αξιολόγηση της πορείας κατάλληλων **ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών**, ώστε να διευκολυνθεί η αποτίμηση τόσο της ουσιαστικής εφαρμογής των σχεδιαζόμενων μέτρων, όσο και των περαιτέρω ωφελειών που αυτά επιφέρουν όσον αφορά στην ευόδωση των στόχων που έχουν τεθεί με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης. Η επιλογή των δεικτών με τους οποίους θα γίνει η αξιολόγηση της πορείας του Σχεδίου θα διέπεται από τα κριτήρια της σχετικότητας με το αντικείμενο της προστασίας των παιδιών από την σεξουαλική κακοποίηση, της συνεκτικότητας, της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας, του αντίκτυπου, της διατηρησιμότητας και της χρονικής συγκυρίας. Επιπλέον, λόγω του ευρύτατου κοινωνικού χαρακτήρα του Σχεδίου, θα ληφθούν υπόψη η κοινωνική ωφελιμότητα, η συμπεριληπτικότητα και η διαφάνεια σε όλα τα επίπεδα υλοποίησης του Σχεδίου.

Η παρακολούθηση της υλοποίησης και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του Εθνικού Σχεδίου Δράσης είναι συμπληρωματικές διαδικασίες που εγγυώνται πως κάθε διαθέσιμος πόρος θα αξιοποιηθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο για να επέλθει το βέλτιστο αποτέλεσμα για τα παιδιά και τις οικογένειές τους. Ο Εθνικός Συντονιστής για την Πρόληψη και την Αντιμετώπιση της Σεξουαλικής Κακοποίησης των Παιδιών συντάσσει 6μηνιαία έκθεση πεπραγμένων, σύνοψης της πορείας υλοποίησης του ΕΣΔ και προτάσεων βελτίωσης όπου κρίνεται αναγκαίο, η οποία υποβάλλεται στην αρμόδια Πολιτική Επιτροπή Παρακολούθησης Δημοσίων Πολιτικών. Η Πολιτική Επιτροπή από κοινού με τον Εθνικό Συντονιστή δύνανται να επικαιροποιούν το ΕΣΔ προς ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς του, όποτε οι συνθήκες το επιβάλλουν.

3. Χρονοδιάγραμμα ενεργειών πριν την έναρξη

Τη βούληση της κυβέρνησης να προχωρήσει στην ανάπτυξη, υιοθέτηση και υλοποίηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση ανακοίνωσε ο Πρωθυπουργός (Νοέμβριος 2021) σε ειδική αφιερωματική ολομέλεια της Βουλής των Ελλήνων. Στο πλαίσιο αυτό, δόθηκε το περίγραμμα των βασικών πρωτοβουλιών και στη

δημοσιότητα το κείμενο των βασικών κατευθυντήριων αρχών του Εθνικού Σχεδίου Δράσης με τις κύριες πολιτικές που σχεδιάζονται από την κυβέρνηση και τα συναρμόδια Υπουργεία.

Τον Σεπτέμβριο 2022 αναρτάται για δημόσια διαβούλευση ολοκληρωμένη πρόταση ενός πλήρους και συνεκτικού ΕΣΔ που συντάχθηκε από προπαρασκευαστική ομάδα εργασίας υπό τον Υπουργό Επικρατείας αρμόδιο για το συντονισμό του κυβερνητικού έργου. Στη δημόσια διαβούλευση καλούνται οι σχετικοί και ενδιαφερόμενοι φορείς, οργανώσεις, επαγγελματίες και πολίτες να καταθέσουν προτάσεις και παρατηρήσεις τους. Παράλληλα, σε χρόνο που θα οριστεί από τη Βουλή των Ελλήνων, το προτεινόμενο ΕΣΔ κατατίθεται για συζήτηση από την εθνική αντιπροσωπεία σε επιτροπή ή σύνθεση που θα επιτρέπει την μέγιστη δυνατή συμμετοχή βουλευτών. Παρατηρήσεις και βελτιώσεις που θα προκύψουν από όλες τις δράσεις διαβούλευσης, οι οποίες θα είναι εφικτό να συμπεριληφθούν, θα εμπλουτίσουν το ΕΣΔ πριν την οριστικοποίησή του.

Η συνολική διάρκεια υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προστασία των παιδιών από την σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση θα είναι 5 χρόνια (2022-2027).

4. ΜΑΖΙ σπάμε τη σιωπή: πολιτεία και κοινωνία, ασπίδα προστασίας των παιδιών

Τα παιδιά είναι το πολυτιμότερο κοινωνικό μας κεφάλαιο. Με το παρόν Εθνικό Σχέδιο Δράσης επιχειρείται ένα αποφασιστικό συλλογικό βήμα για να διασφαλίσουμε την προστασία τους. Προχωράμε στην κινητοποίηση όλων των θεσμικών και κοινωνικών δυνάμεων για την εξάλειψη του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης των παιδιών.

Η κοινωνία έχει αποδείξει ότι είναι έτοιμη να μάθει, να συζητήσει και να λάβει τα μέτρα της. Στην πρωτοβουλία μας πιστεύουμε ότι θα βρούμε πολλούς αρωγούς και συμπαραστάτες. Γιατί στη χώρα, πέραν των θεσμικών προβλέψεων, ήδη αναφαίνονται υγιείς δυνάμεις και πρωτοβουλίες σχετικές με το φαινόμενο. Ωστόσο, απαιτείται - και η Κυβέρνηση αναλαμβάνει την ευθύνη - μια εθνικά συντονισμένη προσπάθεια για να επιτευχθεί πλήρως η αλληλο-συμπληρωματικότητα πολιτείας και κοινωνίας και να καταλάβει η χώρα τη θέση που της αρμόζει: στην πρωτοπορία της παγκόσμιας προσπάθειας εξάλειψης του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών. Μαζί θα καταφέρουμε να σπάσουμε την σιωπή για τη μάστιγα που τραυματίζει βαθιά τα θύματα και τον πολιτισμό μας και να προσφέρουμε στα παιδιά την παιδική ηλικία που δικαιούνται, με ασφάλεια και ίσες ευκαιρίες ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης.

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ΄

Συνοπτικός Πίνακας Μέτρων με κατηγοριοποίηση ανά Πολιτική

Πολιτική 1: Ενιαίο Εθνικό Πρωτόκολλο Διαχείρισης Κρουσμάτων

Μέτρο 1.1: Σχεδιασμός, θεσμοθέτηση και υλοποίηση Ενιαίου Εθνικού Πρωτοκόλλου Διαχείρισης Κρουσμάτων σεξουαλικά κακοποιημένων παιδιών με διατομεακές προβλέψεις για τον τρόπο λειτουργίας των εμπλεκόμενων υπηρεσιών δικαιοσύνης, προστασίας του πολίτη, υγείας, πρόνοιας και εκπαίδευσης που θα καλύπτει όλες τις φάσεις παρέμβασης

Υποβάλλων Φορέας	Προεδρία της Κυβέρνησης
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Δικαιοσύνης, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υπουργείο Υγείας, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
Έτος υλοποίησης	2022-...

Μέτρο 1.2: Ανάπτυξη προτύπων διαδικασιών λειτουργίας για τη δημιουργία συστήματος παραπομπής και ανταπόκρισης σε περιστατικά κακοποίησης και εκμετάλλευσης ασυνόδευτων ανηλίκων

Υποβάλλων Φορέας	Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Υγείας, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Υπουργείο Δικαιοσύνης, Γενική Γραμματεία Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο (Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου), Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής (Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου), Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (ΕΚΚΑ- για θέματα παραπομπής στον Εθνικό Μηχανισμό Αναφοράς για την προστασία θυμάτων εμπορίας ανθρώπων)
Έτος υλοποίησης	2022-2027

Μέτρο 1.3: Προτυποποίηση και απλούστευση των προβλεπόμενων διαδικασιών μέσω της ανάπτυξης Πρωτοκόλλων Ενεργειών των φορέων του Υπουργείου Δικαιοσύνης

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Δικαιοσύνης
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	8 μήνες από την ένταξη

Μέτρο 1.4: Ενιαίο Πρωτόκολλο για τη λειτουργία των κοινωνικών υπηρεσιών των ΟΤΑ σε όλη τη χώρα (Συμμετοχή στη δημιουργία διακλαδικού και δια-τομεακού πρωτοκόλλου λειτουργίας των κοινωνικών υπηρεσιών)

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Εσωτερικών
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υπουργείο Δικαιοσύνης
Έτος υλοποίησης	2022-...

Πολιτική 2: Εθνικό Αρχείο Καταγραφής και Επιτήρησης Κρουσμάτων

Μέτρο 2.1: Θέσπιση και λειτουργία Εθνικού Αρχείου Καταγραφής και Επιτήρησης Κρουσμάτων ως ενιαία βάση καταγραφής για όλα τα περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στην χώρα και για τις ενέργειες αντιμετώπισής τους από κάθε επαγγελματία και φορέα που εμπλέκεται σε αυτήν

Υποβάλλον Φορέας	Προεδρία της Κυβέρνησης Υπουργείο Υγείας
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Δικαιοσύνης, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου
Έτος υλοποίησης	2022-...

Μέτρο 2.2: Σύσταση Συστήματος Καταγραφής και Παρακολούθησης Αναφορών περιστατικών κακοποίησης Φορέων Παιδικής Προστασίας

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
Συναρμόδιοι φορείς	Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), συναρμόδια Υπουργεία για τη λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Καταγραφής και Παρακολούθησης Αναφορών περιστατικών κακοποίησης
Έτος υλοποίησης	2021-...

Πολιτική 3: Πλαίσιο ελέγχου εργαζομένων και εθελοντών - Ειδικό Ποινικό Μητρώο για αδικήματα σεξουαλικής βίας κατά ανηλίκων

Μέτρο 3.1: Θεσμοθέτηση Ειδικού Ποινικού Μητρώου για αδικήματα σεξουαλικής βίας κατά ανηλίκων

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Δικαιοσύνης
Συναρμόδιοι φορείς	-- (Άρειος Πάγος)
Έτος υλοποίησης	2022-...

Μέτρο 3.2: Έλεγχος του προσωπικού των Φορέων Παιδικής Προστασίας – Υποχρέωση προσκόμισης ποινικού μητρώου

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
Συναρμόδιοι φορείς	Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), συναρμόδια Υπουργεία για τη λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Καταγραφής και Παρακολούθησης Αναφορών περιστατικών κακοποίησης
Έτος υλοποίησης	2022-...

Μέτρο 3.3: Έλεγχος του προσωπικού των Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Υγείας – Υποχρέωση προσκόμισης ποινικού μητρώου

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Υγείας
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	--

Μέτρο 3.4: Έλεγχος του προσωπικού των Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Εκπαίδευσης – Υποχρέωση προσκόμισης ποινικού μητρώου

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	--

Μέτρο 3.5: Έλεγχος του προσωπικού των Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Αθλητισμού, Πολιτισμού και Ψυχαγωγίας – Υποχρέωση προσκόμισης ποινικού μητρώου

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Πολιτισμός και Αθλητισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	--

Μέτρο 3.6: Έλεγχος του προσωπικού των Φορέων Παροχής Υπηρεσιών σε ανήλικους μετανάστες-πρόσφυγες – Υποχρέωση προσκόμισης ποινικού μητρώου

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	--

Μέτρο 3.7: Μητρώο Αθλητικών Φορέων

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Αθλητισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης
Έτος υλοποίησης	2020-...

Μέτρο 3.8: Μητρώο Προπονητών

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Αθλητισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης
Έτος υλοποίησης	2021-...

Μέτρο 3.9: Πλαίσιο ελέγχου εργαζομένων και εθελοντών - Ειδικό Ποινικό Μητρώο για αδικήματα σεξουαλικής βίας κατά ανηλίκων στα αθλητικά σωματεία και φορείς

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Αθλητισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2022-2023

Πολιτική 4: Εκπαίδευση Επαγγελματιών

Μέτρο 4.1: Εκπαίδευση αστυνομικού προσωπικού - Κατάρτιση προγράμματος για υλοποίηση εξειδικευμένων εκπαιδεύσεων αστυνομικών, στη θεματική ενότητα της διαχείρισης των περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης και παραμέλησης ανηλίκων

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2022-2025

Μέτρο 4.2: Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Επιμορφωτικό πρόγραμμα και εκπαιδευτικό υλικό για τους εκπαιδευτικούς και τα στελέχη εκπαίδευσης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
Συναρμόδιοι φορείς	Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ)
Έτος υλοποίησης	2022-2023

Μέτρο 4.3: Ενθάρρυνση ενσωμάτωσης θεματικών ενοτήτων που σχετίζονται με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών στα επιμορφωτικά σεμινάρια και άλλες εκπαιδευτικές/επιμορφωτικές δράσεις για κληρικούς της Ορθόδοξης Εκκλησίας και θρησκευτικούς λειτουργούς

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2022-2023

Μέτρο 4.4: Εκπαίδευση - Επιμόρφωση των Δημοσίων Λειτουργών σε θέματα Παιδικής Σεξουαλικής Κακοποίησης και υλοποίηση εξειδικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Εσωτερικών
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2022- ...

Μέτρο 4.5: Εισαγωγή ειδικών μαθημάτων για την παιδική προστασία από τη σεξουαλική βία και εκμετάλλευση στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Εσωτερικών
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2022- ...

Μέτρο 4.6: Εκπαιδευτικές δράσεις από το Τμήμα Εκπαίδευσης της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Υπ.Υ.Τ)

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου Γενική Γραμματεία Αιτούντων Άσυλο
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Υγείας, Υπουργείο Δικαιοσύνης
Έτος υλοποίησης	2022-2027

Μέτρο 4.7: Κατάρτιση επαγγελματιών που εργάζονται με ασυνόδευτους ανήλικους σε θέματα πρόληψης και διαχείρισης κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Υγείας, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Γενική Γραμματεία Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο (Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου), Υπηρεσία Ασύλου (Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου)
Έτος υλοποίησης	2022-2023

Μέτρο 4.8: Προγράμματα επιμόρφωσης επαγγελματιών υγείας και ψυχικής υγείας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Υγείας
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	--

Μέτρο 4.9: Εκπαίδευση και Επιμόρφωση Δικαστικών Λειτουργών, Δικηγόρων και Επαγγελματιών σε θέματα που αφορούν την προστασία των θυμάτων και τις αρχές της Φιλικής στα Παιδιά Δικαιοσύνης

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Δικαιοσύνης
Συναρμόδιοι φορείς	Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών, Δικηγορικοί Σύλλογοι και ενδεχομένως και άλλοι φορείς
Έτος υλοποίησης	2022-2023

Μέτρο 4.10: Πιστοποιημένο κλειστό επιμορφωτικό πρόγραμμα του ΙΝΕΠ/ΕΚΔΔΑ «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα» - Θεματικός τομέας «Ανθρώπινα Δικαιώματα και Κοινωνική Πολιτική» με τίτλο «Παραβίαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού. Φαινομενολογία και το Πλαίσιο Παιδικής Προστασίας»

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Αθλητισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (ΙΝ.ΕΠ.) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.)
Έτος υλοποίησης	2021-2022

Μέτρο 4.11: Διαδικτυακή επιμόρφωση διοικητικών στελεχών αθλητικών σωματείων

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Αθλητισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού (ΤΟΔΑ), Εργαστήριο Οργάνωσης, Διοίκησης Υπηρεσιών & Ποιότητας Ζωής.
Έτος υλοποίησης	2021-...

Μέτρο 4.12: Εκπαίδευση προσωπικού των Φορέων Παιδικής Προστασίας

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
Συναρμόδιοι φορείς	Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), συναρμόδια Υπουργεία για τη λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Καταγραφής και Παρακολούθησης Αναφορών περιστατικών κακοποίησης
Έτος υλοποίησης	2021-...

Πολιτική 5: Πολιτικές Προστασίας του Παιδιού και ορισμός Υπευθύνων Παιδικής Προστασίας

Μέτρο 5.1: Θέσπιση Υπεύθυνου Παιδικής Προστασίας

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
Συναρμόδιοι φορείς	Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), συναρμόδια Υπουργεία για τη λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Καταγραφής και Παρακολούθησης Αναφορών περιστατικών κακοποίησης
Έτος υλοποίησης	2021-...

Μέτρο 5.2: Αποτελεσματική εποπτεία της εφαρμογής των μέτρων για την πρόληψη και αντιμετώπιση της παιδικής κακοποίησης

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
Συναρμόδιοι φορείς	Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), συναρμόδια Υπουργεία για τη λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Καταγραφής και Παρακολούθησης Αναφορών περιστατικών κακοποίησης
Έτος υλοποίησης	2021-...

Μέτρο 5.3: Δημιουργία Δικτύου Στελεχών Δημοσίου Τομέα για την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών (Ορισμός Υπευθύνων)

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Εσωτερικών
Συναρμόδιοι φορείς	
Έτος υλοποίησης	2021-2022

Μέτρο 5.4: Σχεδιασμός Κώδικα Δεοντολογίας για επαγγελματίες που εργάζονται με ασυνόδευτους ανηλίκους

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2022-2027

Μέτρο 5.5: Ορθές πρακτικές για την αναγνώριση και διαχείριση περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης από τους/τις εκπαιδευτικούς των δομών καλλιτεχνικής εκπαίδευσης

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Πολιτισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Υγείας
Έτος υλοποίησης	2021-2023

Μέτρο 5.6: Προώθηση νομικών μεταρρυθμίσεων που αφορούν ανήλικους που φοιτούν σε δομές καλλιτεχνικής εκπαίδευσης εποπτείας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, υπό τους τίτλους «Υπεύθυνος Αναφοράς» και «Κώλυμα Απασχόλησης Προσωπικού».

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Πολιτισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υπουργείο Δικαιοσύνης
Έτος υλοποίησης	2021-2023

Μέτρο 5.7: Αθλητικός Συνήγορος

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Αθλητισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Δικαιοσύνης
Έτος υλοποίησης	2021-...

Μέτρο 5.8: Κώδικες ακεραιότητας στο χώρο του αθλητισμού

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Αθλητισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Δικαιοσύνης, Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης κ.α.
Έτος υλοποίησης	2020-...

Μέτρο 5.9: Πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών με αναπηρία (Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025)

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Δικαιοσύνης, ΕΣΑΜΕΑ, ΚΕΘΙ, ΕΚΔΔΑ
Έτος υλοποίησης	2021-2023

Πολιτική 6: Εθνική εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών

Μέτρο 6.1: Προώθηση οπτικοακουστικών και άλλων εκπαιδευτικών υλικών και φιλοξενία επικοινωνιακών και εκπαιδευτικών δράσεων για την ευαισθητοποίηση σε θέματα σεξουαλική κακοποίησης μέσω των εποπτευόμενων και τακτικώς επιχορηγούμενων φορέων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Πολιτισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2021-2023

Μέτρο 6.2: Αποστολή υποστηρικτικού και ενημερωτικού υλικού του προγράμματος START TO TALK

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Αθλητισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	Συμβούλιο της Ευρώπης, Διευρυμένη Συμφωνία για τον Αθλητισμό (Enlarged Partial Agreement on Sport - EPAS)
Έτος υλοποίησης	2020-...

Μέτρο 6.3: Καμπάνια μέσω των social media για την πρόληψη της βίας / κακοποίησης, της διαφθοράς και του ντόπινγκ στον αθλητισμό

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Αθλητισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2021-...

Μέτρο 6.4: Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση ευρύτερου πληθυσμού για την ισότητα των φύλων και την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών(Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025)

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2021-2023

Μέτρο 6.5: Πρόληψη και αντιμετώπιση εξακολουθητικής παρακολούθησης, του ακρωτηριασμού γυναικείων οργάνων, των πρόωρων και καταναγκαστικών γάμων, της σεξουαλικής εκβίασης και της εκδικητικής πορνογραφίας (Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025)

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Δικαιοσύνης
Έτος υλοποίησης	2021-2023

Πολιτική 7: Ενημέρωση και ενδυνάμωση των παιδιών για την πρόληψη της διαζώσης και της διαδικτυακής σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσής τους

Μέτρο 7.1: Σταδιακή εισαγωγή της ενημέρωσης των παιδιών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	--

Μέτρο 7.2: Δράσεις πρόληψης και ευαισθητοποίησης σε δομές της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Υπ.Υ.Τ)

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου Γενική Γραμματεία Αιτούντων Άσυλο
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2022-2027

Μέτρο 7.3: Πρόληψη της παιδικής σεξουαλικής στο Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης «ΣΠΥΡΟΣ ΔΟΞΙΑΔΗΣ»

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Υγείας Γενική Γραμματεία Δημόσιας Υγείας
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής)
Έτος υλοποίησης	2022-2025

Πολιτική 8: Ενίσχυση των εμπλεκόμενων υπηρεσιών συνδρομής των παιδιών και δίωξης των δραστών

Μέτρο 8.1: Ίδρυση Εξειδικευμένων Υπηρεσιών Προστασίας Ανηλίκων - Ίδρυση Γραφείων Προστασίας Ανηλίκων στη διαρθρωτική δομή των Υποδιευθύνσεων Ασφαλείας Πατρών, Λάρισας, Ιωαννίνων, Ηρακλείου και Αλεξανδρούπολης.

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2021-2022

Μέτρο 8.2: Ολοκλήρωση Λειτουργίας του Θεσμού «Τα Σπίτια του Παιδιού» (Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού)

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Δικαιοσύνης
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2022-2023

Μέτρο 8.3: Εκπόνηση θεραπευτικών πρωτοκόλλων για ανήλικους θύτες που θα εφαρμοστούν ομοιόμορφα στους αρμόδιους φορείς, με την πραγματοποίηση αντίστοιχων εκπαιδεύσεων των εμπλεκόμενων επαγγελματιών.

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Υγείας
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2022-2023

Μέτρο 8.4: Εκπόνηση θεραπευτικών πρωτοκόλλων για ενήλικους θύτες που θα εφαρμοστούν ομοιόμορφα στους αρμόδιους φορείς, με την πραγματοποίηση αντίστοιχων εκπαιδεύσεων των εμπλεκόμενων επαγγελματιών.

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Υγείας
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2022-2023

Μέτρο 8.5: Προστασία των Παιδιών από την Κακοποίηση-Παραμέληση για την προάσπιση της ψυχικής τους υγείας

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Υγείας
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Υγείας – ΝΠΔΔ, Υπουργείο Υγείας – ΝΠΙΔ, Υπουργείο Δικαιοσύνης
Έτος υλοποίησης	2022-2023

Μέτρο 8.6: Ανάπτυξη εξειδικευμένων θεραπευτικών μονάδων για παιδιά – θύματα σεξουαλικής κακοποίησης.

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Υγείας
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	--

Μέτρο 8.7: Εισαγγελίες ανηλίκων ως αποκλειστική ενασχόληση σε κάθε Περιφέρεια ή σε μεγάλα αστικά κέντρα.

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Δικαιοσύνης
Συναρμόδιοι φορείς	-- (Άρειος Πάγος)
Έτος υλοποίησης	2022-2023

Μέτρο 8.8: Θεσμοθέτηση τηλεφωνικού αριθμού για την παροχή πληροφοριών για τη Φιλική στα Παιδιά Δικαιοσύνη (Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού)

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Δικαιοσύνης
Συναρμόδιοι φορείς	(σε συνεργασία με άλλους φορείς)
Έτος υλοποίησης	2022

Μέτρο 8.9: Ιστοσελίδα για Ενημέρωση με Ενημερωτικό Υλικό για τα Δικαιώματα των Παιδιών και τη Φιλική στα Παιδιά Δικαιοσύνη (Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού)

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Δικαιοσύνης
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2022

Μέτρο 8.10: Συμβουλευτική γραμμή υποστήριξης

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Αθλητισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργεία Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων / Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των φύλων
Έτος υλοποίησης	2021-...

Μέτρο 8.11: Κέντρο Υποστήριξης Αθλητισμού (HELP DESK)

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Αθλητισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης
Έτος υλοποίησης	2021-2022

Μέτρο 8.12: Αναβάθμιση υποδομών και υπηρεσιών του Δικτύου Δομών - Σχεδιασμός και εφαρμογή προγράμματος δημιουργικής απασχόλησης των παιδιών που φιλοξενούνται στους Ξενώνες Φιλοξενίας και δημιουργία χώρων φιλικών στα παιδιά στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025)

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Εσωτερικών
Έτος υλοποίησης	2022-2025

Μέτρο 8.13: Ενίσχυση του θεσμού της αναδοχής - Αύξηση του αριθμού παιδιών που αποϊδρυματοποιούνται μέσω της αποκατάστασης σε οικογενειακό περιβάλλον.

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2020-...

Μέτρο 8.14: Αναβάθμιση της λειτουργίας και εποπτείας των Μονάδων Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας (ΜΠΠΦ)

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2021-2022

Μέτρο 8.15: Σχεδιασμός ενός ολοκληρωμένου μοντέλου στήριξης των ανήλικων προσφύγων-μεταναστών θυμάτων σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Υγείας, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (ΕΚΚΑ - για θέματα παραπομπής στον Εθνικό Μηχανισμό Αναφοράς για την προστασία θυμάτων εμπορίας ανθρώπων)
Έτος υλοποίησης	2022-2027

Μέτρο 8.16: Υποχρεωτική απασχόληση ψυχολόγου σε όλες τις Εθνικές Αθλητικές Ομοσπονδίες.

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Αθλητισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	Εθνικό Κέντρο Αθλητικών Ερευνών (ΕΚΑΕ) ή Υγειονομική Επιστημονική Επιτροπή της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού
Έτος υλοποίησης	2021-...

Πολιτική 9: Θεσμικές παρεμβάσεις επικαιροποίησης - αναβάθμισης του υφιστάμενου πλαισίου

Μέτρο 9.1: Κωδικοποίηση και επικαιροποίηση θεσμικού πλαισίου προστασίας ανηλίκων από την σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Δικαιοσύνης
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης
Έτος υλοποίησης	--

Μέτρο 9.2: Αναβάθμιση του ρόλου της Επιτροπής για την Προστασία της ψυχικής υγείας των ανήλικων καταναλωτών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή
Συναρμόδιοι φορείς	Ανεξάρτητη Αρχή «Συνήγορος του Πολίτη» (Συνήγορος του κύκλου Δικαιωμάτων του Παιδιού), Ανεξάρτητη Αρχή «Συνήγορος του Καταναλωτή», Ενώσεις καταναλωτών, Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού (Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας), Παιδοψυχιατρική Κλινική ΕΚΠΑ (ΓΝ Παιδών «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»), Σύνδεσμος Ελλήνων Βιοτεχνών Παιδικών Παιγνιδιών και Αμαξών, Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (ΕΣΕΕ).
Έτος υλοποίησης	2021-2025

Μέτρο 9.3: Ενίσχυση της Εφαρμογής του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε. - Φιλική στα Παιδιά Δικαιοσύνη – Δικαιώματα των παιδιών κατά τη δικαστική διαδικασία (Δράση προβλεπόμενη στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού)

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Δικαιοσύνης
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2021-2023

Μέτρο 9.4: Προώθηση νομικών μεταρρυθμίσεων για την προστασία από τον κίνδυνο της σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων στις περιπτώσεις συμμετοχής τους σε θεατρικές και χορευτικές παραγωγές, συναυλίες και γυρίσματα

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Πολιτισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υπουργείο Δικαιοσύνης
Έτος υλοποίησης	2021-2023

Μέτρο 9.5: Στρατηγικό σχέδιο ενίσχυσης της ακεραιότητας και καταπολέμησης της διαφθοράς στον τομέα του αθλητισμού

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Αθλητισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	Εθνική Αρχή Διαφάνειας
Έτος υλοποίησης	2021-2022

Πολιτική 10: Ενίσχυση της έρευνας για την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών

Μέτρο 10.1: Ανώτατη Εκπαίδευση – Δράσεις για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
Συναρμόδιοι φορείς	Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ), Κέντρα Δια Βίου Μάθησης (ΚΕΔΙΒΙΜ)
Έτος υλοποίησης	2021-2025

Μέτρο 10.2: Ινστιτούτο Επιμόρφωσης Αθλητικών Στελεχών (Ι.Ε.Α.Σ.)

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Αθλητισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου/Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού
Έτος υλοποίησης	2021-...

Μέτρο 10.3: Πραγματοποίηση επαναληπτικής μέτρησης της έκθεσης του παιδικού πληθυσμού της χώρας σε εμπειρίες σεξουαλικής θυματοποίησης.

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Υγείας
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής)
Έτος υλοποίησης	--

Μέτρο 10.4: «Μελέτη για το προφίλ των δραστών ενδοοικογενειακής βίας, αξιολόγηση των θεραπευτικών προγραμμάτων για τους δράστες, προτάσεις βελτίωσης των θεραπευτικών προγραμμάτων με στόχο την πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας (Εισαγωγή μέτρων για την επίτευξη των σκοπών της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης - Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025)

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Δικαιοσύνης
Έτος υλοποίησης	2021-2023

Μέτρο 10.5: Μελέτη «Οριζόντιο εργαλείο εκτίμησης κινδύνου ενδοοικογενειακής βίας» (Εισαγωγή μέτρων για την επίτευξη των σκοπών της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης - Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025)

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Δικαιοσύνης, Υπουργείο Υγείας
Έτος υλοποίησης	2021-2022

Μέτρο 10.6: Μελέτη για τις ανάγκες και την αναγκαία φροντίδα των παιδιών που φιλοξενούνται στους Ξενώνες Φιλοξενίας της ΓΓΔΟΠΙΦ.

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων
Συναρμόδιοι φορείς	Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, Εθνικό Γραφείο της UNICEF στην Ελλάδα
Έτος υλοποίησης	--

Πολιτική 11: Συστράτευση ιδιωτικού και δημόσιου, κυβερνητικού και μη κυβερνητικού τομέα

Μέτρο 11.1: Συνεισφορά των ιδιωτικών επιχειρήσεων και οργανισμών στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την πρόληψη φαινομένων σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων»

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2021-2025

Μέτρο 11.2: Προστασία των παιδιών από κινδύνους του διαδικτύου - Συνεργασίες της Ελληνικής Αστυνομίας με άλλους Φορείς (δημόσιους και ιδιωτικούς), για τη χρήση ψηφιακών εργαλείων, με σκοπό τον εντοπισμό περιπτώσεων σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων μέσω διαδικτύου.

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
Συναρμόδιοι φορείς	--
Έτος υλοποίησης	2021-2023

Μέτρο 11.3: Μνημόνια συνεργασίας της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού με υποστηρικτικούς φορείς

Υποβάλλον Φορέας	Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (Αθλητισμός)
Συναρμόδιοι φορείς	(διάφοροι)
Έτος υλοποίησης	2021-2022

Μέτρο 11.4: Συνεργασία με φορείς τουρισμού για εντοπισμό κρουσμάτων - πρόληψη σεξεργασίας ανηλίκων

Υποβάλλων Φορέας	Υπουργείο Τουρισμού
Συναρμόδιοι φορείς	Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος
Έτος υλοποίησης	2022-2023

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄

Αναλυτικός Πίνακας Μέτρων με κατηγοριοποίηση ανά Πολιτική

Πολιτική 1: Ενιαίο Εθνικό Πρωτόκολλο Διαχείρισης Κρουσμάτων

Μέτρο 1.1: Σχεδιασμός, θεσμοθέτηση και υλοποίηση Ενιαίου Εθνικού Πρωτοκόλλου Διαχείρισης Κρουσμάτων σεξουαλικά κακοποιημένων παιδιών με διατομεακές προβλέψεις για τον τρόπο λειτουργίας των εμπλεκόμενων υπηρεσιών δικαιοσύνης, προστασίας του πολίτη, υγείας, πρόνοιας και εκπαίδευσης που θα καλύπτει όλες τις φάσεις παρέμβασης

Η τεκμηρίωση της εγκυρότητας μιας αποκάλυψης ή υπόνοιας σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών απέναντι στις Αρχές συχνά είναι δύσκολη καθώς τα περισσότερα περιστατικά ούτε αφήνουν σωματικά-ιατροδικαστικά ίχνη ούτε υπάρχουν μάρτυρες – οπότε το μόνο πειστήριο είναι η μαρτυρία των παιδιών-θύματων. Υπάρχουν ωστόσο σήμερα κοινωνικές τεχνολογίες και μέτρα που αποδεδειγμένα έχουν συμβάλει στην πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου. Οι κοινωνικές αυτές τεχνολογίες παίρνουν την μορφή διακλαδικών - διατμηματικών πρωτοκόλλων και μονάδων δικανικής κατάθεσης του παιδιού-θύματος στις οποίες όλες οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες (εισαγγελικές και αστυνομικές αρχές, κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες σωματικής και ψυχικής υγείας) συνευρίσκονται στον ίδιο χώρο, χωρίς να εξετάζουν το παιδί-θύμα καθεμιά ξεχωριστά (πριν ή μετά την μια αυτή δικανική του εξέταση) και λαμβάνουν μια κατάθεση από το παιδί-θύμα, χρησιμοποιώντας πρωτυποποιημένα ημιδομημένα ερωτηματολόγια η οποία και καταγράφεται και αποτελεί το μόνο τεκμήριο για την μετέπειτα εξέλιξη της δικαστικής υπόθεσης.

Η εφαρμογή τέτοιων κοινωνικών τεχνολογιών έχει κερδίσει γενικευμένη αναγνώριση σε όλο τον κόσμο. Γι' αυτό, άλλωστε, και η εισαγωγή τους αναφέρεται ρητά και στην Σύμβαση Lanzarote του Συμβουλίου της Ευρώπης και στο άρθρο 20 «Προστασία των παιδιών-θύματων στο πλαίσιο ποινικών ερευνών και διαδικασιών» της Οδηγίας 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 2011 σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας.

Το Ενιαίο αυτό Εθνικό Πρωτόκολλο που θεσπίζεται με το ΕΣΔ περιλαμβάνει αναλυτικές περιγραφές διαδικασιών και του ρόλου ενός εκάστου των εμπλεκόμενων επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης, της προστασίας του πολίτη, της υγείας, της πρόνοιας, της εκπαίδευσης και όποιου άλλου τυχόν συμμετέχει στην διαχείριση των περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών. Για καθέναν από τους

εμπλεκόμενους επαγγελματίες το Πρωτόκολλο προβλέπει τι πρέπει και τι δεν πρέπει να κάνουν, σε ποιόν άλλο φορέα ή υπηρεσία παραπέμπουν, πως ακολουθούν προδιαγεγραμμένα βήματα και στην λήψη αποφάσεων (π.χ. για την απομάκρυνση ενός παιδιού από την φυσική του οικογένεια αν αυτό απαιτείται) και στην εκτέλεση ενεργειών (π.χ. δικανική κατάθεση παιδιού-θύματος). Με αυτόν τον τρόπο όλοι οι επαγγελματίες, εισαγγελείς, αστυνομικοί, κοινωνικοί λειτουργοί, υγειονομικοί, εκπαιδευτικοί γνωρίζουν επακριβώς τι πρέπει να κάνουν αντιμετωπίζοντας μια περίπτωση σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών και λειτουργούν πλέον συντονισμένα. Έτσι, αποφεύγονται οι πολλαπλές καταθέσεις του παιδιού-θύματος, μειώνεται η υποκειμενικότητα στην λήψη αποφάσεων για αυτό, προάγεται η τεκμηριωμένη πρακτική σε όλες τις εμπλεκόμενες διαδικασίες.

Όλα τα παραπάνω περιλαμβάνονται αναλυτικά στα **Εγχειρίδια Διαδικασιών** που με βάση το Ενιαίο Εθνικό Πρωτόκολλο δημιουργούνται για καθένα από τους εμπλεκόμενους επαγγελματίες. Το Πρωτόκολλο αποτελεί προϊόν διυπουργικής συνεργασίας και αναπτύσσεται με ευθύνη του Υπουργείου Συντονισμού του έργου της Κυβέρνησης και συνεργασία των Υπουργείων Δικαιοσύνης, Προστασίας του Πολίτη, Υγείας, Παιδείας και Εργασίας.

Μέτρο 1.2: Ανάπτυξη προτύπων διαδικασιών λειτουργίας για τη δημιουργία συστήματος παραπομπής και ανταπόκρισης σε περιστατικά κακοποίησης και εκμετάλλευσης ασυνόδευτων ανηλίκων

Προκειμένου να ενισχυθεί η προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων που διατρέχουν κίνδυνο ή είναι θύματα βίας, εκμετάλλευσης ή κακοποίησης, πρέπει να εφαρμοστεί ένας ενιαίος μηχανισμός παραπομπής που θα περιλαμβάνει τις επιμέρους “οδούς” παραπομπής, τις διαδικασίες που περιέχουν σαφή διαδοχικά βήματα και τις ήδη καθορισμένες εντολές.

Με τον τρόπο αυτό, διασφαλίζεται η ομοιόμορφη πρακτική, η αποτελεσματική παρακολούθηση, η λογοδοσία και ο συντονισμός μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Ως εκ τούτου, καθιερώνεται σταδιακά ένας μηχανισμός παραπομπής για τη συνολική προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων και, εφόσον απαιτείται, ο εν λόγω μηχανισμός θα αλληλεπιδρά με τον Εθνικό Μηχανισμό Παραπομπής για τα θύματα εμπορίας ανθρώπων. Στο πλαίσιο των πρότυπων διαδικασιών θα συμπεριλαμβάνονται συνέργειες με άλλους φορείς, συντονισμένη παραπομπή στον Εθνικό Μηχανισμό Αναφοράς καθώς και άμεση ενημέρωση της Εισαγγελίας και του αστυνομικού τμήματος της περιοχής ή/και της Υποδιεύθυνση Προστασίας Ανηλίκων Αττικής της Γ.Α.Δ.Α. με σκοπό να διενεργηθούν οι απαιτούμενες ενέργειες διερεύνησης του καταγγελλθέντος ή ύποπτου/πιθανού περιστατικού.

Σύνθεση πρότυπων λειτουργικών διαδικασιών (SOPs) και ενός συστήματος παραπομπής για την προστασία των παιδιών.

Οι πρότυπες διαδικασίες λειτουργίας θα ενισχύσουν το σύστημα παραπομπής και την έγκαιρη και αξιόπιστη αναγνώριση των παιδιών που βρίσκονται σε κίνδυνο και θα περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:

- Τις αρμοδιότητες και τον ρόλο των φορέων που απαρτίζουν το σύστημα παραπομπής
- Τα στάδια και βήματα που θα πρέπει να ακολουθηθούν ανάλογα με τη μορφή της βίας και της εκμετάλλευσης
- Τους κανόνες για τη διαχείριση πληροφοριών και τη μέθοδο που θα πρέπει να ακολουθηθεί από τους επαγγελματίες που συνεργάζονται με παιδιά.

Μέτρο 1.3: Προτυποποίηση και απλούστευση των προβλεπόμενων διαδικασιών μέσω της ανάπτυξης Πρωτοκόλλων Ενεργειών των φορέων του Υπουργείου Δικαιοσύνης

Σύμφωνα με τις αρχές της Φιλικής στα Παιδιά Δικαιοσύνης, είναι προς το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού η προτυποποίηση και απλούστευση των διαδικασιών που ακολουθούν τα στελέχη των φορέων του Υπουργείου Δικαιοσύνης για την υποστήριξη των ανηλίκων στην ποινική δικαιοσύνη, τόσο στο επίπεδο της πρόληψης παραβατικότητας και θυματοποίησης ανηλίκων, όσο και της μεταχείρισής τους.

Η συγκεκριμένη πολιτική (συμβατή τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία) περιλαμβάνει τη σύσταση:

1. Πρωτοκόλλου και Οδηγού αναφορικά με Θέατρο-παιδαγωγικές και Ψυχοκοινωνικές Τεχνικές στην διαχείριση της επικοινωνίας των Ανήλικων Παραβατών- Ανήλικων θυμάτων και των οικογενειών τους.
2. Πρωτοκόλλου και ενημερωτικού οδηγού με θέμα την πρόσβαση και την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών (Ανηλίκων δραστών και Ανηλίκων θυμάτων) στο σύστημα απονομής Δικαιοσύνης.
3. Πρωτοκόλλου Γονεϊκού Οδηγού διαχείρισης και επικοινωνίας Ανήλικων Παραβατών και του οικογενειακού τους περιβάλλοντος
4. Πρωτοκόλλου διαχείρισης Ανηλίκων που διαβιούν σε ενδοοικογενειακό περιβάλλον με περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας.
5. Πρωτοκόλλου Ανηλίκων παραβατών - Ανήλικων θυμάτων ΑΜΕΑ

Τα πρωτόκολλα ενεργειών θα υλοποιηθούν με την συμβολή εξειδικευμένων στο αντικείμενο επιστημόνων (μέλη ΔΕΠ, Παιδοψυχίατροι, Επιμελητές Ανηλίκων, Δικαστικοί, κλπ), θα πιστοποιηθούν από ειδική Επιτροπή του Υπουργείου

Δικαιοσύνης και θα εισαχθούν στην καθημερινή λειτουργία των αρμόδιων υπηρεσιών.

Τέλος, πολύ σημαντική προστιθέμενη αξία της προτεινόμενης πολιτικής είναι η άνοδος της Ελλάδας στο EU SCOREBOARD, που λειτουργεί σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο (ενότητα CHILD- FRIENDLY JUSTICE).

Πολιτική 2: Εθνικό Αρχείο Καταγραφής και Επιτήρησης Κρουσμάτων

Μέτρο2.1: Θέσπιση και λειτουργία Εθνικού Αρχείου Καταγραφής και Επιτήρησης Κρουσμάτων ως ενιαία βάση καταγραφής για όλα τα περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στην χώρα και για τις ενέργειες αντιμετώπισής τους από κάθε επαγγελματία και φορέα που εμπλέκεται σε αυτήν

Για την ανάπτυξη του Εθνικού Αρχείου Καταγραφής και Επιτήρησης Κρουσμάτων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών αξιοποιείται το πρότυπο σύστημα επιδημιολογικής επιτήρησης και παρακολούθησης κρουσμάτων κακοποίησης-παραμέλησης παιδιών CAN-MDS που έχει αναπτυχθεί από το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού για το σύνολο των κρατών-μελών της Ε.Ε. με χρηματοδότηση της Γενικής Διεύθυνσης Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ως εκ τούτου αναπτύσσεται η Εργαλειοθήκη του Εθνικού Αρχείου Καταγραφής και Επιτήρησης Κρουσμάτων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών με βάση την διαθέσιμη σχετική Εργαλειοθήκη του συστήματος CAN-MDS, η οποία και αποτελείται από τρία κύρια μέρη: α. το ηλεκτρονικό μητρώο καταγραφής περιστατικών (e-CAN-MDS), το οποίο έχει σχεδιαστεί στη βάση του Ελάχιστου Συνόλου Δεδομένων 18 στοιχείων, που διαμορφώθηκε μέσα από πολλαπλές διαδικασίες αξιολόγησης με τη συμμετοχή διεθνών ομάδων εμπειρογνομώνων στα πεδία της δημόσιας υγείας και της προστασίας του παιδιού, β. το Πρωτόκολλο Συλλογής Δεδομένων, στο οποίο περιλαμβάνονται βήμα-προς-βήμα οδηγίες για τη χρήση του συστήματος και απευθύνεται σε κάθε επαγγελματία που έχει ήδη λάβει εκπαίδευση ως χρήστης/τρια του συστήματος, και γ. το Εγχειρίδιο Χρήσης, στο οποίο, εκτός από την εισαγωγική ενότητα, όπου περιγράφονται ο στόχος και η λειτουργία του συστήματος, περιλαμβάνονται επίσης ο Οδηγός για τον χρήστη και την χρήστρια, με λεπτομερή παρουσίαση των 18 στοιχείων του CAN-MDS και των τεχνικών χαρακτηριστικών τους και το λεξικό των δεδομένων, των όρων και των ορισμών τους. Τέλος, στο Εγχειρίδιο περιλαμβάνεται ειδική ενότητα για ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας στη συλλογή δεδομένων κρουσμάτων κακοποίησης παιδιών, περιλαμβανομένων των προβλέψεων του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων για την προστασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων.

Η Εργαλειοθήκη CAN-MDS απευθύνεται σε όλους/όλες τους/τις επαγγελματίες που εργάζονται σε φορείς και υπηρεσίες στα πεδία της προστασίας

του παιδιού, της πρόνοιας, της υγείας και της ψυχικής υγείας, της δικαιοσύνης, της προστασίας του πολίτη και της εκπαίδευσης, στον οποίον τις αρμοδιότητες εμπίπτει η ενασχόληση με περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών – συμπεριλαμβανομένων της υποχρέωσης αναφοράς, της διαχείρισης μεμονωμένων περιπτώσεων και της πρόληψης σε όλα τα επίπεδα.

Οι δείκτες στη μέτρηση των οποίων στοχεύει το σύστημα CAN-MDS επιλέχθηκαν ώστε να μπορούν να συνεισφέρουν στη διαμόρφωση πολιτικών, να παρέχουν κατευθύνσεις για τη λήψη κρίσιμων αποφάσεων αναφορικά με την διαχείριση και την πρόληψη περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, και να είναι απλοί, να διαθέτουν κατάλληλη ευαισθησία και συνέχεια, ώστε να παρουσιάζουν τις διαχρονικές τάσεις του φαινομένου.

Για τη διασφάλιση της προστασίας των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο του Συστήματος Επιδημιολογικής Επιτήρησης CAN-MDS, εφαρμόζονται τα ακόλουθα μέτρα:

(α) τεχνική ψευδωνυμοποίησης (ακολουθώντας την συλλογιστική του ISO 25237:2017(E)-Health Informatics Pseudonymization): καμία πληροφορία ταυτοποίησης δεν καταγράφεται στο ηλεκτρονικό μητρώο, ενώ χρησιμοποιείται αναγνωριστικό/ψευδώνυμο. Τα συμπληρωματικά δεδομένα που συνδέουν τα ψευδωνυμοποιημένα δεδομένα με την ταυτότητα των υποκειμένων των δεδομένων είναι διαθέσιμα ΜΟΝΟ στην Εθνική Διαχειριστική Αρχή του συστήματος (ΙΟΜ, 2009. GDPR, 2018),

(β) κριτήρια επιλεξιμότητας χρηστών/-τριών: στο CAN-MDS μπορούν να συμμετέχουν ως χρήστες/-τριες ΜΟΝΟ επαγγελματίες που υπόκεινται σε σχετικό κώδικα δεοντολογίας, πρακτικής ή άλλο ισοδύναμο,

(γ) περιορισμένη πρόσβαση: για να μπορεί να χρησιμοποιήσει το σύστημα ο/η επιλέξιμος/-η χρήστης/-ρια λαμβάνει ένα μοναδικό όνομα χρήστη (username) και ένα συνθηματικό (password) -εάν, μετά την είσοδο στο σύστημα, παρατηρηθεί αδράνεια για διάστημα 10 λεπτών, ο/η χρήστης/-τρια αποσυνδέεται αυτόματα,

(δ) διαβαθμισμένη πρόσβαση (4 επιπέδων): στους/στις χρήστες/-ριες εκχωρείται διαφοροποιημένη δυνατότητα πρόσβασης στα ανωνυμοποιημένα δεδομένα του CAN-MDS, ανάλογα με τις αρμοδιότητες και το ρόλο τους στη διαχείριση περιπτώσεων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών.

Μέτρο 2.2: Σύσταση Συστήματος Καταγραφής και Παρακολούθησης Αναφορών περιστατικών κακοποίησης Φορέων Παιδικής Προστασίας

Με τον ν. 4837/2021 του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων προβλέπεται υποχρέωση του Υπεύθυνου Παιδικής Προστασίας των εποπτευόμενων φορέων του Υπουργείου να υποβάλλει τις αναφορές περιστατικών κακοποίησης στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.).

Στόχος της ρύθμισης είναι η θέσπιση συστήματος τακτικής παρακολούθησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της εν λόγω πολιτικής, μέσω της εκπόνησης ετήσιων Εκθέσεων Αξιολόγησης από το Ε.Κ.Κ.Α., στο πλαίσιο του Εθνικού Συστήματος Καταγραφής και Παρακολούθησης Αναφορών.

Επισημαίνεται ότι το πληροφοριακό εργαλείο που θα αξιοποιηθεί για την εφαρμογή της εν λόγω ρύθμισης έχει ήδη δημιουργηθεί και βρίσκεται σε στάδιο πιλοτική εφαρμογής από το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού (ΝΠΙΔ εποπτευόμενο από το Υπουργείο Υγείας). Το εργαλείο αυτό παρέχει τη δυνατότητα διασύνδεσης φορέων και άλλων Υπουργείων με αρμοδιότητα σε θέματα παιδικής κακοποίησης (ενδεικτικά: Υπουργείο Δικαιοσύνης, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Εσωτερικών).

Πολιτική 3: Πλαίσιο ελέγχου εργαζομένων και εθελοντών - Ειδικό Ποινικό Μητρώο για αδικήματα σεξουαλικής βίας κατά ανηλίκων

Μέτρο 3.1: Θεσμοθέτηση Ειδικού Ποινικού Μητρώου για αδικήματα σεξουαλικής βίας κατά ανηλίκων

Η σύσταση Ειδικού Ποινικού Μητρώου για αδικήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας ανηλίκων ή και άλλων αδικημάτων (που μπορεί να κριθούν ως απαραίτητα να συμπεριληφθούν) αποτελεί θεμέλιο λίθο για την πρόληψη της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης στον κύκλο εμπιστοσύνης του παιδιού.

Η υποχρεωτική προσκόμιση θα εφαρμόζεται σε όλες τις υπηρεσίες και τους φορείς δημόσιους και ιδιωτικούς, όπου εργαζόμενοι και εθελοντές έρχονται σε καθημερινή επαφή με παιδιά.

Η όποια τροποποίηση του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ως προς τα είδη αντιγράφων ποινικού μητρώου αποτελεί θέμα νομοθετικής πρωτοβουλίας και πραγματοποιείται κατόπιν λεπτομερούς επεξεργασίας ώστε να είναι σύμφωνη με το γενικότερο σύστημα του Κώδικα. Για το σκοπό αυτό θα συγκροτηθεί ομάδα εργασίας με πρωτοβουλία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, η οποία θα αποτελείται από εξειδικευμένους επαγγελματίες (Δικηγόρους, Δικαστικούς και Εισαγγελικούς Λειτουργούς, Ακαδημαϊκούς, υπηρεσίες και εκπροσώπους του Υπουργείου

Δικαιοσύνης) και θα αναπτύξει δημόσιο διάλογο με φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών μέσω διενέργειας σχετικών ακροάσεων.

Η ομάδα αυτή θα προετοιμάσει τις απαραίτητες νομοθετικές αλλαγές προκειμένου το συντομότερο δυνατόν να έρθουν προς ψήφιση οι σχετικές νομοθετικές παρεμβάσεις και εν συνεχεία να ξεκινήσει η έκδοση του σχετικού Ειδικού Ποινικού από τις οικείες εισαγγελίες της χώρας προκειμένου κάθε εργαζόμενος ή εθελοντής που απασχολείται σε φορέα ή υπηρεσία που έρχεται σε καθημερινή επαφή με παιδιά να μπορεί να εκδώσει και καταθέσει στην υπηρεσία του το Ειδικό αυτό Ποινικό Μητρώο.

Το Μητρώο αυτό θα έχει συγκεκριμένη χρονική διάρκεια και θα πρέπει να ανανεώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Μέτρο 3.2: Έλεγχος του προσωπικού των Φορέων Παιδικής Προστασίας – Υποχρέωση προσκόμισης ποινικού μητρώου

Ο ν. 4837/2021 περιέχει πρόβλεψη ελέγχου προσωπικού των Φορέων Παιδικής Προστασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (υπό πρόσληψη και υφιστάμενου) ως προς την τήρηση της αρχής: κανείς που υφίσταται ποινική δίωξη ή έχει καταδικαστεί για αδικήματα που το καθιστούν ακατάλληλο για παροχή υπηρεσιών σε παιδιά δεν επιτρέπεται να εργάζεται σε Φορείς Παιδικής Προστασίας. Ο έλεγχος γίνεται βάσει αντιγράφου ποινικού μητρώου σε συνδυασμό με υπεύθυνη δήλωση σε κάθε νέα πρόσληψη και, εντός εξαμήνου από την έναρξη ισχύος του νόμου, για το υφιστάμενο προσωπικό και, κατόπιν τούτων, σε ετήσια βάση. Αφορά αδικήματα προσβολής της γενετήσιας ελευθερίας, ενδοοικογενειακής βίας, εμπορίας ανθρώπων, εμπορίας ναρκωτικών κ.α. Ο έλεγχος εκτείνεται και στα φυσικά πρόσωπα στο όνομα των οποίων έχει ληφθεί ή πρόκειται να ληφθεί η αδειοδότηση του Φορέα Παιδικής Προστασίας. Για την αποτελεσματική εφαρμογή της ρύθμισης, αρμοδιότητα ελέγχου υπέχουν οι κοινωνικοί σύμβουλοι των Περιφερειών ενώ, σε περίπτωση παράβασης, προβλέπονται διοικητικές κυρώσεις.

Μέτρο 3.3: Έλεγχος του προσωπικού των Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Υγείας – Υποχρέωση προσκόμισης ποινικού μητρώου

Με σχετικό νομοθέτημα που εισάγεται από το οικείο Υπουργείο θεσπίζεται η υποχρέωση όλων των φορέων παροχής υπηρεσιών υγείας του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα που έρχονται σε καθημερινή επαφή με παιδιά στον προληπτικό έλεγχο του απασχολούμενου σε αυτούς ανθρώπινου δυναμικού (επαγγελματίες και εθελοντές) για την μη πρότερη διάπραξη αδικημάτων σεξουαλικής βίας κατά

ανηλίκων (μέσω της κατάθεσης από πλευράς τους του Ειδικού Ποινικού Μητρώου για αυτά τα αδικήματα).

Με το ίδιο νομοθέτημα προβλέπονται και οι διαδικασίες ελέγχου τήρησης του προληπτικού αυτού ελέγχου, της αδιάλειπτης επικαιροποίησης του σχετικού αρχείου σε κάθε φορέα καθώς και τις κυρώσεις που θα προβλέπονται για τους φορείς σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσής τους με την παραπάνω υποχρέωσή τους.

Μέτρο 3.4: Έλεγχος του προσωπικού των Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Εκπαίδευσης – Υποχρέωση προσκόμισης ποινικού μητρώου

Με σχετικό νομοθέτημα που εισάγεται από το οικείο Υπουργείο θεσπίζεται η υποχρέωση όλων των φορέων παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα που έρχονται σε καθημερινή επαφή με παιδιά στον προληπτικό έλεγχο του απασχολούμενου σε αυτούς ανθρώπινου δυναμικού (επαγγελματίες και εθελοντές) για την μη πρότερη διάπραξη αδικημάτων σεξουαλικής βίας κατά ανηλίκων (μέσω της κατάθεσης από πλευράς τους του Ειδικού Ποινικού Μητρώου για αυτά τα αδικήματα).

Με το ίδιο νομοθέτημα προβλέπονται και οι διαδικασίες ελέγχου τήρησης του προληπτικού αυτού ελέγχου, της αδιάλειπτης επικαιροποίησης του σχετικού αρχείου σε κάθε φορέα καθώς και τις κυρώσεις που θα προβλέπονται για τους φορείς σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσής τους με την παραπάνω υποχρέωσή τους.

Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων έχει ήδη θεσμοθετήσει πλαίσιο για έλεγχο των εκπαιδευτικών. Κατά τη διαδικασία της πρόσληψης των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης πραγματοποιείται έλεγχος του Ποινικού Μητρώου των υποψηφίων εκπαιδευτικών πριν το διορισμό τους. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 39, παρ. 3, ν. 4795/2021, προβλέπεται η οριστική παύση των εκπαιδευτικών (και των υπαλλήλων που εργάζονται Δημόσιο, εν γένει) ως εξής: «Τίθεται αυτοδίκαια σε αργία ο υπάλληλος σε βάρος του οποίου ασκήθηκε ποινική δίωξη για οποιαδήποτε πράξη κατά της γενετήσιας ελευθερίας, καθώς και ειδικότερα η προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας άλλου προσώπου ή και οποιαδήποτε πράξη οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, εντός και εκτός υπηρεσίας. Επιβαρυντική περίσταση αποτελεί η τέλεση των πράξεων αυτών σε βάρος ανηλίκων ή και η τέλεση των πράξεων αυτών από υπαλλήλους κατά κατάχρηση των υπηρεσιακών τους καθηκόντων».

Μέτρο 3.5: Έλεγχος του προσωπικού των Φορέων Παροχής Υπηρεσιών Αθλητισμού, Πολιτισμού και Ψυχαγωγίας – Υποχρέωση προσκόμισης ποινικού μητρώου

Με σχετικό νομοθέτημα που εισάγεται από το οικείο Υπουργείο θεσπίζεται η υποχρέωση όλων των φορέων παροχής υπηρεσιών αθλητισμού, πολιτισμού και ψυχαγωγίας του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα που έρχονται σε καθημερινή επαφή με παιδιά στον προληπτικό έλεγχο του απασχολούμενου σε αυτούς ανθρώπινου δυναμικού (επαγγελματίες και εθελοντές) για την μη πρότερη διάπραξη αδικημάτων σεξουαλικής βίας κατά ανηλίκων (μέσω της κατάθεσης από πλευράς τους του Ειδικού Ποινικού Μητρώου για αυτά τα αδικήματα).

Με το ίδιο νομοθέτημα προβλέπονται και οι διαδικασίες ελέγχου τήρησης του προληπτικού αυτού ελέγχου, της αδιάλειπτης επικαιροποίησης του σχετικού αρχείου σε κάθε φορέα καθώς και τις κυρώσεις που θα προβλέπονται για τους φορείς σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσής τους με την παραπάνω υποχρέωσή τους.

Μέτρο 3.6: Έλεγχος του προσωπικού των Φορέων Παροχής Υπηρεσιών σε ανήλικους μετανάστες-πρόσφυγες– Υποχρέωση προσκόμισης ποινικού μητρώου

Με σχετικό νομοθέτημα που εισάγεται από το οικείο Υπουργείο θεσπίζεται η υποχρέωση όλων των φορέων παροχής υπηρεσιών σε ανήλικους μετανάστες - πρόσφυγες του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα που έρχονται σε καθημερινή επαφή με παιδιά στον προληπτικό έλεγχο του απασχολούμενου σε αυτούς ανθρώπινου δυναμικού (επαγγελματίες και εθελοντές) για την μη πρότερη διάπραξη αδικημάτων σεξουαλικής βίας κατά ανηλίκων (μέσω της κατάθεσης από πλευράς τους του Ειδικού Ποινικού Μητρώου για αυτά τα αδικήματα).

Με το ίδιο νομοθέτημα προβλέπονται και οι διαδικασίες ελέγχου τήρησης του προληπτικού αυτού ελέγχου, της αδιάλειπτης επικαιροποίησης του σχετικού αρχείου σε κάθε φορέα καθώς και τις κυρώσεις που θα προβλέπονται για τους φορείς σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσής τους με την παραπάνω υποχρέωσή τους.

Μέτρο 3.7: Μητρώο Αθλητικών Φορέων

Το Μητρώο Αθλητικών Σωματείων περιλαμβάνει την πλήρη ψηφιακή καταγραφή του συνόλου των αθλητικών φορέων και των δραστηριοτήτων τους. Στόχος είναι η παροχή στον πολίτη της δυνατότητας επιλογής αθλητικού συλλόγου με διαδικασίες αξιοπιστίας και διαφάνειας. Το Μητρώο Αθλητικών Σωματείων συνιστά για τους τρίτους επίσημη πηγή πληροφόρησης για τα νομίμως λειτουργούντα ερασιτεχνικά αθλητικά σωματεία της χώρας μας.

Μέτρο 3.8: Μητρώο Προπονητών

Το Μητρώο Προπονητών περιλαμβάνει την πλήρη ψηφιακή καταγραφή του συνόλου των προπονητών όλων των αθλημάτων στη χώρα. Στόχος είναι η παροχή στον πολίτη της δυνατότητας επιλογής προπονητή με διαδικασίες αξιοπιστίας και διαφάνειας. Το Μητρώο Προπονητών συνιστά για τους τρίτους επίσημη πηγή πληροφόρησης για τους νομίμως εξασκούντες το επάγγελμα του προπονητή στη χώρα μας.

Μέτρο 3.9: Πλαίσιο ελέγχου εργαζομένων και εθελοντών - Ειδικό Ποινικό Μητρώο για αδικήματα σεξουαλικής βίας κατά ανηλίκων στα αθλητικά σωματεία και φορείς

Το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού έχει θέσει ως στόχο να έχει πλήρη γνώση του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείται κοντά σε παιδιά-ανήλικους αθλητές και καλύτερη εικόνα για το εάν οι εργαζόμενοι σε φορείς και σωματεία του χώρου του αθλητισμού έχουν την απαραίτητη αδειοδότηση ή εάν έχουν καταδικασθεί στο παρελθόν για συγκεκριμένα αδικήματα. Ως εκ τούτου θα μπορεί να αποτραπεί σε έναν ικανοποιητικό βαθμό η επαφή ανθρώπων που δεν διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα με τα παιδιά.

Θεσπίζεται η υποχρέωση προληπτικού ελέγχου όλου του ανθρώπινου δυναμικού (επαγγελματίες/εργαζόμενοι καθώς και εθελοντές στον αθλητισμό) που έρχονται σε καθημερινή επαφή με παιδιά/αθλητές όλων των εγγεγραμμένων αθλητικών σωματείων στο μητρώο του Υφυπουργείου Αθλητισμού και των εποπτευόμενων από το Υφυπουργείο Αθλητισμού αθλητικών φορέων (Αθλητικές Ομοσπονδίες, ΕΑΚ), καθώς και όλων των εγγεγραμμένων στο μητρώο Εθελοντών του Υφυπουργείου Αθλητισμού για τη μη πρότερη διάπραξη αδικημάτων σεξουαλικής βίας κατά ανηλίκων (μέσω της κατάθεσης του Ειδικού Ποινικού Μητρώου για αυτά τα αδικήματα).

Με το ίδιο νομοθέτημα θα προβλέπονται και οι διαδικασίες ελέγχου τήρησης του προληπτικού αυτού ελέγχου, της αδιάλειπτης επικαιροποίησης του σχετικού αρχείου σε κάθε φορέα καθώς και τις κυρώσεις που θα προβλέπονται για τους φορείς σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσής τους με την παραπάνω υποχρέωσή τους.

Στο Υφυπουργείο Αθλητισμού υπάρχει κλιμάκιο εσωτερικού ελέγχου, το οποίο έχει αρμοδιότητα να κάνει αιφνιδιαστικούς ελέγχους σε σωματεία και Ομοσπονδίες, που θα ενεργοποιηθεί μελλοντικά. Επίσης, στις διατάξεις για τον εθελοντισμό, προβλέπεται από τους εθελοντές που θα εγγράφονται στο ειδικό μητρώο εθελοντών η προσκόμιση ποινικού μητρώου.

Πολιτική 4: Εκπαίδευση Επαγγελματιών

Μέτρο 4.1: Εκπαίδευση αστυνομικού προσωπικού - Κατάρτιση προγράμματος για υλοποίηση εξειδικευμένων εκπαιδεύσεων αστυνομικών, στη θεματική ενότητα της διαχείρισης των περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης και παραμέλησης ανηλίκων

Άμεση επιδίωξη της Ελληνικής Αστυνομίας συνιστά η ολιστική, ομοιόμορφη και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης ανηλίκων, μέσω της αναγνώρισης αυτού σε τοπικό επίπεδο και της παράλληλης εκδήλωσης πρωτοβουλιών και παρεμβατικών δράσεων, από εξειδικευμένο προσωπικό, με επιστημονική κατάρτιση, αλλά και αστυνομικών, με γνωσιακό επίπεδο άρρηκτα συνυφασμένο ως προς τη διαχείριση υποθέσεων, που εκφεύγουν από το συνήθη εν γένει αστυνομικό χειρισμό, στο πλαίσιο της αυξημένης ευαισθητοποίησης που οφείλει να επιδεικνύει το σύνολο του αστυνομικού προσωπικού, κυρίως κατά την εκτέλεση των προανακριτικών καθηκόντων του, αναδεικνύοντας έτσι το ανθρωποκεντρικό πρόσωπο του Σώματος της Ελληνικής Αστυνομίας και κατ' επέκταση της Ελληνικής Πολιτείας, λαμβάνοντας υπόψη ότι, κάθε ανήλικος έχει θεμελιώδη δικαιώματα, τα οποία ανταποκρίνονται στις εξατομικευμένες ανάγκες του, και κατατείνουν στην ουσιαστική και αποτελεσματική βοήθεια αυτού.

Για το λόγο αυτό η ΕΛ.ΑΣ. προβαίνει σε στελέχωση των νέων δομών (Γραφεία Ανηλίκων - Πάτρα, Ηράκλειο, Ιωάννινα, Λάρισα και Αλεξανδρούπολη) με κατάλληλα εκπαιδευμένο/καταρτισμένο προσωπικό, που θα λάβει σχετική με το αντικείμενο εκπαίδευση. Η δράση τους θα υποστηρίζεται πλήρως από τους αστυνομικούς ψυχολόγους Ειδικών Καθηκόντων, που ήδη υπηρετούν στις εν λόγω περιοχές.

Επιπλέον προβλέπεται επικαιροποίηση των προγραμμάτων εκπαίδευσης του προσωπικού, που αφορούν σε θέματα ανηλίκων.

Μέτρο 4.2: Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση – Επιμορφωτικό πρόγραμμα και εκπαιδευτικό υλικό για τους εκπαιδευτικούς και τα στελέχη εκπαίδευσης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας

Για το ζήτημα της έλλειψης επαρκούς ενημέρωσης και της παραπληροφόρησης των εκπαιδευτικών και των στελεχών εκπαίδευσης για θέματα σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων, που συνεπάγεται αδυναμία δράσης για την πρόληψη και την αντιμετώπιση του φαινομένου, προβλέπεται η εκπόνηση επιμορφωτικού προγράμματος και επιμορφωτικού υλικού για την πρόληψη και την καταπολέμηση διαφορετικών μορφών βίας εις βάρος των παιδιών, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων, για όλους τους εκπαιδευτικούς και τα στελέχη

εκπαίδευσης της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Η υλοποίηση περιλαμβάνει:

1. Εκπόνηση υλικού για το επιμορφωτικό πρόγραμμα
2. Εκπόνηση Εγχειρίδιου / Οδικού Χάρτη και Κώδικα Συμπεριφοράς (Code of Conduct) για την ασφάλεια του παιδιού στους χώρους εκπαίδευσης, άθλησης, μάθησης
3. Ενσωμάτωση ειδικά αφιερωμένου επιμορφωτικού προγράμματος για την υπο-θεματική «Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση» των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων, αξιοποιώντας εμπειρία και συστάσεις διεθνών εκπαιδευτικών φορέων [
4. Αποστολή εγκυκλίου προς τα σχολεία για τον προγραμματισμό σχετικών παιδαγωγικών παρεμβάσεων
5. Διαμόρφωση αποθετηρίου εκπαιδευτικού υλικού για την προστασία του παιδιού

Μέτρο 4.3: Ενθάρρυνση ενσωμάτωσης θεματικών ενοτήτων που σχετίζονται με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών στα επιμορφωτικά σεμινάρια και άλλες εκπαιδευτικές/επιμορφωτικές δράσεις για κληρικούς της Ορθόδοξης Εκκλησίας και θρησκευτικούς λειτουργούς

Για το ζήτημα της έλλειψη επαρκούς ενημέρωσης και της παραπληροφόρησης των κληρικών της Ορθόδοξης Εκκλησίας και των θρησκευτικών λειτουργών για θέματα σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών που συνεπάγεται αδυναμία δράσης για την πρόληψη και την αντιμετώπιση του φαινομένου, προβλέπεται η ενδυνάμωση των κληρικών και των θρησκευτικών λειτουργών σε θέματα σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης των παιδιών.

Η υλοποίηση περιλαμβάνει:

1. Ενθάρρυνση ενσωμάτωσης θεματικών ενοτήτων που σχετίζονται με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών στα επιμορφωτικά σεμινάρια για κληρικούς της Ορθόδοξης Εκκλησίας
2. Ενθάρρυνση ενσωμάτωσης θεματικών ενοτήτων που σχετίζονται με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών σε εκπαιδευτικές/επιμορφωτικές δράσεις που απευθύνονται σε θρησκευτικούς λειτουργούς

Μέτρο 4.4: Εκπαίδευση - Επιμόρφωση των Δημοσίων Λειτουργών σε θέματα Παιδικής Σεξουαλικής Κακοποίησης και υλοποίηση εξειδικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Η επιμόρφωση των δημοσίων λειτουργών σε θέματα Παιδικής Σεξουαλικής Κακοποίησης αποτελεί την απαρχή της θέσπισης υποχρεωτικής συνεχιζόμενης εκπαίδευσης επαγγελματιών της δημόσιας Διοίκησης στο σύνολό της στο ζήτημα αυτό, ιδιαίτερα μετά την αύξηση των κρουσμάτων εξαιτίας του εγκλεισμού με τον covid-19. Ως εκ τούτου, η επιμόρφωση των δημοσίων λειτουργών σε θέματα παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης αποτελεί πρόκληση και πρόσκληση για το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (ΙΝ.ΕΠ.) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.)

Η σκοπιμότητα καλύπτει την αναγκαιότητα να υλοποιηθούν δράσεις για το σύνολο των δημοσίων λειτουργών που συμμετέχουν σε ολόκληρο το φάσμα των υπηρεσιών, που άμεσα ή έμμεσα απευθύνονται σε θύματα παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης και μπορούν να διαδραματίσουν ενεργητικό ρόλο στην πρόληψη του φαινομένου ή και στη διαδικασία αναγνώρισης και εντοπισμού της ευαλωτότητας ή/ και στην εξάλειψη της.

Η επιμόρφωση περιλαμβάνει τον σχεδιασμό φακέλων επιμορφωτικών προγραμμάτων και την υλοποίηση επιμορφωτικών προγραμμάτων για το σύνολο των δημοσίων λειτουργών της κεντρικής διοίκησης και του ευρύτερου δημόσιου τομέα που παρέχουν:

- υπηρεσίες πρώτης γραμμής (και αποτελούν πιθανούς φορείς αναγνώρισης ευαλωτότητας/ identification process) για τη διαχείριση της κρίσης,
- υπηρεσίες υποστήριξης, αρωγής και κοινωνικής επανένταξης των θυμάτων παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης, καθώς και
- υπηρεσίες πληροφόρησης & ενημέρωσης.

Η σκοπιμότητα των προγραμμάτων επιμόρφωσης και ευαισθητοποίησης είναι αλληλένδετη με την ανάγκη συντονισμού και δικτύωσης των συναφών υπηρεσιών της διοίκησης, της αυτοδιοίκησης και των επαγγελματιών που εργάζονται σε αυτές τις υπηρεσίες και τους φορείς. Για το λόγο αυτό κρίνεται απαραίτητη η Εφαρμογή Ευρωπαϊκής, Εθνικής ή Περιφερειακής πολιτικής ως απαραίτητη στόχευση των επιμορφωτικών αυτών προγραμμάτων.

Μέτρο 4.5: Εισαγωγή ειδικών μαθημάτων για την παιδική προστασία από τη σεξουαλική βία και εκμετάλλευση στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης

Η επιμόρφωση των εκκολαπτόμενων δημοσίων λειτουργών - σπουδαστών/τριών σε θέματα Παιδικής Σεξουαλικής Κακοποίησης αποτελεί τη βάση για την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση τους, ιδιαίτερα μετά την αύξηση των κρουσμάτων εξαιτίας του εγκλεισμού με τον covid-19. Ως εκ τούτου, αποτελεί πρόκληση και πρόσκληση για την ΕΣΔΔΑ η εκστρατεία αυτή.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΣΔΔΑ προγραμματίζει την επιμόρφωση των σπουδαστών/τριών της σχολής σε θέματα Παιδικής Σεξουαλικής Κακοποίησης με το σχεδιασμό επιμορφωτικών δράσεων με τη μορφή διαλέξεων που άπτονται των θεμάτων της Παιδικής Σεξουαλικής Κακοποίησης. Η επιμόρφωση θα απευθύνεται στους σπουδαστές/τριες της ΚΖ' και ΚΗ' εκπαιδευτικής σειράς της ΕΣΔΔΑ.

Επιπρόσθετα, προβλέπεται σχεδιασμός μαθήματος με αντίστοιχες θεματικές ενότητες με στόχο την ευαισθητοποίηση των σπουδαστών/τριών στις αντίστοιχες θεματικές ενότητες για την ΚΗ' Εκπαιδευτική σειρά της ΕΣΔΔΑ.

Η σκοπιμότητα καλύπτει την αναγκαιότητα να υλοποιηθούν δράσεις για το σύνολο των σπουδαστών/τριών της ΕΣΔΔΑ σε θέματα παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης καθώς οι σπουδαστές/τριες μπορούν να διαδραματίσουν ενεργητικό ρόλο στην πρόληψη του φαινομένου ή και στη διαδικασία αναγνώρισης και εντοπισμού της ευαλωτότητας ή/ και στην εξάλειψή της.

Για τους σπουδαστές /τριες της ΕΣΔΔΑ η επιμόρφωση αυτή βοηθά στη διαμόρφωση συγκεκριμένων στάσεων και συμπεριφορών, ιδιαίτερα για εκείνους/ες που θα τοποθετηθούν σε υπηρεσίες πρώτης γραμμής για τη διαχείριση της κρίσης, σε υπηρεσίες υποστήριξης, αρωγής και κοινωνικής επανένταξης των θυμάτων, καθώς και σε υπηρεσίες πληροφόρησης & ενημέρωσης.

Μέτρο 4.6: Εκπαιδευτικές δράσεις από το Τμήμα Εκπαίδευσης της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Υπ.Υ.Τ)

Η εξασφάλιση της πρόληψης και της αποτελεσματικής προστασίας των ανηλίκων που διαβιούν σε δομές της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης από κάθε μορφή βίας, εκμετάλλευσης και κακοποίησης αποτελεί εκτός των άλλων και πρωταρχικό στόχο της μεταναστευτικής πολιτικής της χώρας.

Στο πλαίσιο αυτό, από το Τμήμα Εκπαίδευσης της Υπ.Υ.Τ., σχεδιάζονται συγκεκριμένες εκπαιδευτικές δράσεις προς τους αρμόδιους υπαλλήλους που εργάζονται σε ΚΥΤ/ΚΕΔΝ και Δομές Φιλοξενίας, που κινούνται στο πλαίσιο της αρχής της εξασφάλισης του βέλτιστου συμφέροντος των παιδιών, με ενίσχυση του

υφιστάμενου συστήματος προστασίας τους στις δομές της Υπ.Υ.Τ. του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.

Οι εκπαιδευτικές δράσεις απευθύνονται στους αρμόδιους υπαλλήλους Υποδοχής και Ταυτοποίησης που εργάζονται σε ΚΥΤ/ΚΕΔΝ και Δομές Φιλοξενίας ανά την Επικράτεια και στο προσωπικό που δραστηριοποιείται εντός του επιχειρησιακού πλαισίου της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης. Περιλαμβάνουν:

- την ενημέρωση για την παιδική σεξουαλική κακοποίηση, τη ανάπτυξη του περιεχομένου της Σύμβασης Λανζαρότε,

- την ενίσχυση δεξιοτήτων για την προστασία των παιδιών που διαβιούν εντός ΚΥΤ/ΚΕΔΝ και Δομών Φιλοξενίας από τη σεξουαλική κακοποίηση,

- την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση σχετικά με τις στρατηγικές, πολιτικές, μέτρα και εθνικές παρεμβάσεις, με την εμπλοκή όλων των αρμόδιων φορέων

- την ενίσχυση της διυπηρεσιακής και διατομεακής συνεργασίας, μέσα από την ορθή και έγκαιρη χρήση των Μηχανισμών Αναφοράς και Παραπομπής σε εξειδικευμένες Υπηρεσίες παιδικής φροντίδας και προστασίας.

Θα πραγματοποιηθούν με φυσική παρουσία, με τηλεκπαίδευση και μέσω ηλεκτρονικής εκπαιδευτικής πλατφόρμας.

Μέτρο 4.7: Κατάρτιση επαγγελματιών που εργάζονται με ασυνόδευτους ανήλικους σε θέματα πρόληψης και διαχείρισης κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών

Οι επαγγελματίες που εργάζονται με ασυνόδευτους ανήλικους πρέπει να λαμβάνουν κατάρτιση για την ενίσχυση των γνώσεων και των δεξιοτήτων τους όσον αφορά τον εντοπισμό, την ανταπόκριση, την υποστήριξη και την υποβολή καταγγελιών σχετικά με κακοποίηση ή άσκηση βίας κατά ανηλίκων, καθώς και την αναγνώριση πιθανών ενδείξεων σεξουαλικής εκμετάλλευσης.

Η κατάρτιση των επαγγελματιών που εργάζονται με ασυνόδευτους ανήλικους θα έχει ως στόχο μεταξύ άλλων την έγκυρη ενημέρωση και την εξοικείωση των συμμετεχόντων με βασικά ζητήματα που σχετίζονται με την εμπορία ανθρώπων, την ευαλωτότητα των ασυνόδευτων ανηλίκων και τους κατάλληλους τρόπους ανταπόκρισης, με σκοπό την πρόληψη κάθε είδους βίας και εκμετάλλευσης των ασυνόδευτων ανηλίκων που βρίσκονται στη χώρα μας, σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς που ειδικεύονται στις διάφορες μορφές κακοποίησης.

Θα πρέπει επίσης να εξοικειωθούν με το θεωρητικό υπόβαθρο, τα διαθέσιμα στατιστικά δεδομένα, το πλαίσιο της μετανάστευσης και τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται οι ανήλικοι ήδη από τη χώρα καταγωγής τους, τον αντίκτυπο στην ευημερία των ανηλίκων, την ψυχική τους αντοχή, το πλάνο παρέμβασης κατόπιν αναγνώρισης περιστατικού κακοποίησης ή άσκησης βίας, την ενίσχυση των στρατηγικών διαχείρισης που διαθέτουν οι ανήλικοι, και τους φορείς στους οποίους

μπορούν να παραπέμψουν τους ανηλίκους για πιο εξειδικευμένη βοήθεια και θεραπεία.

Η στενή συνεργασία πολλών αρχών, υπηρεσιών, φορέων και επαγγελματιών είναι σημαντική, προκειμένου να εξασφαλιστεί στην πράξη ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο προστασίας για όλους τους ανηλίκους.

Οι επαγγελματίες που περιβάλλουν τους ασυνόδευτους ανηλίκους, αποτελούν ένα δίκτυο ασφαλείας και προστασίας για αυτούς. Όσον αφορά την πρόληψη της κακοποίησης, της βίας και της εκμετάλλευσης, οφείλουν να είναι στο πλευρό τους να τους ακούν και να τους ενημερώνουν.

Πρέπει να είναι καλά εκπαιδευμένοι και κατάλληλα εφοδιασμένοι με γνώσεις, δεξιότητες και εργαλεία προκειμένου να βελτιώσουν την ικανότητά τους να ανταποκρίνονται σε ζητήματα παιδικής προστασίας έναντι διαφόρων μορφών κακοποίησης, βίας και εκμετάλλευσης - συνήθων κινδύνων για τους ασυνόδευτους ανηλίκους.

Επιπλέον, οι επαγγελματίες πρέπει να είναι σε θέση να διακρίνουν την έμφυλη διάσταση ορισμένων μορφών βίας σε σύγκριση με εκείνες που αφορούν και επηρεάζουν εξίσου όλους τους ανηλίκους και να αναγνωρίζουν τις ενδείξεις κάθε μορφής κακοποίησης, βλαπτικών κοινών πρακτικών, εκμετάλλευσης ή βασανιστηρίων, ώστε να εξασφαλίζεται η κατάλληλη στήριξη των ανηλίκων και η δίωξη των δραστών.

Κυρίως, πρέπει να έχουν επίγνωση της ευθύνης τους να καταγγέλλουν τα αδικήματα κατά ανηλίκων και αντίληψη του πώς να υποστηρίξουν ένα ανήλικο στην ποινική διαδικασία, εμπλέκοντας περισσότερους επαγγελματίες και φροντίζοντας για την ενημέρωσή τους.

Οι σχεδιαζόμενες εκπαιδεύσεις καλύπτουν την ανάγκη ανάπτυξης των ικανοτήτων των επαγγελματιών πρώτης γραμμής, όπως το προσωπικό των δομών φιλοξενίας, το προσωπικό της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης, τις αστυνομικές αρχές, το προσωπικό της Υπηρεσίας Ασύλου και τους εργαζομένους στον τομέα της υγείας.

Μέτρο 4.8: Προγράμματα επιμόρφωσης επαγγελματιών υγείας και ψυχικής υγείας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

Προγράμματα συνεχιζόμενης επιμόρφωσης και εκπαίδευσης οργανώνονται για επαγγελματίες του χώρου της υγείας. Αυτά αφορούν όλους τους εμπλεκόμενους επαγγελματίες όλων των ειδικοτήτων και όλων των βαθμίδων που απασχολούνται σε παιδιατρικά, παιδοψυχιατρικά και άλλα τυχόν συναφή τμήματα δομών και υπηρεσιών υγείας.

Τα προγράμματα αυτά αφορούν επαγγελματίες του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα υγείας και συμπεριλαμβάνουν εκτός από απασχολούμενους με σχέση εξαρτημένης εργασίας και ελευθεροεπαγγελματίες (π.χ. παιδιάτρους).

Το αντικείμενο των προγραμμάτων αυτών είναι η ενημέρωση και επικαιροποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού του τομέα της υγείας πάνω στα χαρακτηριστικά του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, τα συμπτώματα και σημεία αναγνώρισής του, τις επιπλοκές του στην σωματική και ψυχική υγεία των παιδιών-θύμάτων και τις τεχνικές αντιμετώπισής τους αλλά και την προβλεπόμενη διαδικασία διαχείρισης κρουσμάτων και αναφοράς τους στις αρμόδιες αρχές.

Προς τούτο αναπτύσσεται πρότυπο **Εγχειρίδιο Διαδικασιών - καθοδήγησης** επαγγελματιών σωματικής και ψυχικής **υγείας δημόσιου και ιδιωτικού** τομέα. Βάση για την δημιουργία του εν λόγω Εγχειριδίου αποτελούν ήδη υφιστάμενα Πρωτόκολλα Ενεργειών όπως π.χ. το Εθνικό Πρωτόκολλο Αναγνώρισης - Πιστοποίησης στον Νόμο κρουσμάτων κακοποίησης παιδιών που έχει αναπτύξει το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, το Πρωτόκολλο ενδονοσοκομειακής διάγνωσης και διαχείρισης κρουσμάτων κακοποίησης παιδιών που έχει αναπτυχθεί στο Νοσοκομείο «Αγλαΐα Κυριακού» με την συνδρομή του Σωματείου «ΕΛΙΖΑ» κ.ο.κ.

Μέτρο 4.9: Εκπαίδευση και Επιμόρφωση Δικαστικών Λειτουργιών, Δικηγόρων και Επαγγελματιών σε θέματα που αφορούν την προστασία των θυμάτων και τις αρχές της Φιλικής στα Παιδιά Δικαιοσύνης

Συχνά οι επαγγελματίες του κλάδου της Δικαιοσύνης δεν έχουν λάβει την απαραίτητη εκπαίδευση για την παροχή δέουσας πληροφόρησης, υποστήριξης και προστασίας των παιδιών που είναι θύματα σεξουαλικής κακοποίησης προκειμένου αυτά να συμμετέχουν στην ποινική διαδικασία.

Για την πληρέστερη ενημέρωση και την ενίσχυση της επαγγελματικής κατάρτισης των επαγγελματιών του κλάδου της Δικαιοσύνης προκρίνεται συνεργασία με την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών για την εκπαίδευση και επιμόρφωση δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργιών, δικηγόρων και εν γένει επαγγελματιών που ενδέχεται να έρθουν σε επαφή με παιδιά-θύματα σεξουαλικής κακοποίησης. Η συγκεκριμένη πολιτική εναρμονίζεται πλήρως με την Οδηγία 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας (άρθρο 25 - Εκπαίδευση των Επαγγελματιών του Κλάδου).

Σκοπός είναι να εξασφαλιστεί ότι τα παιδιά θύματα σεξουαλικής κακοποίησης τυγχάνουν της δέουσας πληροφόρησης, υποστήριξης και προστασίας προκειμένου να συμμετέχουν στην ποινική διαδικασία και αναγνωρίζονται και αντιμετωπίζονται

με σεβασμό, ευαισθησία, εξατομικευμένα, επαγγελματική και χωρίς διακρίσεις προσέγγιση λόγω της φυλής, του χρώματος, της εθνικότητας, της εθνότητας, της γλώσσας, της θρησκείας, της κοινωνικής προέλευσης, των πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, της περιουσιακής κατάστασης, της ηλικίας, του φύλου, του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας ή των χαρακτηριστικών φύλου, της αναπηρίας ή οποιασδήποτε άλλης κατάστασης αυτού, σε κάθε επαφή με τις αρμόδιες υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων ή τις υπηρεσίες αποκαταστατικής δικαιοσύνης, στις περιπτώσεις που αυτό προβλέπεται από το νόμο ή κάθε άλλη αρμόδια αρχή, που ενεργούν στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.

Ήδη, έχει ψηφιστεί η εισαγωγή στο πρόγραμμα της υποχρεωτικής επιμόρφωσης των δικαστικών λειτουργών της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργών θεματολογίου για τις αρχές της φιλικής προς τα παιδιά δικαιοσύνης. Αποφασίστηκε επίσης σε συνεργασία με την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών, η υλοποίηση εντός του 2022 διεπιστημονικών σεμιναρίων για τα δικαιώματα των παιδιών θυμάτων εγκληματικών πράξεων και την φιλική στα παιδιά δικαιοσύνη. Επιπλέον, σε συνεργασία με την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών και τους Δικηγορικούς Συλλόγους θα διοργανωθούν σχετικά επιμορφωτικά και εκπαιδευτικά σεμινάρια και ημερίδες.

Μέτρο 4.10: Πιστοποιημένο κλειστό επιμορφωτικό πρόγραμμα του ΙΝΕΠ/ΕΚΔΔΑ «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα» - Θεματικός τομέας «Ανθρώπινα Δικαιώματα και Κοινωνική Πολιτική» με τίτλο «Παραβίαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού. Φαινομενολογία και το Πλαίσιο Παιδικής Προστασίας»

Η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού/Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (ΙΝ.ΕΠ.) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.) υλοποιεί εκπαιδευτικό πρόγραμμα που αφορά στα άτομα τα οποία έχουν ως κύριο αντικείμενο την εκπαίδευση ανηλίκων και ιδίως όσους ασχολούνται με θέματα φροντίδας, προστασίας, επιμέλειας, αρωγής, εκπαίδευσης, συμβουλευτικής, ποινικής μεταχείρισης και ένταξης ανηλίκων.

Το πρόγραμμα απευθύνεται στους υπαλλήλους και στα στελέχη των Εθνικών Αθλητικών Ομοσπονδιών, των Εθνικών Αθλητικών Κέντρων και της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού. Εκπαιδεύει τους συμμετέχοντες σε συγκεκριμένες θεματικές ενότητες και παρέχει κατευθύνσεις και οδηγίες για την πρόληψη και αντιμετώπιση των θεμάτων παραβίασης των δικαιωμάτων του παιδιού.

Σκοπός του επιμορφωτικού προγράμματος είναι η ενημέρωση η ευαισθητοποίηση και η ενίσχυση των γνώσεων και των δεξιοτήτων των αρμόδιων στελεχών και επαγγελματιών σχετικά με θέματα παιδικής προστασίας υπό το

γενικότερο πρίσμα του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων των παιδιών στη χώρα μας.

Μέτρο 4.11: Διαδικτυακή επιμόρφωση διοικητικών στελεχών αθλητικών σωματείων

Η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού/Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου διοργανώνει κύκλο σεμιναρίων για την επιμόρφωση των στελεχών των αθλητικών φορέων.

Στόχος είναι η ενημέρωση και η εκπαίδευση των αθλητικών στελεχών προκειμένου να διαχειριστούν και να ανταπεξέλθουν με επάρκεια στην αντιμετώπιση φαινομένων παρενόχλησης και κακοποίησης στο αθλητικό περιβάλλον.

Αντικείμενο της επιμόρφωσης είναι η αντιμετώπιση της κακοδιοίκησης και της κακοδιαχείρισης, η καταπολέμηση φαινομένων διαφθοράς και κατάχρησης εξουσίας, καθώς και ο εντοπισμός, η καταπολέμηση και η εξαφάνιση της σεξουαλικής βίας και κακοποίησης στον αθλητισμό. Οι συμμετέχοντες έχουν την ευκαιρία να βελτιώσουν και να επικαιροποιήσουν το επίπεδο των εφαρμοσμένων γνώσεων τους για την «Ηθική και Διακυβέρνηση στον αθλητισμό – Παρενόχληση και Κακοποίηση».

Μέτρο 4.12: Εκπαίδευση προσωπικού των Φορέων Παιδικής Προστασίας

Οι Φορείς Παιδικής Προστασίας που εποπτεύονται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων υποχρεούνται να ενισχύσουν τις δεξιότητες προσωπικού και εθελοντών ιδίως ως προς τον εντοπισμό των κινδύνων κακοποίησης, την αναγνώριση της κακοποίησης και τη μεθοδολογία καταγραφής των περιστατικών.

Η ανωτέρω ενίσχυση διεξάγεται με κάθε πρόσφορο τρόπο και μέσο, συμπεριλαμβανομένης της τηλεεκπαίδευσης και της χρήσης ειδικά διαμορφωμένων εγχειριδίων και ενημερωτικών εντύπων.

Πολιτική 5: Πολιτικές Προστασίας του Παιδιού και ορισμός Υπευθύνων Παιδικής Προστασίας

Μέτρο 5.1: Θέσπιση Υπεύθυνου Παιδικής Προστασίας

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του πρόσφατου ν. 4837/2021, θεσπίζεται ο θεσμός του Υπεύθυνου Παιδικής Προστασίας στους φορείς που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες σε παιδιά υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (μονάδες παιδικής προστασίας και φροντίδας (ιδρύματα), βρεφικούς,

παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς, κέντρα δημιουργικής απασχόλησης παιδιών - συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με αναπηρία - και παιδικές κατασκηνώσεις).

Η θέσπιση ρόλου Υπευθύνου Προστασίας Ανηλίκων στοχεύει στο να καταστήσει ευκολότερη την καταγγελία του περιστατικού καθώς και να διασφαλίσει την έγκαιρη διαβίβαση του στις αρμόδιες αρχές (αστυνομία, εισαγγελία).

Υπάλληλος, με συγκεκριμένα προσόντα και εμπειρία, ορίζεται ως σημείο αναφοράς σε κάθε δομή και συγκεντρώνει τις αναφορές περιστατικών παιδικής κακοποίησης και τις διαβιβάζει στις αρμόδιες αρχές. Τα στοιχεία και ο τρόπος επικοινωνίας με τον Υπεύθυνο αναρτώνται σε εμφανές σημείο της κάθε μονάδας, ενώ, παράλληλα, η απόφαση ορισμού του κοινοποιείται από τον Φορέα στην εποπτεύουσα αρχή, εντός ρητής προθεσμίας. Παράλληλα, αντίγραφο της απόφασης ορισμού του Υπευθύνου υποβάλλεται στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, στο πλαίσιο της διαδικασίας πιστοποίησης των εν λόγω φορέων. Επιπρόσθετα, θεσπίζεται έννομη προστασία του Υπευθύνου Παιδικής Προστασίας και του προσωπικού των Φορέων Παιδικής Προστασίας από τον κίνδυνο καταχρηστικών εγκλήσεων, αγωγών και πειθαρχικών κυρώσεων, σε σχέση με περιστατικά κακοποίησης που ανέφεραν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Μέτρο 5.2: Αποτελεσματική εποπτεία της εφαρμογής των μέτρων για την πρόληψη και αντιμετώπιση της παιδικής κακοποίησης

Η πρόληψη και αντιμετώπιση της παιδικής κακοποίησης (σωματικής, συναισθηματικής/ψυχολογικής, σεξουαλικής και παραμέλησης) βρίσκεται στο επίκεντρο του πρόσφατου ν. 4837/2021 (ΦΕΚ Α'178/01-10-2021).

Ο πρωταρχικός στόχος έγκειται στη διαφύλαξη της υγείας και αξιοπρέπειας των παιδιών μέσα από την αποτροπή και την έγκαιρη αντιμετώπιση περιστατικών κακοποίησης που τραυματίζουν τον ψυχισμό τους και αντιβαίνουν στο δικαίωμά τους να ζουν σε συνθήκες κατάλληλες για την υγιή ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους.

Με το νέο νόμο ορίζεται ρητά ότι αρμοδιότητα για την εποπτεία του μέτρων υπέχουν οι κοινωνικοί σύμβουλοι των Περιφερειών ενώ παράλληλα προβλέπονται αναλυτικά διοικητικές κυρώσεις σε περίπτωση τυχόν παραβίασης των υποχρεώσεων των Φορέων Παιδικής Προστασίας.

Μέτρο 5.3: Δημιουργία Δικτύου Στελεχών Δημοσίου Τομέα για την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών (Ορισμός Υπευθύνων)

Η πρόληψη και η αποτελεσματική αντιμετώπιση των περιστατικών παιδικής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης εγείρει την ανάγκη συντονισμού και δικτύωσης των φορέων και υπηρεσιών της δημόσιας διοίκησης.

Στο πλαίσιο αυτό, προβλέπεται η δημιουργία ενός Δικτύου Στελεχών από την δημόσια διοίκηση, για την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών, με σκοπό τη δικτύωση και τον συντονισμό των φορέων και συναφών υπηρεσιών της διοίκησης, της αυτοδιοίκησης και των επαγγελματιών που εργάζονται σε αυτούς τους φορείς και υπηρεσίες.

Το Δίκτυο Στελεχών θα βοηθήσει στην πρόληψη, προώθηση, υλοποίηση, συντονισμό και αξιολόγηση στοχευμένων δράσεων πρόληψης και αντιμετώπισης, με στόχο την μείωση των περιστατικών και την αποτελεσματικότερη αντιμετώπισή τους.

Τα μέλη του Δικτύου ορίζονται από τον φορέα τους ως αρμόδια για την διαχείριση των σχετικών θεμάτων και επιγραμματικά

- λαμβάνουν ενημέρωση για θέματα σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών
- επιμορφώνονται σε θέματα σχετικά με το αντικείμενο από το ΕΚΔΔΑ
- μπορούν να ανταλλάσσουν ιδέες, τεχνογνωσία, εμπειρίες και καλές πρακτικές
- οργανώνουν κοινές δράσεις

Το Δίκτυο θα απευθύνεται στους επαγγελματίες που συμμετέχουν σε ολόκληρο το φάσμα των υπηρεσιών που άμεσα ή έμμεσα απευθύνονται σε θύματα παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης και μπορούν να διαδραματίσουν ενεργητικό ρόλο στην πρόληψη του φαινομένου ή και στη διαδικασία αναγνώρισης και εντοπισμού της ευαλωτότητας ή/ και στην εξάλειψή της.

Μέτρο 5.4: Σχεδιασμός Κώδικα Δεοντολογίας για επαγγελματίες που εργάζονται με ασυνόδετους ανηλίκους

Η εξασφάλιση της πρόληψης και της αποτελεσματικής προστασίας των ασυνόδετων ανηλίκων από την σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση αποτελεί μέρος ενός γενικού πλαισίου στήριξης και προστασίας από κάθε μορφή βίας, εκμετάλλευσης και κακοποίησης, που διασφαλίζει την πραγμάτωση των δικαιωμάτων και την κάλυψη των αναγκών των ασυνόδετων ανηλίκων.

Όλοι οι επαγγελματίες και εθελοντές που εργάζονται/απασχολούνται με ασυνόδετους ανηλίκους ή που ενδέχεται να έρθουν σε επαφή μαζί τους θα πρέπει να δεσμεύονται από έναν ενιαίο κώδικα δεοντολογίας. Οι οργανισμοί ή οι υπηρεσίες που τους απασχολούν, καταρτίζουν κώδικα δεοντολογίας για τους εργαζομένους και

τους εθελοντές τους ή για κάθε ιδιότητα επαγγελματία, ο οποίος απασχολείται ξεχωριστά ως προσωπικό.

Στον κώδικα δεοντολογίας θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να περιλαμβάνονται: οι βασικές αρχές που διέπουν την εργασία τους, ποια συμπεριφορά θεωρείται αποδεκτή και τι απαγορεύεται, περισσότερες λεπτομέρειες που περιγράφουν τα καθήκοντα της κάθε ειδικότητας ή θέσης στο προσωπικό, υποχρεωτική αναφορά στις αρχές των εγκληματικών πράξεων που τελούνται σε βάρος ανηλίκου, πειθαρχικά μέτρα σε περίπτωση παραβίασης του κώδικα, ρύθμιση επαφών τρίτων ατόμων με τους ανηλίκους.

Μεταξύ των επαγγελμάτων και του προσωπικού που θα δεσμεύονται από τον Κώδικα Δεοντολογίας, συγκεκριμένα όσον αφορά την εργασία με ανηλίκους, περιλαμβάνονται επίτροποι, κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, δικηγόροι, διερμηνείς, διαπολιτισμικοί μεσολαβητές, φροντιστές, χειριστές υποθέσεων, εργαζόμενοι υγειονομικής περίθαλψης και οποιοσδήποτε εργάζεται ή προσφέρει υπηρεσίες σε δομές φιλοξενίας και εθελοντές. Ένας τέτοιος κώδικας δεοντολογίας θα πρέπει να εφαρμόζεται προοδευτικά σε περισσότερα επαγγέλματα/θέσεις στον τομέα της προστασίας των ασυνόδευτων ανηλίκων εν γένει.

Μέτρο 5.5: Ορθές πρακτικές για την αναγνώριση και διαχείριση περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης από τους/τις εκπαιδευτικούς των δομών καλλιτεχνικής εκπαίδευσης

Παρά το γεγονός ότι στις δομές καλλιτεχνικής εκπαίδευσης φοιτούν κατά μεγάλο ποσοστό ανήλικα παιδιά, η Πολιτεία δεν έχει ως τώρα συμπεριλάβει στο πεδίο των εκπαιδευτικών που μπορούν να εντοπίσουν και να δράσουν σε φαινόμενα παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης τους εκπαιδευτικούς της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης.

Για την κάλυψη του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού κενού σχεδιάζεται η επιμόρφωση και ευαισθητοποίηση του εκπαιδευτικού προσωπικού και των ανηλίκων που φοιτούν σε δομές Καλλιτεχνικής εκπαίδευσης εποπτείας του Υπουργείου Πολιτισμού, με συνέργεια των αρμόδιων φορέων ψυχικής υγείας και παιδείας. Η προτεινόμενη δράση έχει στόχο την καθιέρωση και επικοινωνία Πρωτοκόλλου Ενεργειών των επαγγελματιών της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης, ώστε να αναγνωρίζονται και να γίνεται η δέουσα διαχείριση σε περιστατικά σεξουαλικής κακοποίησης από τον/την εκπαιδευτικό. Για πρώτη φορά θα διαμορφωθεί ένα οργανωμένο πρόγραμμα ενημέρωσης, επιμόρφωσης και ευαισθητοποίησης των εκπαιδευτικών της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης, σχετικά με θέματα που αφορούν στην κακοποίηση του παιδιού. Θα παρασχεθούν τα κατάλληλα εφόδια γνώσεων σχετικά

με τα γνωρίσματα της παιδικής κακοποίησης, τις μορφές της, τις επιπτώσεις της, καθώς και τη διαδικασία διαχείρισης ενός τέτοιου περιστατικού.

Η δράση θα υλοποιηθεί στην Κρατική Σχολή Ορχηστρικής Τέχνης (ΚΣΟΤ), στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης (ΚΩΘ), στην Παιδική Χορωδία και την Ανώτερη Επαγγελματική Σχολή Χορού της Εθνικής Λυρικής Σκηνής (ΕΛΣ) καθώς και στα παιδικά εργαστήρια των Δραματικών Σχολών του Εθνικού Θεάτρου και του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος (ΚΘΒΕ), με βάση εποπτικό υλικό που έχει αναπτυχθεί και εγκριθεί στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου.

Παράλληλα, οι ενημερωτικές δράσεις θα απευθύνονται σε όλα τα παιδιά μεταξύ 5-18 ετών που φοιτούν σε περίπου 1000 δομές καλλιτεχνικής εκπαίδευσης (Ωδεία και Σχολές χορού).

Μέτρο 5.6: Προώθηση νομικών μεταρρυθμίσεων που αφορούν ανήλικους που φοιτούν σε δομές καλλιτεχνικής εκπαίδευσης εποπτείας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, υπό τους τίτλους «Υπεύθυνος Αναφοράς» και «Κώλυμα Απασχόλησης Προσωπικού».

Με στόχο τη θεσμική θωράκιση της προστασίας ανηλίκων, προωθούνται νομικές μεταρρυθμίσεις για την προστασία από τον κίνδυνο της σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων που φοιτούν σε δομές καλλιτεχνικής εκπαίδευσης εποπτείας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Θεσμοθετείται ο «Υπεύθυνος Αναφοράς» με αποστολή τη μέριμνα για την έγκαιρη αντιμετώπιση περιστατικών κακοποίησης, τα οποία είτε καταγγέλλονται, είτε υποπίπτουν στην αντίληψη του εκπαιδευτικού προσωπικού ή των εργαζομένων της δομής Καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης, σε συνεργασία με τους λοιπούς συναρμόδιους φορείς.

Στο πλαίσιο «Κωλύματος απασχόλησης προσωπικού» θεσμοθετείται η προσκόμιση ειδικού ποινικού μητρώου, που να αποδεικνύει ότι ο ενδιαφερόμενος να εργαστεί σε Δομή Καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης, δεν έχει καταδικαστεί αμετάκλητα σε συγκεκριμένα αδικήματα, που θα τον καθιστούσαν ακατάλληλο για εργασία σε χώρο με παιδιά, καθώς και υπεύθυνης δήλωσης, σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 1599/1986 με την οποία δηλώνει ότι κατά τον χρόνο υποβολής της, δεν εκκρεμεί ποινική δίωξη και ότι δεν βρίσκεται σε ισχύ καταδικαστική απόφαση για τα ίδια αδικήματα, η οποία ακόμα δεν έχει καταστεί αμετάκλητη. Η εν λόγω υποχρέωση δέον να καταλαμβάνει και το υφιστάμενο προσωπικό των εν λόγω Δομών καθώς και συνεργαζόμενους διδάσκοντες με οποιαδήποτε μορφή σύμβασης.

Μέτρο 5.7: Αθλητικός Συνήγορος

Ο Αθλητικός Συνήγορος αποτελεί θεσμό διαμεσολάβησης μεταξύ της αθλητικής οικογένειας συμπεριλαμβανομένων των αθλητών, γονέων, προπονητών, διαιτητών, παραγόντων, αθλητικών φορέων κλπ. και της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, που έχει ως στόχο την καθοδήγηση και παροχή συμβουλών στους παραπάνω, για θέματα που αφορούν σε όλους τους τομείς του αθλητισμού, εκ των οποίων και η παρενόχληση και κακοποίηση των αθλητών.

Σκοπός είναι η αποτελεσματική ενημέρωση και καθοδήγηση του πολίτη σχετικά με τους υποστηρικτικούς φορείς στους οποίους πρέπει να απευθυνθεί για θέματα που αφορούν σε όλους τους τομείς του αθλητισμού εκ των οποίων και η παρενόχληση και κακοποίηση των αθλητών. Επιλύει το πρόβλημα της έλλειψης γνώσης του πολίτη για την ιεράρχηση των ενεργειών και των επαφών που πρέπει να ακολουθήσει προκειμένου να ενημερωθεί για το θέμα του ή να καταγγείλει αυτό.

Μέτρο 5.8: Κώδικες ακεραιότητας στο χώρο του αθλητισμού

Στο πλαίσιο των πολιτικών προστασίας των παιδιών στο χώρο του αθλητισμού εισάγεται η υποχρεωτική δημιουργία και επικαιροποίηση των Κωδίκων Ακεραιότητας, Δεοντολογίας αλλά και των Πειθαρχικών Κωδίκων και η πιστή εφαρμογή τους, με σκοπό τη διασφάλιση της νομικά και ηθικά ορθής λειτουργίας των αθλητικών φορέων μέσα από την τήρηση από τις αθλητικές Ομοσπονδίες και Ενώσεις των δεοντολογικών αρχών και διεθνών προτύπων για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των αθλητών και των λοιπών φορέων του αθλητισμού. Πιο συγκεκριμένα:

Οι κώδικες ακεραιότητας, θα λειτουργήσουν ως μηχανισμοί ελέγχου και θα υλοποιηθούν σε συνεργασία με τα Υπουργεία Δικαιοσύνης, Εργασίας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Κώδικας Δεοντολογίας: Δημιουργία, όπου δεν υπάρχει, και πιστή τήρηση από τις αθλητικές Ομοσπονδίες και Ενώσεις των δεοντολογικών αρχών και διεθνών προτύπων για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των αθλητών και των λοιπών φορέων του αθλητισμού, εναρμονισμένος με τον Κώδικα Δεοντολογίας της ΔΟΕ με βάση τις αξίες και τις αρχές που κατοχυρώνονται στον Ολυμπιακό Χάρτη και τον Κώδικα της αντίστοιχης Διεθνούς Ομοσπονδίας και με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Αθλητισμού του Συμβουλίου της Ευρώπης (EPAS). Θα αναρτηθεί στις ιστοσελίδες των Ομοσπονδιών και στον ειδικό δικτυακό τόπο που θα δημιουργηθεί στην ιστοσελίδα της ΓΓΑ.

Πειθαρχικός Κώδικας: Επικαιροποίηση του Πειθαρχικού Κώδικα και τήρηση στην κατεύθυνση των αρχών της ΔΟΕ, της Διεθνούς Ομοσπονδίας κάθε αθλήματος,

με στόχο να τεθούν σαφή όρια στο ρόλο και τις αρμοδιότητες όλων των εμπλεκόμενων φορέων στον αθλητισμό.

Μέτρο 5.9: Πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών με αναπηρία (Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025)

Στο πλαίσιο των δράσεων αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΔΟΠΙΦ) σε σχέση με τις γυναίκες/κορίτσια με αναπηρία και πολλαπλές διακρίσεις σχεδιάζεται ένα πλέγμα δράσεων που αφορά στην ενημέρωση των γυναικών και κοριτσιών με αναπηρία, στη θέσπιση κανόνων δεοντολογίας και στην πρόταση για νομοθετικές παρεμβάσεις.

Στόχος των δράσεων είναι η ενδυνάμωση και στήριξη των γυναικών και κοριτσιών με αναπηρία για την αποφυγή και στην μείωση κακοποιητικών συμπεριφορών απέναντί τους και περιλαμβάνονται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Αναπηρία.

Το πλέγμα δράσεων και παρεμβάσεων (που προκύπτουν από τη συνεργασία των φορέων ΓΓΔΟΠΙΦ, ΕΣΑΜΕΑ, ΚΕΘΙ, ΕΚΔΔΑ, Υπουργεία Εσωτερικών και Δικαιοσύνης) περιλαμβάνει:

- Εκστρατεία ενημέρωσης των γυναικών και κοριτσιών με αναπηρία, των οικογενειών τους και όσων τις φροντίζουν σχετικά με την πρόληψη, αναγνώριση και αναφορά περιστατικών έμφυλης βίας και τις υφιστάμενες υποστηρικτικές υπηρεσίες σε συνεργασία με την ΕΣΑμΕΑ.
- Κατάρτιση ιατρικού προσωπικού, κοινωνικών λειτουργών, του προσωπικού των δομών της ΓΓΔΟΠΙΦ και της αστυνομίας για τις μεθόδους αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών με αναπηρία σε συνεργασία με το ΚΕΘΙ και το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ).
- Δημιουργία πρωτοκόλλων και κανόνων δεοντολογίας για τους/τις επαγγελματίες που φροντίζουν και υποστηρίζουν γυναίκες με αναπηρία με στόχο την πρόληψη της έμφυλης βίας και της κακοποίησης σε συνεργασία με την ΕΣΑμΕΑ
- Εξασφάλιση της καθολικής προσβασιμότητας των κτηρίων και της επικοινωνίας με τις υπηρεσίες του Δικτύου Δομών της ΓΓΔΟΠΙΦ
- Πρόληψη και καταπολέμηση της εξαναγκαστικής άμβλωσης και στειρώσης.

Πολιτική 6: Εθνική εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών

Μέτρο 6.1: Προώθηση οπτικοακουστικών και άλλων εκπαιδευτικών υλικών και φιλοξενία επικοινωνιακών και εκπαιδευτικών δράσεων για την ευαισθητοποίηση σε θέματα σεξουαλική κακοποίησης μέσω των εποπτευόμενων και τακτικώς επιχορηγούμενων φορέων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Στοχεύοντας στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση κοινού και καλλιτεχνών σχετικά με τους μηχανισμούς και τις διαδικασίες εντοπισμού και πρόληψης περιστατικών παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης προγραμματίζεται η συστηματική προώθηση και χρήση ενημερωτικού υλικού (οπτικοακουστικού και άλλων μέσων) για την πρόληψη της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης σε καλλιτεχνικές δράσεις.

Η μεγάλη πρόκληση που αντιμετωπίζεται είναι η δημιουργία ενεργής και ευαισθητοποιημένης κοινότητας συντελεστών της σύγχρονης δημιουργίας και κοινού, οι οποίοι θα συμβάλουν στον εντοπισμό και στην πρόληψη, κατ' επέκταση και στην αντιμετώπιση του φαινομένου της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης.

Αξιοποιώντας οπτικοακουστικά και άλλα υλικά με θέμα την σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών, σε δράσεις που άπτονται της αρμοδιότητας του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (π.χ. φεστιβάλ που απευθύνονται σε παιδιά), θα επιτευχθεί η ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και ψυχική ενδυνάμωση των παιδιών και του ενήλικου προσωπικού σε θέματα σεξουαλικής κακοποίησης.

Η πρωτοβουλία απευθύνεται εξίσου σε ενήλικες και παιδιά ηλικίας 5-18 ετών, ήτοι περίπου 55.000 στο σύνολο αυτών και θα υλοποιηθεί από τους εποπτευόμενους φορείς του Σύγχρονου Πολιτισμού καθώς και από τους τακτικώς επιχορηγούμενους φορείς, όπου κρίνεται πρόσφορο. Αφορά στην προώθηση υλικού (οπτικοακουστικού και άλλων) και στη φιλοξενία εκπαιδευτικών, επικοινωνιακών και άλλων δράσεων σε δημόσια μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους αρμοδιότητας του ΥΠΠΟΑ.

Μέτρο 6.2: Αποστολή υποστηρικτικού και ενημερωτικού υλικού του προγράμματος START TO TALK

Το θέμα της βίας κάθε μορφής – σωματικής, λεκτικής, ψυχολογικής, σεξουαλικής – ιδίως των ανήλικων, στον τομέα του αθλητισμού αποτελεί ένα σοβαρό και χρόνιο ζήτημα. Ωστόσο, πρέπει να παραδεχθούμε ότι η χώρα μας δεν είχε επιδείξει σημαντική πρόοδο στην καταγραφή, κατανόηση και στην αντιμετώπιση αυτών των φαινομένων. Κατά καιρούς, έχουμε ακούσει για αποσπασματικές περιπτώσεις, μετά από καταγγελία των ίδιων των αθλητών και συνήθως, αρκετά χρόνια αργότερα από τα περιστατικά και μετά την ενηλικίωση των θυμάτων. Δυστυχώς, πολλές φορές τα παιδιά, δεν αντιλαμβάνονται ότι είναι θύματα

παρενόχλησης ή κακοποίησης ή το αντιλαμβάνονται έπειτα από αρκετά χρόνια. Γι' αυτό και το θέμα της έγκαιρης ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης είναι εξαιρετικά σημαντικό.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης σε κοινό πρόγραμμα με την ΕΕ σχεδίασε το πρόγραμμα «Η Προστασία των Παιδιών στον Αθλητισμό / Child Safeguarding in Sport» στο πλαίσιο του οποίου συντάχθηκε το Εκπαιδευτικό Εγχειρίδιο/TRAINING KIT / StartToTalk / Σπάσε τη Σιωπή – Μίλησε, μην ανέχεσαι, ως μέρος του έργου ProSafe Sport +: "Τερματισμός της σεξουαλικής παρενόχλησης και κακοποίησης παιδιών στον αθλητισμό",

Η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού υλοποιεί το συγκεκριμένο πρόγραμμα σε αθλητικούς φορείς καθώς και φορείς εμπλεκόμενους με το αντικείμενο που εποπτεύει, κοινοποιώντας το εκπαιδευτικό και ενημερωτικό υλικό. Στόχος είναι η ευαισθητοποίηση και η εκπαίδευση των ανθρώπων που έρχονται σε επαφή με παιδιά με σκοπό την αποτροπή και την έγκαιρη αντίδραση τους σε καταστάσεις σεξουαλικής παρενόχλησης και κακοποίησης στον αθλητισμό.

Το πρόγραμμα αυτό έρχεται να συμπληρώσει τα άλλα μέτρα ευαισθητοποίησης που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο αυτού του έργου:

- το εγχειρίδιο παρέχει πολύτιμο και κατανοητό εκπαιδευτικό περιεχόμενο για φορείς και στελέχη του αθλητισμού.

- η σελίδα Ενεργειών/ACTION PAGE αυξάνει την ευαισθητοποίηση και παρέχει πληροφορίες και συνδέσμους με πηγές και στοιχεία που αποσκοπούν στην υποστήριξη μέσω των κοινωνικών δικτύων

- το βίντεο προβάλλει βιώματα παιδιών και συμπεριφορές ενηλίκων στους χώρους του αθλητισμού και αποσκοπεί στην ευαισθητοποίηση και την αφύπνιση όλων για την καταπολέμηση της παρενόχλησης και της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών και νέων στον αθλητισμό. Μπορεί να προβάλλεται στο σχολείο, στους αθλητικούς συλλόγους, σε αθλητικές εκδηλώσεις, στο διαδίκτυο, στον κινηματογράφο, στην τηλεόραση.

Μέτρο 6.3: Καμπάνια μέσω των social media για την πρόληψη της βίας / κακοποίησης, της διαφθοράς και του ντόπινγκ στον αθλητισμό

Το Υφυπουργείο Αθλητισμού συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του κοινού σχετικά με το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης αλλά και κάθε μορφή βίας και διαφθοράς στον χώρο του αθλητισμού. Υλοποιεί καμπάνια ενημέρωσης μέσω των κοινωνικών δικτύων και της τηλεόρασης με σποτάκια και βιντεομηνύματα για την προώθηση του αθλητικού ιδεώδους καθώς και την πρόληψη βίας, διαφθοράς και ντόπινγκ μέσω μιας σειράς μηνυμάτων από διακεκριμένους αθλητές με έμφαση στη σημασία της πρόληψης του φαινομένου.

Σκοπός της πρωτοβουλίας είναι η προώθηση του αθλητικού ιδεώδους και η πρόληψη κάθε μορφή βίας, διαφθοράς και ντόπινγκ, καθώς και η ανάδειξη των διαστάσεων που έχουν λάβει τα φαινόμενα αυτά γενικότερα και στην Ελλάδα.

Μέτρο 6.4: Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση ευρύτερου πληθυσμού για την ισότητα των φύλων και την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών(Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025)

Στο πλαίσιο της ενημέρωσης του ευρύτερου πληθυσμού για την ισότητα των φύλων, η Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΔΟΠΙΦ) υλοποιεί εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σχετικά με την βία κατά των γυναικών και την ενδοοικογενειακή βία σε ομάδες στόχους, όπως μαθητές/μαθήτριες και άνδρες/αγόρια που αρκετά συχνά είναι θύματα ή μάρτυρες αυτών των μορφών βίας. Πρόκειται για έργο ενταγμένο στο ΕΣΠΑ στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα των Φύλων (ΕΣΔΙΦ) 2021-2025.

Μέτρο 6.5: Πρόληψη και αντιμετώπιση εξακολουθητικής παρακολούθησης, του ακρωτηριασμού γυναικείων οργάνων, των πρόωρων και καταναγκαστικών γάμων, της σεξουαλικής εκβίασης και της εκδικητικής πορνογραφίας (Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025)

Με στόχο την πρόληψη και αντιμετώπιση μιας σειράς κακοποιητικών συμπεριφορών (όπως η εξακολουθητική παρακολούθηση, ο ακρωτηριασμός γυναικείων οργάνων, οι πρόωροι και καταναγκαστικοί γάμοι, η σεξουαλική εκβίαση και η εκδικητική πορνογραφία), η Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων έχει σχεδιάσει ένα οριζόντιο εργαλείο ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, που απευθύνεται στον ευρύτερο πληθυσμό αλλά και σε συγκεκριμένες ομάδες-στόχους όπως είναι γυναίκες και παιδιά.

Οι δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης (που προκύπτουν από τη συνεργασία των φορέων ΓΓΔΟΠΙΦ, ΕΣΑΜΕΑ, ΚΕΘΙ, ΕΚΔΔΑ, Υπουργεία Εσωτερικών και Δικαιοσύνης) συμπληρώνονται και από πρόταση για νομοθετικές παρεμβάσεις και αφορούν στα κάτωθι:

- Ετήσια εξειδικευμένη εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε κάθε μία μορφή βίας κατά των γυναικών
- Συναντήσεις με ομάδες στόχου σχετικά με τους πρόωρους γάμους με στόχο την εξάλειψή τους

- Ενημέρωση για τα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα γυναικών προσφύγων, μεταναστριών, αιτουσών ασύλου και των παιδιών τους
- Ενημέρωση πληθυσμών Ρομά για τους πρόωρους και εξαναγκαστικούς γάμους και τις προβλέψεις του ελληνικού δικαίου, καθώς και για τα δικαιώματα του παιδιού
- Έκδοση ενημερωτικού φυλλαδίου για την εξακολουθητική παρακολούθηση
- Νομοθετικές προτάσεις για πιο αυστηρό νομικό πλαίσιο ενάντια στην εξακολουθητική παρακολούθηση.

Πολιτική 7: Ενημέρωση και ενδυνάμωση των παιδιών για την πρόληψη της διαζώσης και της διαδικτυακής σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσής τους

Μέτρο 7.1: Σταδιακή εισαγωγή της ενημέρωσης των παιδιών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης

Η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση που περιλαμβάνει και ειδική θεματική ενότητα καλλιέργειας αντίληψης σε θέματα ενδεχόμενης σεξουαλικής κακοποίησης, κατ' εφαρμογή και των σχετικών προνοιών της Σύμβασης Λανζαρότε του Συμβουλίου της Ευρώπης, έχει ενταχθεί για πρώτη φορά στο υποχρεωτικό ωρολόγιο πρόγραμμα των Γ' και ΣΤ' τάξεων του Δημοτικού και της Β' Γυμνασίου στα πλαίσια του μαθήματος "Εργαστήρια Δεξιότητων". Το περιεχόμενο του μαθήματος επικαιροποιείται έτσι ώστε να δίνεται έμφαση στο δικαιωματικό χαρακτήρα του, στην εκμάθηση των δικαιωμάτων των παιδιών στο σώμα τους και των τρόπων προστασίας τους από τυχόν επιβουλές που μπορεί να αντιμετωπίσουν. Μέρος αυτού του μαθήματος αφιερώνεται στους σχετικούς κινδύνους σεξουαλικής θυματοποίησης παιδιών μέσα από την χρήση του διαδικτύου και εν γένει των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας με χρήση και εγκεκριμένων οπτικοακουστικών μέσων. Λόγω της ανάγκης εξασφάλισης της πρόσβασης όλων των παιδιών στην ενημέρωση με στόχο την καθημερινή προστασία τους, ιδίως των πιο ευάλωτων μικρότερων, το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων θα εξετάσει τρόπους ενσωμάτωσης στη σχολική λειτουργία και ζωή συναφών δράσεων και συνοδευτικού υλικού για περισσότερες ηλικιακές ομάδες.

Μέτρο 7.2: Δράσεις πρόληψης και ευαισθητοποίησης σε δομές της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Υπ.Υ.Τ)

Η σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκων εντός του πλαισίου της Υποδοχής και Ταυτοποίησης δεν είναι πάντοτε εύκολα ορατή ή αναγνωρίσιμη καθώς, πολύ συχνά, τα ίδια τα παιδιά διστάζουν να αναφέρουν στον αρμόδιο υπάλληλο υποδοχής ή οποιονδήποτε άλλο φορέα διαχείρισης παιδικής προστασίας που δραστηριοποιείται επιχειρησιακά στα ΚΥΤ/ΚΕΔΝ & Δομές Φιλοξενίας, περιστατικά κακοποίησης εις βάρος τους.

Με στόχο την πρόληψη αλλά και την αύξηση των αναφορών περιστατικών παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης ή εκμετάλλευσης από τους ανήλικους και τις οικογένειές τους, σχεδιάζονται από το Τμήμα Εκπαίδευσης της Υπ.Υ.Τ., δράσεις πρόληψης και ευαισθητοποίησης των φιλοξενούμενων όλων των ηλικιών που διαβιούν σε ΚΥΤ/ΚΕΔΝ και Δομές Φιλοξενίας ανά την επικράτεια.

Οι δράσεις πρόληψης και ευαισθητοποίησης αφορούν την ενημέρωση για την σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών και για το νομικό πλαίσιο προστασίας των δικαιωμάτων του Παιδιού (Εθνικό και Διεθνές) και την ευαισθητοποίηση της κοινότητας για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών σχεδιάζοντας και μηχανισμούς αναφοράς περιστατικών και ανατροφοδότησης.

Η πραγματοποίησή τους θα γίνει με κατάλληλο για κάθε ηλικία τρόπο και περιεχόμενο προς παιδιά νηπιακής και σχολικής ηλικίας, εφήβους, μετεφήβους, νεαρούς ενήλικες και ενήλικο πληθυσμό που διαβιούν σε ΚΥΤ/ΚΕΔΝ, Δομές Φιλοξενίας (γενικός πληθυσμός και ασφαλείς ζώνες) και Πρόγραμμα ESTIA 21 ανά την Επικράτεια.

Οι μέθοδοι υλοποίησης εντός του πλαισίου της Υποδοχής και Ταυτοποίησης περιλαμβάνουν:

- Μετάφραση παραμυθιών και Μεταγλώττιση video σε βασικές γλώσσες που ομιλεί ο φιλοξενούμενος πληθυσμός
- Δράσεις παρουσίασης του υλικού στον φιλοξενούμενο πληθυσμό
- Έναρξη στοχευμένων συζητήσεων και ενεργού διαλόγου με τον φιλοξενούμενο πληθυσμό.

Μέτρο 7.3: Πρόληψη της παιδικής σεξουαλικής στο Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης «ΣΠΥΡΟΣ ΔΟΞΙΑΔΗΣ»

Στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης «ΣΠΥΡΟΣ ΔΟΞΙΑΔΗΣ (Παρεμβάσεις και τις ενέργειες σε επίπεδο Πρωτογενούς Πρόληψης για τη μείωση της συχνότητας εμφάνισης νοσημάτων, αναπηριών ή βλαβών), προβλέπονται ενέργειες για την πρόληψη ψυχοκοινωνικών προβλημάτων και την προαγωγή της

ψυχικής υγείας των ανηλίκων και συγκεκριμένα η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση παιδιών και εφήβων και η κατάλληλη ενημέρωση αναφορικά με το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων (Δράση 3 του προγράμματος «ΣΠΥΡΟΣ ΔΟΞΙΑΔΗΣ» «Εκπαίδευση στη Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση και Σεξουαλική Κακοποίηση στα παιδιά»).

Σκοπός της Δράσης 3 είναι η αντιμετώπιση και διαχείριση παραγόντων που συνδέονται με τη ζωή του μαθητή πέραν της εκπαίδευσης, οι οποίοι έχουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του. Η ορθή και εις βάθος ευαισθητοποίηση σε θέματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης και η έγκαιρη και πλήρης ενημέρωση για το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης θα οδηγήσει στη μείωση ή ακόμα και την εξάλειψη της σεξουαλικής κακοποίησης των μαθητών σε όποια μορφή αυτή εμφανίζεται.

Η επαγρύπνηση και η γνώση πάνω στο φαινόμενο αυτό θα συμβάλλουν θετικά στην καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών και θα ενθαρρύνουν την καταγγελία περιστατικών τέτοιου είδους.

Πολιτική 8: Ενίσχυση των εμπλεκόμενων υπηρεσιών συνδρομής των παιδιών και δίωξης των δραστών

Μέτρο 8.1: Ίδρυση Εξειδικευμένων Υπηρεσιών Προστασίας Ανηλίκων - Ίδρυση Γραφείων Προστασίας Ανηλίκων στη διαρθρωτική δομή των Υποδιευθύνσεων Ασφαλείας Πατρών, Λάρισας, Ιωαννίνων, Ηρακλείου και Αλεξανδρούπολης.

Στο πλαίσιο της προστασίας των ανηλίκων, καθώς και της περαιτέρω ενσωμάτωσης στην ελληνική έννομη συναφών Διεθνών Συμβάσεων και Ευρωπαϊκών Οδηγιών, καθίσταται επιτακτική η αναγκαιότητα λήψης διαρθρωτικών μέτρων, για την επίτευξη ολιστικής διαχείρισης του φαινομένου.

Στη βάση των ανωτέρω, η Ελληνική Αστυνομία παρακολουθεί την εγκληματικότητα με εμπλεκόμενους ανήλικους και αντίστοιχα συλλέγει στατιστικά στοιχεία σχετικά με τη θυματοποίηση αυτών. Από μελέτη και αξιολόγηση της στατιστικής καταγραφής στοιχείων παραβατικότητας που εμπλέκονται ανήλικοι, είτε ως θύματα είτε ως δράστες, εντοπίζονται αυξημένες καταγραφές περιπτώσεων, πρωτίστως στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, αλλά ταυτοχρόνως επεκτείνονται και σε περιοχές της Επικράτειας.

Για την αρτιότερη και αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση προβλημάτων που ανακύπτουν, δρομολογούνται άμεσες διαρθρωτικές αλλαγές στην υπηρεσιακή δομή της ΕΛ.ΑΣ., και συγκεκριμένα η ίδρυση πέντε (5) νέων υπηρεσιακών Δομών της Ελληνικής Αστυνομίας, σε μεγάλα αστικά κέντρα της Επικράτειας, ήτοι: Πάτρα, Ηράκλειο, Ιωάννινα, Λάρισα και Αλεξανδρούπολη. Οι νέες Υπηρεσιακές Δομές θα

λειτουργούν σε επίπεδο Γραφείων στη διαρθρωτική δομή των ήδη υφιστάμενων Υποδιευθύνσεων Ασφάλειας.

Οι προβλεπόμενες διαρθρωτικές αλλαγές θα επιλύσουν το πρόβλημα της μη ύπαρξης εξειδικευμένων Αστυνομικών Υπηρεσιών στην Επικράτεια και θα ενισχύσουν το επίπεδο επιχειρησιακής εξειδίκευσης, στον τομέα της πρόληψης και αποτελεσματικής διαχείρισης της παραβατικότητας και της θυματοποίησης των ανηλίκων.

Μέτρο 8.2: Ολοκλήρωση Λειτουργίας του Θεσμού «Τα Σπίτια του Παιδιού» (Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού)

Το «Σπίτι του Παιδιού» αποτελεί την εξειδικευμένη δομή για την δικανική εξέταση των ανήλικων θυμάτων σεξουαλικής και άλλων μορφών κακοποίησης. Η λειτουργία της δομής διασφαλίζει την αξιοπιστία της δικανικής εξέτασης με την ελάχιστη ψυχολογική επιβάρυνση για τους ανήλικους και την αποτελεσματικότερη στήριξή τους. Αποτελεί βέλτιστη παγκόσμια πρακτική σύμφωνα με τις αρχές της φιλικής στα παιδιά δικαιοσύνης, όπως αυτές έχουν διατυπωθεί σε διεθνές επίπεδο.

Η κατάθεση-εξέταση του ανηλικού θύματος η οποία θα διεξάγεται πλέον μία και μόνη φορά, με συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών δικαιοσύνης, προστασίας του πολίτη, υγείας, πρόνοιας και εκπαίδευσης βάσει συγκεκριμένου πρωτοκόλλου ενεργειών, στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους με σκοπό την αποφυγή δευτερογενούς θυματοποίησης παιδιών κατά την ποινική διαδικασία και τη βέλτιστη απονομή της δικαιοσύνης.

Η υλοποίηση του Μέτρου αυτού περιλαμβάνει:

- την επαναξιολόγηση του υφιστάμενου νομικού πλαισίου για τον θεσμό, ώστε να λειτουργήσει με αποτελεσματικότητα και οργανωτική επάρκεια με απώτερους στόχους την απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών, τον οργανωτικό εξορθολογισμό και κατ' επέκταση τη βέλτιστη λειτουργία τους,
- τη διαμόρφωση κατάλληλων χώρων για την πραγματοποίηση δικανικής εξέτασης των ανήλικων θυμάτων,
- τη ρύθμιση τεχνικών παραμέτρων προς αντιμετώπιση των πρακτικών δυσχερειών που έχουν εντοπισθεί (ώστε να γίνει άρση των διοικητικών, κτιριακών και οργανωτικών εμποδίων για να λειτουργήσει ομαλά ο θεσμός)
- την ολοκλήρωση εργασιών από την ΚΤΥΠ Α.Ε σε συνεργασία με το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Η λειτουργία των «Σπιτιών του Παιδιού» αποτελεί πεδίο εφαρμογής των οδηγιών της ΕΕ και των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη «Στρατηγική για τα Δικαιώματα του Παιδιού» και τη «Στρατηγική για τα δικαιώματα των θυμάτων (2020-

2025)» ως προς το δικαίωμα στη φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη σε οποιαδήποτε νομική διαδικασία.

Μέτρο 8.3: Εκπόνηση θεραπευτικών πρωτοκόλλων για ανήλικους θύτες που θα εφαρμοστούν ομοιόμορφα στους αρμόδιους φορείς, με την πραγματοποίηση αντίστοιχων εκπαιδεύσεων των εμπλεκόμενων επαγγελματιών.

Η πολιτική του Υπουργείου Υγείας αφορά αφενός στην εκπόνηση θεραπευτικών πρωτοκόλλων ανήλικων θυτών και αφετέρου στη σύσταση μιας διεπιστημονικής επιτροπής που θα διασφαλίζει και θα εποπτεύει την ομοιόμορφη εφαρμογή τους από τους αρμόδιους φορείς, με την ανάπτυξη κατάλληλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τους εμπλεκόμενους επαγγελματίες.

Μέτρο 8.4: Εκπόνηση θεραπευτικών πρωτοκόλλων για ενήλικους θύτες που θα εφαρμοστούν ομοιόμορφα στους αρμόδιους φορείς, με την πραγματοποίηση αντίστοιχων εκπαιδεύσεων των εμπλεκόμενων επαγγελματιών

Η πολιτική αφορά αφενός στην εκπόνηση θεραπευτικών πρωτοκόλλων ενήλικων θυτών και αφετέρου στη σύσταση μιας διεπιστημονικής επιτροπής που θα διασφαλίζει και θα εποπτεύει την ομοιόμορφη εφαρμογή τους από τους αρμόδιους φορείς, με την ανάπτυξη κατάλληλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τους εμπλεκόμενους επαγγελματίες.

Μέτρο 8.5: Προστασία των Παιδιών από την Κακοποίηση-Παραμέληση για την προάσπιση της ψυχικής τους υγείας

Με γνώμονα την προάσπιση της ψυχικής υγείας των ανήλικων θυμάτων βίας ή εκμετάλλευσης, προβλέπεται η παροχή υποστήριξης σε παιδιά που έχουν υποστεί κακοποίηση και παραμέληση στο ενδοοικογενειακό ή ευρύτερο περιβάλλον τους, έχουν απομακρυνθεί από το πρόσωπο που διατηρεί την επιμέλειά τους και εμφανίζουν συμπτώματα ψυχικής διαταραχής.

Στόχος είναι ο έγκαιρος εντοπισμός δυσλειτουργικών συμπεριφορών των παιδιών και των γονέων/φροντιστών τους και η ανάληψη κατάλληλων παρεμβάσεων για την αντιμετώπισή τους.

Η κάλυψη του υφιστάμενου κενού στην παροχή υποστήριξης των ανηλίκων προβλέπεται με τη δημιουργία Ξενώνων Βραχείας Παραμονής, αρχικά στην Αττική και τη Θεσσαλονίκη, με προοπτική ανάπτυξης στην υπόλοιπη επικράτεια, για την αποφυγή παραμονής των ανηλίκων σε ακατάλληλους για αυτά χώρους που συχνά εντείνουν τον ψυχολογικό φόρτο.

Μέτρο 8.6: Ανάπτυξη εξειδικευμένων θεραπευτικών μονάδων για παιδιά – θύματα σεξουαλικής κακοποίησης.

Σε συνέχεια του παραπάνω ενισχύεται η δυνατότητα του συστήματος υπηρεσιών ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνικής μέριμνας στην συνδρομή των παιδιών-θύματων. Συγκεκριμένα, η παροχή θεραπευτικής στήριξης σε παιδιά-θύματα σεξουαλικής κακοποίησης ή εκμετάλλευσης, ιδιαίτερα για τα παιδιά εκείνα τα οποία εξ αιτίας της έκθεσής τους σε σεξουαλική θυματοποίηση οδηγούνται στο σύστημα παιδικής προστασίας αποτελεί εγχείρημα με ιδιαιτερότητες και πολλές προκλήσεις. Συχνά η συνδρομή των γενικών υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής μέριμνας δεν επαρκεί για τα παιδιά αυτά καθώς οι ανάγκες τους είναι πολύμορφες και πολυεπίπεδες αλλά και η κατάστασή τους (από πλευράς διαβίωσης, φροντίδας, πλαισίωσης κ.λπ.) διαφέρει συχνά εκείνης του γενικού πληθυσμού.

Για να αντιμετωπιστούν οι σύνθετες αυτές ανάγκες των παιδιών-θύματων που απαιτούν ολιστική και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση, αναπτύσσονται δυο Κέντρα Ημέρας παροχής θεραπευτικών ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών για παιδιά – θύματα σεξουαλικής κακοποίησης και τις οικογένειές τους σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

Τα Κέντρα αυτά στελεχώνονται από διεπιστημονικές θεραπευτικές ομάδες (παιδοψυχιάτρους, κλινικούς ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, εργοθεραπευτές, λογοθεραπευτές, ειδικούς παιδαγωγούς κ.λπ.) παρέχοντας στα παιδιά αυτά αλλά και στους γονείς ή φροντιστές τους ολοκληρωμένα προγράμματα συνδρομής και θεραπευτικής πλαισίωσης.

Μέτρο 8.7: Εισαγγελίες ανηλίκων ως αποκλειστική ενασχόληση σε κάθε Περιφέρεια ή σε μεγάλα αστικά κέντρα.

Σε κάθε έδρα περιφέρειας της χώρας θεσμοθετείται η λειτουργία Εισαγγελίας ανηλίκων με αποκλειστικά αυτήν την αρμοδιότητα. Μετά από σχετική διαβούλευση του Υπουργείου Δικαιοσύνης με την Εισαγγελία του Αρείου Πάγου καταρτίζεται σχετικό πρόγραμμα βαθμιαίας κάλυψης ολόκληρης της επικράτειας, το οποίο θα υλοποιηθεί σταδιακά αναλόγως και των δυνατοτήτων του εισαγγελικού μηχανισμού.

Μέτρο 8.8: Θεσμοθέτηση τηλεφωνικού αριθμού για την παροχή πληροφοριών για τη Φιλική στα Παιδιά Δικαιοσύνη (Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού)

Στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη πολιτικών προστασίας του παιδιού θεσμοθετείται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης τηλεφωνικός αριθμός, χωρίς

χρέωση για κινητά και σταθερά τηλέφωνα, για την παροχή πληροφοριών (infodesk) σχετικά με την Φιλική προς τα Παιδιά Δικαιοσύνη.

Σκοπός της λειτουργίας της γραμμής είναι η ενημέρωση παιδιών, γονέων/κηδεμόνων και επαγγελματιών σχετικά με το νομικό πλαίσιο και τα δικαιώματα των παιδιών όταν έρχονται σε επαφή με το σύστημα απονομής δικαιοσύνης.

Η συγκεκριμένη τηλεφωνική γραμμή θα έχει λειτουργική διασύνδεση με την Εθνική Τηλεφωνική Γραμμή για τα Παιδιά SOS 1056, η οποία στελεχώνεται από το επιστημονικό προσωπικό, ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς με εμπειρία στο πεδίο της παιδικής προστασίας, λειτουργεί 24/07, είναι εξοπλισμένη με τελευταίας τεχνολογίας μηχανήματα και λογισμικό και λειτουργεί σε 5 διασυνδεδεμένα τηλεφωνικά κέντρα σαν ένα εξασφαλίζοντας μέγιστο χρόνο αναμονής κάθε κλήσης τα 12sec!

Μέτρο 8.9: Ιστοσελίδα για Ενημέρωση με Ενημερωτικό Υλικό για τα Δικαιώματα των Παιδιών και τη Φιλική στα Παιδιά Δικαιοσύνη (Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού)

Τα παιδιά που είναι θύματα σεξουαλικής κακοποίησης, οι γονείς τους αλλά και επαγγελματίες που ενδέχεται να έρχονται σε επαφή με αυτά (π.χ. εκπαιδευτικοί) δεν γνωρίζουν πάντοτε ούτε το σχετικό νομικό πλαίσιο ούτε τα δικαιώματα των παιδιών με βάση τους κανόνες της φιλικής στα παιδιά δικαιοσύνης. Για το ζήτημα αυτό προβλέπεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης η δημιουργία ιστοσελίδας με σχετικό ενημερωτικό υλικό για την ενημέρωση παιδιών, γονέων και επαγγελματιών.

Σκοπός της υλοποίησης της νέας ιστοσελίδας είναι να μειωθεί ο κίνδυνος θυματοποίησης, να ελαχιστοποιηθούν ο αντίκτυπος του εγκλήματος και οι κίνδυνοι δευτερογενούς και επαναλαμβανόμενης θυματοποίησης, εκφοβισμού και αντεκδίκησης, με στόχο ιδίως ομάδες κινδύνου, όπως τα παιδιά. Επιπλέον, επιδιώκεται η ενημέρωση, τόσο των ίδιων των παιδιών και εφήβων όσο και άλλων εμπλεκόμενων μερών, για το σχετικό νομικό πλαίσιο και η προετοιμασία τους για την επαφή με το σύστημα της δικαιοσύνης, έτσι ώστε να γίνει κατανοητό και οικείο το συγκεκριμένο περιβάλλον.

Η συγκεκριμένη πολιτική εναρμονίζεται πλήρως με την Οδηγία 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας (άρθρο 26 - Συνεργασία και συντονισμός των υπηρεσιών), με βάση την οποία οι αρμόδιες αρχές διοργανώνουν, μεταξύ άλλων και μέσω του διαδικτύου, προγράμματα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης και ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα, εφόσον

ενδείκνυται, σε συνεργασία με τις οικείες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς,

Η σελίδα με το ενημερωτικό υλικό (το οποίο θα δημιουργηθεί από την υπηρεσία) θα προστεθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Μέτρο 8.10: Συμβουλευτική γραμμή υποστήριξης

Το Υφυπουργείο Αθλητισμού σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των φύλων 24ωρη ενισχύουν την ήδη υπάρχουσα γραμμή SOS 15900 προκειμένου να υποστηρίξει και αθλητές που υφίστανται οποιουδήποτε είδους κακοποίηση.

Η 24ωρη τηλεφωνική γραμμή SOS 15900 δίνει τη δυνατότητα επικοινωνίας του πολίτη/αθλητή για παροχή άμεσης υποστήριξης και καθοδήγησης καθώς και για άμεση κινητοποίηση για την αντιμετώπιση ενδεχόμενου κινδύνου. Είναι πάντα σε λειτουργία και έτοιμη να υποστηρίξει άτομα - θύματα που θέλουν να σπάσουν τον κύκλο βίας.

Αναμένεται η υπογραφή μνημονίου συνεργασίας με τη Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των φύλων του Υπουργείου Εργασίας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης, καθώς και η έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης των δύο εμπλεκόμενων Υπουργείων, για την υποστήριξη και των αθλητών από την Γραμμή SOS 15900.

Υπάρχει ήδη ολοκληρωμένο Δίκτυο δομών στη Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων για την αντιμετώπιση της βίας και την ψυχολογική, κοινωνική και νομική στήριξη όσων έχουν υποστεί περιστατικά βίας.

Μέτρο 8.11: Κέντρο Υποστήριξης Αθλητισμού (HELP DESK)

Το Υφυπουργείο Αθλητισμού, σε συνεργασία με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, υλοποιεί ένα νέο ψηφιακό Κέντρο Υποστήριξης Αθλητισμού (HELPDESK) για το κοινό, που φιλοξενείται στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, για την άμεση εξυπηρέτηση/πρόσβαση του πολίτη, την καθοδήγηση και απομακρυσμένη επίλυση προβλημάτων.

Στόχος είναι η δημιουργία ηλεκτρονικής υπηρεσίας, η οποία καλύπτει τη διαδικασία υποβολής και διεκπεραίωσης αιτημάτων, την αναζήτηση πληροφοριών καθώς και ερωτήματα αθλητών, αθλητικών φορέων και γενικότερα του κοινού, και, εν συνεχεία, δίνει απαντήσεις για την επίλυση διαδικαστικών, λειτουργικών, θεσμικών, νομικών, υπηρεσιακών και λοιπών ζητημάτων που άπτονται των αρμοδιοτήτων του Υφυπουργείου Αθλητισμού.

Μέτρο 8.12: Αναβάθμιση υποδομών και υπηρεσιών του Δικτύου Δομών - Σχεδιασμός και εφαρμογή προγράμματος δημιουργικής απασχόλησης των παιδιών που φιλοξενούνται στους Ξενώνες Φιλοξενίας και δημιουργία χώρων φιλικών στα παιδιά στα Συμβουλευτικά Κέντρα(Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025)

Στο πλαίσιο της αναβάθμιση των υποδομών και υπηρεσιών του «Δικτύου Δομών» της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΔΟΠΙΦ), προβλέπεται ο σχεδιασμός και η εφαρμογή προγράμματος δημιουργικής απασχόλησης των παιδιών που φιλοξενούνται στους Ξενώνες Φιλοξενίας γυναικών θυμάτων έμφυλης βίας και πολλαπλών διακρίσεων και η δημιουργία χώρων φιλικών στα παιδιά στα Συμβουλευτικά Κέντρα.

Το πρόγραμμα θα προσαρμόζεται στις ανάγκες των παιδιών θυμάτων ή μαρτύρων ενδοοικογενειακής βίας στο γενικότερο πλαίσιο της παροχή ασφαλούς διαμονής σε γυναίκες-θύματα έμφυλης βίας, σε γυναίκες που υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις και στα ανήλικα τέκνα τους.

Η συγκεκριμένη πολιτική αποτελεί πρόβλεψη του Εθνικό Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα των Φύλων (ΕΣΔΙΦ) 2021-2025 της ΓΓΔΟΠΙΦ και συνδυάζεται με την εισαγωγή μέτρων για την επίτευξη των σκοπών της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης.

Μέτρο 8.13: Ενίσχυση του θεσμού της αναδοχής - Αύξηση του αριθμού παιδιών που αποϊδρυματοποιούνται μέσω της αποκατάστασης σε οικογενειακό περιβάλλον.

Η ενίσχυση του θεσμού της αναδοχής εντάσσεται στην ευρύτερη πολιτική για την αποϊδρυματοποίηση, η οποία προωθείται ενεργά από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Υπό το πρίσμα αυτό, εντοπισμένες δράσεις που συμβάλλουν στην αποϊδρυματοποίηση συνιστούν παράλληλα και κρίσιμα εργαλεία πρόληψης και αντιμετώπισης της κακοποίησης. Συγκεκριμένα, η παραμονή ενός παιδιού σε ιδρυματικό περιβάλλον είναι εξ' ορισμού κακοποιητική και συχνά σηματοδοτεί δευτερογενή κακοποίηση, εάν ληφθεί υπόψη ότι τα περισσότερα παιδιά διαβιών σε ιδρύματα κατόπιν απομάκρυνσης τους από τη βιολογική οικογένεια λόγω κακοποίησης και παραμέλησης.

Δεδομένου ότι στη συντριπτική τους πλειοψηφία τα παιδιά που σήμερα διαβιών σε Μονάδες Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας έχουν επαφή με τη βιολογική τους οικογένεια ή/και νομικές εκκρεμότητες, η αναδοχή συνιστά το κρίσιμο εργαλείο εξόδου τους από τη δομή και αποκατάστασης τους στο οικογενειακό περιβάλλον του αναδόχου (σε αντίθεση με την υιοθεσία, η οποία

προϋποθέτει την πλήρη αποκοπή του δεσμού του παιδιού από τη βιολογική του οικογένεια). Επομένως, η ενίσχυση της αναδοχής είναι ευθέως ανάλογη της προόδου της αποϊδρυματοποίησης των παιδιών.

Η πολιτική ενίσχυσης της αναδοχής αναλύεται σε τρία μέρα:

α) Ενημερωτική εκστρατεία για το θεσμό της αναδοχής: υλοποιείται σε συνεργασία με τη Unicef με στόχο την εξοικείωση με το θεσμό, την αύξηση των δυνητικών υποψηφίων αναδόχων και εν τέλει την αύξηση των παιδιών που θα εξέρχονται του ιδρύματος για να ζήσουν στο κατάλληλο για αυτά οικογενειακό περιβάλλον.

β) Καθολική χορήγηση της οικονομικής ενίσχυσης της αναδοχής: υλοποιείται από τέλη Μαΐου 2021, στη βάση της σχετικής Κοινής Υπουργικής Απόφασης. Η οικονομική ενίσχυση χορηγείται μέσω του Οργανισμού Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ο.Π.Ε.Κ.Α.) σε μηνιαία συχνότητα και κατόπιν αίτησης στην ειδικά διαμορφωμένη ψηφιακή πλατφόρμα.

γ) Διεύρυνση των ηλικιακών ορίων των υποψηφίων αναδόχων: από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2021, τα ηλικιακά όρια για την υποβολή αίτησης αναδοχής διευρύνονται σε 25 έως 75 ετών, με διαφορά ηλικίας από τον αναδεχόμενο από 18 έως εξήντα έτη. Στόχος είναι να ενεργοποιηθούν υποψήφιοι ανάδοχοι και μεγαλύτερων ηλικιών (για παράδειγμα οι “emptynesters”) και συνεπώς να ενισχυθούν ο θεσμός της αναδοχής και η αποϊδρυματοποίηση των παιδιών που διαβιούν σε ιδρύματα. Η εν λόγω τροποποίηση έχει ρητά προκριθεί από τον Συνήγορο του Πολίτη και τη UNICEF.

Μέτρο 8.14: Αναβάθμιση της λειτουργίας και εποπτείας των Μονάδων Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας (ΜΠΠΦ)

Η πολιτική αναβάθμισης των Μονάδων Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας (ΜΠΠΦ) του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων περιλαμβάνει δύο (2) σκέλη:

Α) τη θέσπιση προδιαγραφών λειτουργίας με την έκδοση σχετικής υπουργικής απόφασης που εκκρεμεί παρά την πρόβλεψη της στον ν. 2345/1995.

Β) την ενίσχυση της εποπτείας των ΜΠΠΦ με τακτικό έλεγχο βάσει των προδιαγραφών λειτουργίας από τους «κοινωνικούς συμβούλους» (εξειδικευμένους υπαλλήλους - κοινωνικούς λειτουργούς και κοινωνικούς επιστήμονες- των οικείων Περιφερειών με ρητή πρόβλεψη ότι θα προβαίνουν σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες, όπως για παράδειγμα πρόσβαση στους φακέλους των ανηλίκων, καθώς και πρόβλεψη που θα καθορίζει το αντικείμενο του ελέγχου και τις συνέπειές του στο ειδικότερο πεδίο της παιδικής κακοποίησης.

Με τον ν. 4387/2021, προβλέπεται για πρώτη φορά αρμοδιότητα των κοινωνικών συμβούλων για τον έλεγχο τήρησης των μέτρων πρόληψης και

αντιμετώπισης της παιδικής κακοποίησης, ενώ παράλληλα και ως προς τα ευρύτερα εποπτικά τους καθήκοντα ενισχύονται μέσα από τρεις ειδικότερες προβλέψεις, και συγκεκριμένα α) την αποσαφήνιση του πεδίου ελέγχου τους (ρητή πρόβλεψη για πρόσβαση στα αρχεία των δομών), β) τη χρήση ενιαίων εργαλείων για τον έλεγχο της ποιότητας των παρεχόμενων προνοιακών υπηρεσιών και γ) την ειδική και ενιαία επιμόρφωση των επαγγελματιών.

Μέτρο 8.15: Σχεδιασμός ενός ολοκληρωμένου μοντέλου στήριξης των ανήλικων προσφύγων-μεταναστών θυμάτων σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης

Οι ανήλικοι που φθάνουν ή διαμένουν σε άγνωστη γι' αυτούς χώρα χωρίς τους βασικούς φροντιστές τους εκτίθενται σε μεγάλους κινδύνους, εκτός εάν το σύστημα προστασίας παιδιών ανταποκρίνεται άμεσα και αποτελεσματικά. Κύριος στόχος είναι να επιτευχθεί συντονισμός για όλες τις δράσεις που αφορούν τους ασυνόδευτους ανήλικους, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας τους από τη βία, της ενδυνάμωσης και της υποστήριξή τους. Ενδέχεται να απαιτείται διαφορετική προσέγγιση σε επίπεδο πρόληψης και παρέμβασης ανάλογα με τις διάφορες μορφές βίας ή εκμετάλλευσης, πλέον της τυπικής φροντίδας που διασφαλίζεται για όλους τους ασυνόδευτους ανήλικους.

Ο σχεδιασμός ενός μοντέλου στήριξης των θυμάτων, με βάση τις ανάγκες τους, στοχεύει στην παροχή βοήθειας και στην ενίσχυση δεξιοτήτων και δραστηριοτήτων με σκοπό την ανάκτηση της ψυχικής δύναμης και την υγιή εξέλιξη της ζωής τους.

Το μοντέλο στήριξης θα έχει ως κύριο μέλημα την υποστήριξη και την ενδυνάμωση των θυμάτων σεξουαλικής κακοποίησης εστιάζοντας στα δικαιώματα των παιδιών προσφέροντας τους τη δυνατότητα να καθορίσουν το είδος υποστήριξης που επιθυμούν να λάβουν, δίνοντας τους κατά αυτό τον τρόπο μια ευκαιρία να εξασκήσουν την αίσθηση ελέγχου πάνω στις ζωές τους με προστασία και καθοδήγηση.

Μέτρο 8.16: Υποχρεωτική απασχόληση ψυχολόγου σε όλες τις Εθνικές Αθλητικές Ομοσπονδίες.

Το Υφυπουργείο Αθλητισμού σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Αθλητικών Ερευνών και την Υγειονομική Επιτροπή του Υφυπουργείου Αθλητισμού θεσπίζουν με νομοθετική διάταξη την υποχρεωτική απασχόληση ψυχολόγου σε όλες τις Εθνικές Αθλητικές Ομοσπονδίες.

Η συνεργασία του αθλητικού ψυχολόγου με τον αθλητή δομείται στις σχέσεις εμπιστοσύνης και απόλυτης εχεμύθειας και από τις δύο πλευρές. Σκοπός της

πολιτικής είναι η ικανοποίηση των αναγκών του αθλητή καθώς και η παροχή υποστήριξης και ενθάρρυνσής του.

Πολιτική 9: Θεσμικές παρεμβάσεις επικαιροποίησης - αναβάθμισης του υφιστάμενου πλαισίου

Μέτρο 9.1: Κωδικοποίηση και επικαιροποίηση θεσμικού πλαισίου προστασίας ανηλίκων από την σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση

Με πρωτοβουλία του Υπουργείου Δικαιοσύνης και την καθοριστική συμβολή της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου δημιουργείται ομάδα εργασίας με στόχο την κωδικοποίηση σε ενιαίο σώμα και την επικαιροποίηση όπου απαιτείται όλων των διάσπαρτων σήμερα νομικών προνοιών και ρυθμίσεων που σχετίζονται με την προστασία των παιδιών από την σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση.

Το αποτέλεσμα των εργασιών της ομάδας εργασίας εισάγεται προς ψήφιση και καθίσταται διαθέσιμο προς ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων συμπεριλαμβανόμενων των επαγγελματιών και υπηρεσιών αλλά και των οικογενειών και των παιδιών των ίδιων. Στην διαθεσιμότητα της κωδικοποίησης αυτής στο γενικό κοινό και ιδιαίτερα στα ίδια τα παιδιά συμμετέχει και το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Μέτρο 9.2: Αναβάθμιση του ρόλου της Επιτροπής για την Προστασία της ψυχικής υγείας των ανήλικων καταναλωτών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή

Στο πλαίσιο προληπτικής παρέμβασης της πολιτείας είναι απαραίτητη η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της προστασίας της ψυχικής υγείας των ανήλικων καταναλωτών και των δικαιωμάτων τους κατά την ενασχόλησή τους με προϊόντα αλλά και ηλεκτρονικά προϊόντα ψυχαγωγίας (όπως ηλεκτρονικά παιχνίδια και βιντεοπαιχνίδια) που διατίθενται στην αγορά, και ενδεχομένως ενέχουν κινδύνους για την ψυχική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξή τους.

Η αναβάθμιση του ρόλου της Επιτροπής έρχεται να απαντήσει στο ζήτημα της διάθεσης στην αγορά προϊόντων τα οποία, ως εκ του προορισμού, της χρήσης ή των συνθηκών διάθεσης εκθέτουν τους ανήλικους καταναλωτές σε κινδύνους σεξουαλικής θυματοποίησης ή εκμετάλλευσης.

Η Επιτροπή επιδιώκει να συμβάλλει στην προστασία των παιδιών από επιβλαβή προϊόντα α) με προληπτικές και β) με κατασταλτικές ενέργειες.

Οι προληπτικές ενέργειες αφορούν τη διατύπωση προτάσεων για τη διαμόρφωση ορθής κρίσης, ωφέλιμων συνηθειών, στάσεων και συνειδητήσεων στους

ανηλίκους και στους γονείς για τα καταναλωτικά ζητήματα. Στοχεύουν στην ενδυνάμωση/ενίσχυση της άσκησης του γονικού ελέγχου και της προστασίας των δικαιωμάτων των ανήλικων καταναλωτών κατά την ενασχόλησή τους με προϊόντα που εκπέμπουν εμμέσως ή ευθέως μηνύματα με σεξουαλικό περιεχόμενο.

Οι κατασταλτικές ενέργειες αφορούν τους απαραίτητους περιορισμούς ή/και διορθωτικά μέτρα σε επιβλαβείς ή εν δυνάμει επιζήμιες εμπορικές πρακτικές προώθησης και διάθεσης προϊόντων που εγείρουν άμεσα ή έμμεσα, πρόωρα, τον ερωτισμό με σεξουαλικά μηνύματα ή μηνύματα που αναπαράγουν έμφυλα στερεότυπα.

Μέτρο 9.3: Ενίσχυση της Εφαρμογής του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε.-Φιλική στα Παιδιά Δικαιοσύνη – Δικαιώματα των παιδιών κατά τη δικαστική διαδικασία (Δράση προβλεπόμενη στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού)

Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε., με νομική ισχύ ίδια με αυτή των συνθηκών της Ε.Ε., αποτελεί ένα εξαιρετικά σημαντικό σύγχρονο εργαλείο που στοχεύει, μεταξύ άλλων, στην ενίσχυση της προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού και στην προαγωγή της φιλικής στα παιδιά δικαιοσύνης. Μάλιστα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε πρόσφατα νέα «Στρατηγική για την ενίσχυση της εφαρμογής του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων στην ΕΕ», προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι νέες προκλήσεις τα επόμενα 10 χρόνια.

Στο πεδίο της Φιλικής στα Παιδιά Δικαιοσύνης, η ενίσχυση της εφαρμογής του Χάρτη θα οδηγήσει σε περαιτέρω θωράκιση των δικαιωμάτων του παιδιού, καθώς αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην προστασία τους κατά τη δικαστική διαδικασία.

Οι ήδη ληφθείσες πρωτοβουλίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, που θα συνεχιστούν, είναι οι ακόλουθες:

- Δημιουργία focal point εντός του Υπουργείου Δικαιοσύνης για την παρακολούθηση της εφαρμογής
- Σύσταση Ομάδας εργασίας για τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε. με εκπροσώπους των υπηρεσιών του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Μέτρο 9.4: Προώθηση νομικών μεταρρυθμίσεων για την προστασία από τον κίνδυνο της σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων στις περιπτώσεις συμμετοχής τους σε θεατρικές και χορευτικές παραγωγές, συναυλίες και γυρίσματα

Η προτεινόμενη πρωτοβουλία προώθησης νομικών μεταρρυθμίσεων για την προστασία από τον κίνδυνο της σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων που συμμετέχουν σε καλλιτεχνικές παραγωγές φιλοδοξεί να ενισχύσει το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο (ν. 1837/1989, π.δ. 62/1998) για την εργασία των ανηλίκων σε καλλιτεχνικές και παρεμφερείς απασχολήσεις σε συνεργασία με το καθ' ύλη αρμόδιο Υπουργείο Εργασίας και να θεσμοθετήσει, για πρώτη φορά, βήμα προς βήμα, τις συνθήκες και τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται όταν συμμετέχουν ανήλικα παιδιά σε θεατρικές και χορευτικές παραγωγές, συναυλίες και γυρίσματα.

Ο αριθμός των ωφελούμενων ανηλίκων ηλικίας 5 -18 ετών είναι μεταβαλλόμενος και η εκτίμηση μπορεί να αντληθεί από τα αρχεία ασφαλισμένων ανηλίκων του Υπουργείου Εργασίας.

Οι θεσμικές μεταρρυθμίσεις θα προβλέπουν την εναρμόνιση με Διεθνείς και Ευρωπαϊκές πρακτικές και με την εσωτερική έννομη τάξη.

Μέτρο 9.5: Στρατηγικό σχέδιο ενίσχυσης της ακεραιότητας και καταπολέμησης της διαφθοράς στον τομέα του αθλητισμού

Η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού σε συνεργασία με την Εθνική Αρχή Διαφάνειας θα εκπονήσουν Στρατηγικό Σχέδιο Ενίσχυσης της Ακεραιότητας και Καταπολέμησης της Διαφθοράς στον τομέα του Αθλητισμού (ΣΣΕΑΚΔΑ).

Προβλέπεται η συγκρότηση Ομάδας Εργασίας με υποομάδες 5 πυλώνων: 1. Χρηστή Διακυβέρνηση, 2. Αντιντόπινγκ, 3. Καταπολέμηση της χειραγώγησης αγώνων, 4. Καταπολέμηση των φαινομένων βίας στον αθλητισμό, 5. Καταπολέμηση Πρακτικών εκφοβισμού και παρενόχλησης και 6. Δράσεις εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης.

Έργο της Ομάδας Εργασίας αποτελεί, α) η συστηματική καταγραφή όλων των δράσεων και πρωτοβουλιών κατά της διαφθοράς, οι οποίες έχουν αναληφθεί ή πρόκειται να αναληφθούν στο άμεσο μέλλον από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, στο πλαίσιο της πολιτικής ενίσχυσης της ακεραιότητας στον τομέα του αθλητισμού, β) η συγκέντρωση και επεξεργασία των απαιτούμενων πληροφοριών με στόχο την κατάρτιση Στρατηγικής ενίσχυσης της ακεραιότητας στον τομέα του Αθλητισμού.

Πολιτική 10: Ενίσχυση της έρευνας για την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών

Μέτρο 10.1: Ανώτατη Εκπαίδευση – Δράσεις για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών

Για το ζήτημα της έλλειψη επαρκούς ενημέρωσης και της παραπληροφόρησης των ερευνητών, των φοιτητών, των εκπαιδευτικών και της κοινωνίας ευρύτερα για θέματα σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης ανηλίκων, που συνεπάγεται αδυναμία δράσης για την πρόληψη και την αντιμετώπιση του φαινομένου, προβλέπεται η υποστήριξη δράσεων της Ανώτατης Εκπαίδευσης για έρευνα, προγράμματα σπουδών, ενδυνάμωση μελλοντικών εκπαιδευτικών και χάραξη πολιτικής στη βάση δεδομένων για την πρόληψη και την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών.

Η υλοποίηση περιλαμβάνει:

1. Ένταξη θεματικών ενοτήτων που σχετίζονται με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών στο πρόγραμμα του πιστοποιητικού παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας
2. Ενθάρρυνση ενσωμάτωσης θεματικών που σχετίζονται με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών στα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών
3. Ενθάρρυνση ανάπτυξης διδακτορικής και μεταδιδακτορικής έρευνας σε θεματικές που σχετίζονται με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών
4. Δημιουργία Δικτύου αρμόδιων τμημάτων ΑΕΙ ως φόρουμ συζήτησης προτάσεων πολιτικής για ζητήματα που σχετίζονται με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών
5. Ενθάρρυνση ενσωμάτωσης θεματικών ενοτήτων που σχετίζονται με την πρόληψη και αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών στα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης (ΚΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) των ΑΕΙ.

Μέτρο 10.2: Ινστιτούτο Επιμόρφωσης Αθλητικών Στελεχών (Ι.Ε.Α.Σ.)

Το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης Αθλητικών Στελεχών συμπεριλαμβάνεται στο πλέγμα 13 πρωτοβουλιών που ανακοίνωσε ο Υφυπουργός Πολιτισμού Αθλητισμού στις 15/02/2021, για την αντιμετώπιση της κακοδιοίκησης και της κακοδιαχείρισης, την καταπολέμηση φαινομένων διαφθοράς και κατάχρησης εξουσίας, καθώς και τον εντοπισμό, την καταπολέμηση και την εξαφάνιση της σεξουαλικής βίας και κακοποίησης στον αθλητισμό.

Σκοπός της πολιτικής είναι η διαρκής επιμόρφωση των διοικητικών στελεχών, που μετέχουν σε αθλητικούς φορείς ή αθλητικούς οργανισμούς, όλων των βαθμίδων

και η διάδοση και εφαρμογή των αρχών της σύγχρονης διοίκησης στον ερασιτεχνικό αθλητισμό.

Η πρόκληση που αντιμετωπίζει αφορά στη λειτουργία ενός διαρκούς επιμορφωτικού θεσμού ο οποίος θα επιμορφώνει συστηματικά και τακτικά τα στελέχη του αθλητισμού για όλες τις θεματικές ενότητες.

Η συγκεκριμένη πολιτική υλοποιείται στο πλαίσιο της συνεργασίας της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου/Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού.

Μέτρο 10.3: Πραγματοποίηση επαναληπτικής μέτρησης της έκθεσης του παιδικού πληθυσμού της χώρας σε εμπειρίες σεξουαλικής θυματοποίησης

Η μόνη διαθέσιμη μέχρι σήμερα τέτοια έρευνα σε αντιπροσωπευτικό και μεγάλο σε μέγεθος δείγμα του γενικού παιδικού πληθυσμού της χώρας έχει διεξαχθεί το 2010-11 από το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού στα πλαίσια της διακρατικής έρευνας “Balkan Epidemiological Study on Child Abuse and Neglect – BECAN” που χρηματοδοτήθηκε από το 7^ο Πρόγραμμα – Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Έρευνα και την Καινοτομία. Στα πλαίσια της εν λόγω έρευνας πέρα από τον υπολογισμό της συχνότητας του φαινομένου στην Ελλάδα (όπως αυτό αναδύεται από ανώνυμη έρευνα αναφορών των ίδιων των παιδιών) συμπεριλαμβανόταν και συγκριτική ποσοτική αποτίμηση της διαφοράς της αυτοαναφερόμενης συχνότητας έκθεσης των παιδιών σε εμπειρίες σεξουαλικής θυματοποίησης από την πολύ μικρότερη συχνότητα του φαινομένου με βάση τα γνωστά στις υπηρεσίες περιστατικά.

Για την αποτίμηση της εξέλιξης της κατάστασης διεξάγεται επαναληπτική έρευνα (follow-up study) στον ελλαδικό χώρο για την εκτίμηση της τρέχουσας κατάστασης και της τυχόν επίδρασης σε αυτήν των ιδιαίτερων συνθηκών των χρόνων που μεσολάβησαν (οικονομική κρίση, πανδημική κρίση).

Τα αποτελέσματα της επαναληπτικής έρευνας γίνονται διαθέσιμα και καταλήγουν σε προτάσεις τεκμηριωμένης και βασισμένης σε εμπειρικά δεδομένα πολιτικής περαιτέρω ενίσχυσης του πλαισίου προστασίας των παιδιών στην χώρα από την βία και την θυματοποίηση.

Μέτρο 10.4: «Μελέτη για το προφίλ των δραστών ενδοοικογενειακής βίας, αξιολόγηση των θεραπευτικών προγραμμάτων για τους δράστες, προτάσεις βελτίωσης των θεραπευτικών προγραμμάτων με στόχο την πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας (Εισαγωγή μέτρων για την επίτευξη των σκοπών της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης - Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025)

Η διεξαγωγή ενδεδειγμένης μελέτης του προφίλ των δραστών ενδοοικογενειακής βίας και των θεραπευτικών προγραμμάτων που παρέχονται σε αυτούς, αποτελεί την βάση για την περαιτέρω ανάπτυξη προτύπων και εργαλείων τα οποία θα λειτουργήσουν με διττό ρόλο. Ενσωματώνοντας την ποσοτική μέτρηση του αντίκτυπου της βίαιης ή/και καταχρηστικής συμπεριφοράς των δραστών, γίνεται το πρώτο βήμα για τη μέτρηση της αλλαγής του αντίκτυπου αυτού εντός μιας σχέσης (υφιστάμενης ή παρελθούσης).

Παράλληλα η εν λόγω μελέτη μπορεί να συνεισφέρει στην μελλοντική παρακολούθηση, αξιολόγηση και μέτρηση προγραμμάτων επανένταξης και θεραπείας δραστών. Επίσης θα αποτελέσει μια μελέτη-σημείο αναφοράς και σύγκρισης με αντίστοιχες στα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ευρώπης και βάση για το διάλογο και την συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς για την ουσιαστική και ολιστική αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών.

Η μελέτη θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της παρακολούθησης της εφαρμογής της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την έμφυλη βία (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης) ν. 4531/2018 (ΦΕΚ 62/τ.Α') και θα συμβάλλει στην ανταπόκριση της Χώρας στις υποχρεώσεις των άρθρων: 11 «Συλλογή δεδομένων και έρευνα», 16 «Προληπτική παρέμβαση και θεραπευτικά προγράμματα» και άρθρο 68 παρ. 1, υποβολή στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης έκθεση με βάση ερωτηματολόγιο που έχει συνταχθεί από την GREVIO (Ομάδα εμπειρογνομόνων για τη δράση κατά της βίας εναντίον γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας).

Η μελέτη θα χρησιμοποιηθεί: α. για τη λήψη αναγκαίων νομοθετικών μέτρων ή άλλων μέτρων για την εκπόνηση ή υποστήριξη προγραμμάτων που αποσκοπούν στο να οδηγήσουν τους δράστες ενδοοικογενειακής βίας προς την υιοθέτηση μιας μη βίαιης συμπεριφοράς στις διαπροσωπικές σχέσεις με σκοπό την πρόληψη της περαιτέρω βίας και την αλλαγή των βίαιων συμπεριφορικών προτύπων, β. βελτιστοποίηση της συνεργασίας των εμπλεκόμενων φορέων στην ενδοοικογενειακή βία και γ. καταγραφή της έμφυλης βίας μέσω του διαδικτύου (cyber violence).

Μέτρο 10.5: Μελέτη «Οριζόντιο εργαλείο εκτίμησης κινδύνου ενδοοικογενειακής βίας» (Εισαγωγή μέτρων για την επίτευξη των σκοπών της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης - Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025)

Η διαδικασία εκτίμησης κινδύνου (risk-assessment) και οι στρατηγικές διαχείρισής του (risk-management) θεωρούνται μέτρα αποτροπής επαναθυματοποίησης ενός θύματος ενδοοικογενειακής βίας. Σε εθνικό επίπεδο, η ανάπτυξη ή / και η βελτίωση των διαδικασιών εκτίμησης κινδύνου και των στρατηγικών διαχείρισης και αντιμετώπισης του είναι ζωτικής σημασίας για τον σχεδιασμό εξατομικευμένων δράσεων σύμφωνα με τις ανάγκες των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και των παιδιών τους.

Στο άρθρο 51 της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης προβλέπεται η υποχρέωση ανάπτυξης και εφαρμογής εργαλείων εκτίμησης κινδύνου για θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Επίσης στην Ευρωπαϊκή Οδηγία 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας, στο άρθρο 22 προβλέπεται η λήψη εξατομικευμένων μέτρων για την προστασία των θυμάτων, προσέγγιση που βασίζεται στην εξατομικευμένη εκτίμηση κινδύνου (case by case approach).

Το «Οριζόντιο εργαλείο εκτίμησης κινδύνου ενδοοικογενειακής βίας», το οποίο θα μπει σε άμεση εφαρμογή, από τους εμπλεκόμενους φορείς (Υπουργεία Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας, Εσωτερικών, Δικαιοσύνης, Πολιτισμού και Αθλητισμού) θα περιλαμβάνει ενδεικτικά:

- Χαρτογράφηση της εμπειρίας των επαγγελματιών του πεδίου στους εμπλεκόμενους φορείς και του υφιστάμενου υλικού
- Αξιολόγηση δεδομένων και προτεινόμενο ερωτηματολόγιο
- Διαβούλευση με εμπλεκόμενους φορείς επί του προτεινόμενου ερωτηματολογίου
- Διαμόρφωση ερωτηματολογίου
- Εκπαιδευτικό υλικό και οδηγός εφαρμογής ανά εμπλεκόμενο φορέα (Γ.Γ.Ο.Π.Ι.Φ., Αστυνομία, Δικαιοσύνη, Υγεία, Δήμοι).

Μέτρο 10.6: Μελέτη για τις ανάγκες και την αναγκαία φροντίδα των παιδιών που φιλοξενούνται στους Ξενώνες Φιλοξενίας της ΓΓΔΟΠΙΦ.

Στο πλαίσιο της αναβάθμιση των υποδομών και υπηρεσιών του «Δικτύου Δομών» της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΔΟΠΙΦ), προβλέπεται η εκπόνηση μελέτης για την καταγραφή των ιδιαίτερων αναγκών των παιδιών που φιλοξενούνται στους ξενώνες

φιλοξενίας -μάρτυρες ενδοοικογενειακής βίας και τη δημιουργία σχετικού εργαλείου.

Η μελέτη με τίτλο: «Programmatic Review of Services available and accessible to children in the shelters of the Network of the GSDFPGE) αφορά στην ανάλυση των πλεονεκτημάτων και των κενών στις υπάρχουσες υπηρεσίες του δικτύου και στην ανάπτυξη προτάσεων για μεταρρύθμιση, ώστε να διασφαλίσει ότι τα παιδιά και οι επιζήσασες της βίας εξυπηρετούνται κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Εκπονείται από το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού με την υποστήριξη του Εθνικού Γραφείου της UNICEF στην Ελλάδα.

Πολιτική 11: Συστράτευση ιδιωτικού και δημόσιου, κυβερνητικού και μη κυβερνητικού τομέα

Μέτρο 11.1: Συνεισφορά των ιδιωτικών επιχειρήσεων και οργανισμών στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την πρόληψη φαινομένων σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων»

Στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής, ιδιωτικές επιχειρήσεις και οργανισμοί μπορούν να επιλέξουν τη στήριξη στοχευμένων δράσεων για την πρόληψη φαινομένων σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων. Οι δράσεις αυτές μπορούν να αξιοποιηθούν ως όχημα υλοποίησης των επιμέρους πολιτικών του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, καθώς και της επικοινωνιακής διάχυσης των αποτελεσμάτων του για την ενημέρωση των ανηλίκων και την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας έναντι φαινομένων παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης.

Στόχος, είναι η δημιουργία και διατήρηση ενός διαύλου επικοινωνίας και ενημέρωσης με τους συλλογικούς φορείς στους οποίους συμμετέχουν εταιρίες που αναπτύσσουν δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, η εξεύρεση τρόπων, μεθόδων και πρακτικών με τις οποίες οι εταιρίες δύνανται να συνεισφέρουν, σε εθελοντική βάση, προς τον σκοπό του Εθνικού Σχεδίου Δράσης.

Παράλληλα, απαραίτητη κρίνεται η εξέταση της υιοθέτησης κινήτρων προς τις εταιρίες, ώστε να συμμετέχουν σε δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης που αφορούν στο πεδίο της πρόληψης / αποτροπής φαινομένων σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων. Η δυνατότητα αυτή μπορεί να ενισχυθεί από την πολιτεία είτε με ρυθμιστικές παρεμβάσεις, όπου κρίνεται απαραίτητο, είτε με τη θέσπιση κινήτρων για τις επιχειρήσεις και οργανισμούς.

Μέτρο 11.2: Προστασία των παιδιών από κινδύνους του διαδικτύου - Συνεργασίες της Ελληνικής Αστυνομίας με άλλους Φορείς (δημόσιους και ιδιωτικούς), για τη χρήση ψηφιακών εργαλείων, με σκοπό τον εντοπισμό περιπτώσεων σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων μέσω διαδικτύου.

Μέχρι σήμερα, για την προστασία των ανηλίκων, σε επιχειρησιακό επίπεδο δραστηριοποιούνται, κεντρικές και περιφερειακές Υπηρεσίες, οι οποίες ασχολούνται εξειδικευμένα με τον χειρισμό των υποθέσεων, που αφορούν σε ανηλίκους. Για τα περιστατικά κακοποίησης και εκμετάλλευσης ανηλίκων στο ψηφιακό περιβάλλον αρμόδιο είναι το Τμήμα Διαδικτυακής Προστασίας Ανηλίκων και Ψηφιακής Διερεύνησης της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος.

Στόχος της πολιτικής είναι η ανάπτυξη συνεργασιών της ΕΛ.ΑΣ. με άλλους Φορείς (ιδιωτικούς και δημόσιους) εστιαζόμενη στη χρήση ψηφιακών εργαλείων, για τον εντοπισμό περιπτώσεων σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων μέσω διαδικτύου.

Μέτρο 11.3: Μνημόνια συνεργασίας της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού με υποστηρικτικούς φορείς

Η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού αναπτύσσει συνέργειες και δράσεις με στόχο, εκτός των άλλων, την πρόληψη και αντιμετώπιση των φαινομένων κάθε μορφής βίας (σεξουαλική, σωματική, λεκτική, ψυχολογική).

Στόχος είναι η αντιμετώπιση του φαινομένου της βίας, σεξουαλικής παρενόχλησής και εκφοβισμού μεταξύ παιδιών και από ενήλικα άτομα, μέσω της υλοποίησης κοινών δράσεων που αφορούν στην ευαισθητοποίηση του πληθυσμού και στην πρόληψη τέτοιων φαινομένων.

Υπογραφή μνημονίων συνεργασίας:

1. Κέντρο Μέριμνας Οικογένειας και Παιδιού

Σκοπός του μνημονίου συνεργασίας είναι η υιοθέτηση καλών πρακτικών για την αντιμετώπιση φαινομένων της βίας με θύματα παιδιά στον αθλητισμό, η υλοποίηση προγραμμάτων και δράσεων καθώς και ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών. Βασικός στόχος είναι η αποστολή ενός ηχηρού και επίκαιρου κοινωνικού μηνύματος ευαισθητοποίησης για την καταπολέμηση του φαινομένου του εκφοβισμού (bullying), τόσο σε γενικό πλαίσιο, όσο και στον χώρο του αθλητισμού.

2. Το Χαμόγελο του Παιδιού

Σκοπός του μνημονίου συνεργασίας εκτός των άλλων είναι η ενίσχυση των διαδικασιών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της κοινής γνώμης για θέματα παιδικής κακοποίησης - παραμέλησης, οικονομικής και σεξουαλικής εκμετάλλευσης και εξαφανίσεων.

Μέτρο 11.4: Συνεργασία με φορείς τουρισμού για εντοπισμό κρουσμάτων - πρόληψη σεξεργασίας ανηλίκων

Με γνώμονα την πρόληψη της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης των ανηλίκων, αν και η Ελλάδα δεν αποτελεί προορισμό «σεξοτουρισμού», το Υπουργείο Τουρισμού προχωρά στην ανάπτυξη δράσεων με τη συνεργασία των φορέων του κλάδου.

Οι δράσεις θα αφορούν τη διοργάνωση ενημερωτικών ημερίδων για σπουδαστές σχολών αρμοδιότητας Υπουργείου Τουρισμού και σε επιχειρηματίες και εργαζομένους σε τουριστικές επιχειρήσεις, με θέμα την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης.